

ชุดโครงการ
การพัฒนาระบบสวัสดิการ
สำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย

รายงานวิจัยกรณีศึกษา
กลุ่มแรงงานในภาคอุตสาหกรรม

สุก้างทองรับเหมาค่าแรง จังหวัดชลบุรี

เสนา สืบตระกูล

หัวหน้าโครงการ

รศ.ดร.วราภรณ์ พิษประเสริฐ

นักวิจัยหลัก

รศ.ดร.วราภรณ์ เจริญเลิศ
ดร.นภาพร อติวานิชยพงศ์

คณะสังคมมนุษยศาสตร์
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

รายงานวิจัยย่อฉบับสมบูรณ์

ลูกจ้างหญิงรับเหมาค่าแรง จังหวัดชลบุรี

ผู้วิจัย

เสมา สิบตระกูล

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

ชุดโครงการ การพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย

ธันวาคม 2546

คำนำจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เห็นความสำคัญของปัญหาและแนวทางในการบรรเทาปัญหาของคนจนและคนด้อยโอกาสและการจัดสวัสดิการที่เหมาะสม จึงได้สนับสนุน "โครงการพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย" ประกอบด้วยการวิจัยสถานการณ์ของคนจนและคนด้อยโอกาส 5 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มแรงงาน กลุ่มอาชีพอิสระ กลุ่มคนนอกวัยทำงาน และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส/กลุ่มเสี่ยงและผู้ประสบปัญหาทางสังคม ซึ่งได้วิเคราะห์และสังเคราะห์จากการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ 10,000 ราย และข้อมูลเชิงคุณภาพจากกรณีศึกษาจำนวน 110 กรณี และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการจัดสวัสดิการที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมาย

ผลงานทั้งหมดที่ได้จากชุดโครงการพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย ได้นำเสนอเกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนจน ให้เห็นภาพที่เคลื่อนไหวของสภาพความเป็นอยู่ ความด้อยโอกาส ไร้ที่พึ่ง การเชื่อมโยงให้เห็นบริบทของความสัมพันธ์ระหว่างคนจนคนด้อยโอกาสกับชุมชน (มิติสังคม) ระบบการทำมาหากิน (มิติเศรษฐกิจ) และมีการรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรอง (มิติการเมือง) การให้ภาพเชิงประวัติศาสตร์ ที่ย้อนให้เห็นว่าเดิมวิถีชีวิตของเขาเป็นอย่างไร และต่อมาเกิดอะไรขึ้นที่เป็นจุดหักเหที่ทำให้วิถีชีวิตของเขาตลอดจนบริบทของเขาเปลี่ยนแปลงไป การวิเคราะห์ว่าผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์นั้นๆ (เช่น การสร้างเขื่อน การตั้งเขตนิคมอุตสาหกรรม การตัดถนนเข้ามาในพื้นที่ ฯลฯ) เกิดผลอย่างไรต่อวิถีการทำมาหากิน ความสัมพันธ์เครือข่ายทางสังคม อำนาจต่อรอง คุณภาพชีวิตโดยรวม เพื่อชี้ให้เห็นการปรับตัวในมิติต่างๆ (เช่น การอพยพ การเปลี่ยนอาชีพ ฯลฯ) เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่เป็นจุดหักเหแล้ว ทำไมคนบางกลุ่มปรับตัวและหลุดพ้นจากภาวะยากจนด้อยโอกาสได้ แต่ทำไมคนบางกลุ่มก้าวไม่พ้น ปัญหาของคนจนคนด้อยโอกาสทั้ง 5 กลุ่มเป้าหมายเหล่านี้ จะมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างไร โครงการนี้ได้วิเคราะห์เกี่ยวกับระบบสวัสดิการที่เหมาะสม สวัสดิการที่คนจนต้องการ กลไกที่สามารถเข้าถึงปัญหาของกลุ่มคนเป้าหมายได้ ทั้งองค์กรชุมชน ครอบครัวยุทธศาสตร์ ฯลฯ ตลอดจนข้อเสนอเชิงนโยบายในการแก้ปัญหาความยากจนของสังคมไทย

สกว. หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานของชุดโครงการวิจัยนี้ จะทำให้แง่คิด มุมมองอีกด้านหนึ่งในการจัดสวัสดิการและแนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจน ที่มองความเชื่อมโยงระหว่างมิติทางเศรษฐกิจกับมิติทางสังคม ซึ่งเป็นการเสริมเติมองค์ความรู้ในเรื่องความยากจนของประเทศไทย สกว. จึงหวังว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหลายจะสามารถนำองค์ความรู้ดังกล่าวไปพิจารณาใช้ประโยชน์ในการดำเนินการ เพื่อกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแนวทางในการแก้ไขปัญหาความยากจนได้อย่างรอบคอบรอบด้านต่อไป

ปิยะวุฒิ

(ศาสตราจารย์ ดร. ปิยะวุฒิ บุญ-หลง)

ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

คำนำของหัวหน้าโครงการ

โครงการการพัฒนากระบวนการสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย ได้แบ่งรายงานออกเป็นสามระดับ ในระดับพื้นที่มีงานกรณีศึกษาต่างๆ 110 กรณี ในระดับภาพรวมของคนจนแต่ละกลุ่มมีรายงานหลัก 5 รายงาน และในระดับภาพรวมทั้งประเทศมีรายงานสรุปทสังเคราะห์อีก 1 ฉบับ

ถ้าเปรียบรายงานฉบับสรุปสังเคราะห์ภาพรวมเหมือนปาใหญ่ รายงานหลัก 5 รายงานก็เปรียบเหมือนส่วนของปาหรือเขตของปา 5 เขต ส่วนรายงานกรณีศึกษาก็เปรียบเสมือนไม้แต่ละพันธุ์หรือแต่ละต้น

งานกรณีศึกษาจึงแสดงให้เห็นภาพชีวิตจริงของคนจนในแต่ละประเภท ที่สะท้อนออกมาผ่านสายตาผ่านการสังเกตการณ์ ผ่านการมีส่วนร่วม ของนักวิจัยกรณีศึกษา

งานกรณีศึกษาปรากฏให้เห็นสีสันและความเป็นจริงของรูปธรรมของชีวิตคนจนที่มีความหลากหลายและซับซ้อน แต่ละเรื่องแต่ละกรณีเปรียบประดุจแต่ละฉากแต่ละตอนของละครชีวิต ละครชีวิตที่เขียนบทด้วยกลไกและโครงสร้างทางสังคมทุนนิยม สร้างให้คนจนเล่นบทที่น่ารังเกียจของสังคมทุนนิยม

ปราชญ์ของทุนนิยมจึงมีคำกล่าวว่า "คนจนมักจะตกเป็นเหยื่อของคนจนเสมอ" ใช่สิ! ถ้าคนจนจะมองหาเหยื่อ ก็มีแต่คนจนด้วยกันเท่านั้นที่จะเป็นเหยื่อได้ ส่วนคนรวยนั้น ล้วนมีเงิน มีอำนาจ มีความสามารถ มีอาวุธและบริวาร ที่จะป้องกันตนเอง ยากที่จะตกเป็นเหยื่อของคนจน แต่ถ้าพิจารณาให้ไกลไปกว่าคำกล่าวนี้ อาตัม สมิธ นักปรัชญาเศรษฐศาสตร์ทุนนิยมก็กล่าวว่า คนในสังคมทุนนิยมจะรวยจะจนก็ขึ้นอยู่กับปริมาณแรงงานที่เขาควบคุมได้หรือซื้อหามาได้ เพราะฉะนั้น คนจนผู้ขายแรงงานก็คือเหยื่อของระบบที่คนรวยนำไปใช้สร้างความร่ำรวยให้ตนเอง ดังนั้น คนจนจึงตกเป็นเหยื่อของคนรวยมากกว่าตกเป็นเหยื่อของคนจนด้วยกัน

กรณีศึกษาต่างๆได้สะท้อนให้เห็นว่า คนจนกลุ่มใดที่ยากจน ด้วยสาเหตุของท่าทีต่อชีวิต สาเหตุจากการขาดปัจจัยการผลิต หรือสาเหตุจากความสัมพันธ์ที่เลื่อมล้ำ ภายใต้โครงสร้างของทุนนิยม

ในสังคมทุนนิยมที่คนชนชั้นบนกุมอำนาจรัฐอย่างเหนียวแน่น ยังไม่เคยเห็นกรณีประเทศใดที่สามารถลดความเหลื่อมล้ำได้อย่างมีนัยสำคัญ แต่ในประเทศทุนนิยมที่อำนาจรัฐถูกจัดสรรปันส่วนให้คนชั้นกลางและคนชั้นล่างมีส่วนในอำนาจรัฐ ประเทศนั้นก็จะสามารถลดความเหลื่อมล้ำลงได้อย่างมีนัยสำคัญ

ปัญหาความยากจนจึงไม่ได้จำกัดขอบเขตอยู่เพียงเรื่องรายได้ แต่มันมีปริณทลกว้างไกลไปถึง สิทธิและโอกาส อำนาจ และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ด้วย ประวัติศาสตร์สังคมจากทุกประเทศยืนยันในสังจรรรมว่า คนจนไม่เคยลดความยากจนลงได้โดยปราศจากการต่อสู้ ไม่ว่าจะเป็นการต่อสู้กับตัวเองและต่อสู้กับกลุ่มคนและชนชั้นที่ได้เปรียบและเอารัดเอาเปรียบ

ตำนานการต่อสู้ดิ้นรนของคนจนไทยมีประวัติมายาวนาน หลายยุคหลายสมัย และเพื่ออนาคตที่ดีว่า คนจนทั้งหลายมีแต่จะต้องต่อสู้ต่อไป เพื่อความเป็นไทและปากท้องของคนจนเอง

ในฐานะหัวหน้าโครงการ ผมขอขอบคุณนักวิจัยรุ่นใหม่ที่เป็นนักวิจัยกรณีศึกษาทุกท่าน ท่านทุกคนได้ปฏิบัติภารกิจเรื่องคนจนอย่างดียิ่ง ท่านคือผู้ถือโคมฉายที่ส่องให้เห็นคนจนในหลืบในซอก ที่ก่อนหน้านี้ใครๆมักจะมองไม่เห็น ขอให้ทุกท่านจงเป็นมิตรที่ดีของคนจนและปรารถนาดีต่อคนจนตลอดไป

ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ
หัวหน้าโครงการ

คำนำ

รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจน และคนด้อยโอกาสในสังคมไทย นี้ ผลการดำเนินการเพื่อต้องการทราบข้อมูล และสภาพความเป็นอยู่ สภาพการทำงาน สภาพแวดล้อม และการได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐ ของผู้ใช้แรงงานที่เป็นคนจน และคนด้อยโอกาส ในภาคนิคมอุตสาหกรรม เกี่ยวกับอิเล็กทรอนิกส์ ในเขตจังหวัดชลบุรี เพื่อให้เห็นภาพรวมของลูกจ้าง ในอุตสาหกรรม อิเล็กทรอนิกส์ ว่าวิถีชีวิต และการดำเนินชีวิตของเขาเหล่านั้น เป็นอย่างไร และค้นหาสาเหตุ ว่าทำไม ผู้ใช้แรงงานเหล่านั้น จึงยังคงเป็นคนจน และคนด้อยโอกาสอยู่จนถึงปัจจุบันวงจรรความยากจนหรือไม่ รวมถึงแนวทางแก้ไข ที่จะดำเนินการไปในแนวใด

ผู้วิจัยสมทบขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง ต่อบุคคลผู้เกี่ยวข้องที่ให้เวลาในการให้สัมภาษณ์และสละเวลาในการกรอกแบบสอบถาม ซึ่งได้เล็งเห็นประโยชน์ ในการที่จะได้นำไปแก้ไขปัญหของคนจนและคนด้อยโอกาส ในส่วนที่เป็นผู้ใช้แรงงานที่มีอยู่ทั่วทุกอนุของประเทศ ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า คนจนและคนด้อยโอกาส ในประเทศของเรายังมีอีกมากที่จะต้องศึกษาหาแนวทางในการช่วยเหลือ

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้

เสมา สืบตระกูล

31 มีนาคม 45

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะนำเสนอสภาพชีวิต สภาพการทำงาน และสภาพของความปลอดภัยในการทำงาน ของลูกจ้างหญิงรับเหมาค่าแรง ว่าเป็นอย่างไร รวมทั้งสวัสดิการที่ทางโรงงานจัดให้ เพื่อค้นหาแนวทางแก้ไขและสร้างดุลอำนาจในการต่อรองให้กับลูกจ้างในฐานะที่เป็นพนักงานรับเหมาค่าแรง โดยเก็บข้อมูลจากการสอบถามพูดคุยและการสัมภาษณ์พนักงานโดยตรง และการแจกแบบสอบถามเพื่อนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ ส่วนกลุ่มตัวอย่างในที่นี้คือกลุ่มคนงานหญิงที่ทำงานอยู่ในกลุ่มอิเล็กทรอนิกส์

ผลการศึกษาพบว่า คนงานหญิงที่ทำงานอยู่ในกลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งที่เป็นพนักงานประจำและพนักงานรับเหมาค่าแรง ทำงานอยู่ในสถานประกอบการเดียวกัน แต่มีความแตกต่างระหว่างพนักงาน ที่เห็นได้ชัดคือ รายได้ของลูกจ้างประจำจะตกอยู่ในระดับเดือนละ 4,500-5,000 บาท/เดือน ขณะที่พนักงานรับเหมาค่าแรงมีรายได้ประมาณเดือนละ 3,796-4,500 บาท/เดือน หรือต่ำกว่านั้น ทั้งที่ค่าใช้จ่ายของทุกคนเท่ากัน ไม่ได้แยกแยะว่าเป็นพนักงานประจำหรือพนักงานรับเหมาค่าแรง ซึ่งต้องใช้จ่ายประมาณเดือนละ 5,510 บาท/เดือน

สำหรับสวัสดิการหรือสิทธิอื่นๆ พนักงานประจำก็ได้รับมากกว่า ดึกว่า คือ ได้รับค่าอาหาร ค่ารถรับส่ง ค่าเช่าบ้าน และการทำงานของพนักงานประจำไม่ต้องเคร่งเครียดมากนัก ส่วนพนักงานรับเหมาช่วงจะต้องทำงานตามที่หัวหน้างานใช้ให้ทำทุกอย่าง ทุกคนจะต้องทำตามเป้าหมายที่หัวหน้างานตั้งเอาไว้ และในการทำงานล่วงเวลา ทั้งที่กฎหมายกำหนดเอาไว้ว่าไม่ให้บริษัทบังคับให้พนักงานทำงานล่วงเวลา แต่พนักงานรับเหมาค่าแรงจะต้องทำ หากไม่ทำถือว่าไม่ให้ความร่วมมือกับบริษัท ความมั่นคงในการทำงานก็จะมี เพราะถ้านายจ้างไม่พอใจก็สามารถไล่ออกได้โดยไม่ต้องแจ้งอะไรทั้งสิ้น แถมบางครั้งนายจ้างยังคิดค่าจ้างค่าล่วงเวลาให้ไม่ถูกต้อง ไม่ครบตามจำนวนที่เป็นจริง

ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม ผู้วิจัยเห็นว่าการทำงานที่คนงานทุ่มเทไปกับงานจนไม่ได้คำนึงถึงครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันหลักในสังคม หลายชีวิตต้องทำงานหนักตลอดเวลาเพื่อค่าแรงที่มากขึ้น เวลาที่จะมีให้ครอบครัวก็ไม่มี สภาพครอบครัวล่มสลาย ลูกต้องห่างพ่อแม่ สามียภรรยาต้องเลิกร้างกันไป เพราะไม่มีเวลาให้ซึ่งกันและกัน นอกจากนั้นยังมีปัญหาสุขภาพจิตที่พนักงานบางคนจะนำมาใช้ขณะที่ต้องทำงานล่วงเวลา เพื่อแลกกับการได้ค่าจ้างที่สูงขึ้น การหันมาพึ่งยาเสพติดเช่นนี้ ถึงที่สุดแล้วจะนำมาซึ่งความล่มสลายของระบบสังคม ทำให้เกิดปัญหาเรื่องโรคภัยต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการทำงาน การสูดดมสารเคมีต่างๆ โดยไม่รู้ตัว เมื่อร่างกายอ่อนแอโรคต่างๆ ก็ตามมา และปัญหาเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศ ซึ่งเป็นปัญหากระทบต่อสังคมเป็นอย่างมากและเป็นปัญหาที่รุนแรงในเขตภาคตะวันออกในเวลานี้

ถึงที่สุดแล้ว การแก้ไขปัญหาเป็นเรื่องที่ผู้ใช้แรงงานทุกคนรู้กันดีอยู่แล้ว แต่มาตรการในการแก้ไขปัญหา นั้นขึ้นอยู่กับ การดูแลแก้ไขให้เป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้แรงงานหรือ

สารบัญ

คำนำสกว.
คำนำหัวหน้าโครงการ
บทคัดย่อ
คำนำ
สารบัญ

หน้า

บทที่ 1 บทนำ

 กรณีศึกษาการพัฒนาระบบสวัสดิการของผู้ใช้แรงงานที่มีรายได้ต่ำในเขตชลบุรี 1

 คำถามการวิจัย 2

 วิธีการวิจัย 3

 อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ คืออะไร? 3

บทที่ 2 สภาพชีวิตก่อนการทำงาน

บทที่ 3 สภาพการทำงานของผู้จ้าง

 กรณีศึกษากลุ่มผู้จ้างหญิงโรงงานอิเล็กทรอนิกส์ กรณีศึกษา ที่ 1 6

 กรณีศึกษากลุ่มผู้จ้างหญิงโรงงานอิเล็กทรอนิกส์ กรณีศึกษา ที่ 2 11

 กรณีศึกษากลุ่มผู้จ้างหญิงโรงงานอิเล็กทรอนิกส์ กรณีศึกษา ที่ 3 14

 ความปลอดภัยในการทำงาน 18

 สรุปสภาพการทำงานทั้ง 3 กรณี 18

บทที่ 4 สภาพความเป็นอยู่ของผู้ใช้แรงงานในเขตชลบุรี

 ประวัติความเป็นมาของ ชัยคือนแทร์ค รายได้และแหล่งที่มาของรายได้ 21

บทที่ 5 ค่าใช้จ่ายของผู้จ้าง

 สรุปผลการวิจัยในส่วนที่เป็นรายได้ และรายจ่ายของผู้จ้าง 31

 สาเหตุของความจน และความด้อยโอกาส 32

 การเข้าถึงบริการของภาครัฐ 33

 การมีส่วนร่วมกับชุมชนในท้องถิ่น 34

 ผลกระทบต่อเจ้าของกิจการห้องพักหรือชุมชนหากโรงงานปิดกิจการ 34

บทที่ 6 วิธีการแก้ปัญหาของคนจนและคนด้อยโอกาสและคุลย์อำนาจ
ในการต่อรองที่เป็นคนงานในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ในเขตชลบุรี

1. แนวทางแก้ไขปัญหาโดยรัฐ	36
2. แนวทางแก้ไขโดยผู้ใช้แรงงาน	37
3. แนวทางแก้ไขโดยเจ้าของกิจการหรือนายจ้าง	37
แนวทางแก้ไขเสนอโดยผู้ทำการวิจัย	38

7. ปัญหาชีวิตที่ทำให้เกิดปัญหาต่อสังคม

ตัวอย่างกรณีศึกษา ของผู้ใช้แรงงาน	41
การประเมินตนเองของผู้ด้อยโอกาส	42
สรุปผลการวิจัยทั่วไป	43

8. กรณีศึกษาในการวิจัย และแบบสอบถาม

	45
--	----

บทที่ 1

บทนำ

กรณีศึกษาการพัฒนาระบบสวัสดิการของผู้ใช้แรงงานที่มีรายได้ต่ำในเขตชลบุรี

หลายๆ ประเทศทั่วโลกกำลังที่จะพยายามแก้ไขปัญหาความยากจนของคนภายในประเทศของตน โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนา อยู่ในเวลานี้และประเทศไทยก็เป็นอีกประเทศหนึ่งที่พยายามแก้ไขปัญหาความยากจนของคนในประเทศ อยู่ล่าสุดจากรายงานของธนาคารโลก บอกว่าคนยากจนในประเทศไทยมีคนยากจนอยู่ 10 ล้านคน แต่ก็มีผู้เชี่ยวชาญบางท่านบอกว่ามี 12 ล้านคน ถึงอย่างไรก็ตามไม่มีใครสามารถ ที่จะทราบจำนวนคนจนได้แน่นอน เพราะความยากจนนั้นแทรกแซงอยู่ในทุกองูของประเทศไทยไม่ว่าจะอยู่ที่ใดของประเทศจากอดีตถึงปัจจุบันเราอาจเห็นได้ว่าความยากจนนั้นได้เพิ่มขึ้นทุกวัน และทุกแขนงอาชีพเพราะเงื่อนไขในการดำรงชีวิต ของทุกคนได้แตกต่างกันออกไปมากจากอดีต

ปัจจุบันคนจนมักไม่มีโอกาสที่จะขยับตัวเองขึ้นมาให้ทัดเทียมกับคนอื่นได้เลยความจนนั้นอาจแยกออกไปได้เป็นหลายอย่าง เช่น

1. คนที่จนเงิน
2. คนที่จนความรู้
3. คนที่จนโอกาส
4. เพราะการที่เราไม่มีคนที่จนการดำเนินชีวิต

เราจะเห็นว่า “คนจน” ที่ไม่มีงานทำหรือไม่มีอาชีพ ที่แน่นอนนั้นโอกาสที่จะเป็นคนจนเงินนั้นมีมาก นักงานทำ ผลที่ตามมาคือไม่มีเงิน การที่ไม่มีเงินจะเป็นลูกโซ่ส่งต่อไปยังการศึกษาหาความรู้ และความด้อยโอกาสในการที่จะดำเนินชีวิตอีกต่อไป จะเห็นว่าความจนนั้นนำ มาซึ่งปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด โรคติดต่อต่างๆ สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นเพราะความยากจนเสียส่วนใหญ่ และจะทำให้เกิดปัญหาทางสังคมอื่นๆ อีกมากมายอย่างไรก็ตามผู้วิจัยจะกล่าว ถึงแต่ปัญหาของความยากจนกลุ่มคนงานหญิงที่อพยพมาทำงานในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ในจังหวัดชลบุรี ก็เป็นจังหวัดหนึ่งที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกของประเทศไทย หลังจากที่มีรัฐบาล ได้ประกาศนโยบาย ในการที่จะให้โรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งอยู่ในบริเวณกรุงเทพฯและปริมณฑล ได้ขยายตัวเองออกมาตามเขตต่างๆ ที่กำหนด ไว้และได้เสนอนโยบาย ปลอดภัย ให้กับ โรงงานต่างๆ ที่กำหนด จังหวัดชลบุรีก็เป็นจังหวัดหนึ่งที่อยู่ในอุตสาหกรรมเขต 2 จึงทำให้เกิดนิคมอุตสาหกรรมต่างๆ ขึ้นมา เช่น อมตะนคร อมตะซิตี้ สยามอีสเทิร์น นิคมชลบุรีและหลายๆนิคมทำให้เกิด โรงงานอุตสาหกรรมขึ้นมาเป็นจำนวนมากเดิมทีจังหวัดชลบุรี เคยเป็นพื้นที่เกษตรกรรมมาก่อน และแรงงานที่มีอยู่ในภาคเกษตรกรรมก็เปลี่ยนมาเป็นภาคอุตสาหกรรมแทน แต่แรงงานเหล่านั้น ก็ไม่เพียงพอต่อความต้องการของโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหลาย จึงต้องหาแรงงาน จากที่อื่น เข้ามาทดแทน โดยส่วนมากแล้วแรงงานปัจจุบันที่ทำอยู่ใน

ภาคอุตสาหกรรมมาจากทางภาคอีสาน ภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ เป็นส่วนมากคือประมาณ 90% ของแรงงานทั้งหมดแรงงานเหล่านั้นต่างต้องจากถิ่น กำเนิด และต้องมาเผชิญชีวิตคนงานเหล่านั้นต้องเปลี่ยนแปลงไปตลอดจนความรับผิดชอบต่างๆ ก็เพิ่มขึ้นโอกาสของพวกเขาในการที่จะศึกษาเพิ่มเติม นั้นต้องหยุดชะงัก ไปและต้องอยู่ในสังคมที่แตกต่างออกไป ต้องรับผิดชอบตัวเองในทุกด้าน เช่น ค่าเช่าบ้าน ค่าอาหาร และอื่นๆ อีกมากมายรายได้จากการค้าแรงงานไม่พอที่จะจุนเจือ ตัวเอง และครอบครัวหลายต่อหลายชีวิตต้องประสบกับปัญหาที่ต้องคอยแก้ไขอยู่ตลอดเวลาโอกาสที่จะลืมตาอ้าปากหรือโอกาสที่จะมีชีวิตที่ดีนั้นมีน้อยมาก

ดังนั้น คนจน และคนด้อยโอกาสที่ผู้วิจัยจะทำการศึกษานั้น คือ กลุ่มผู้ใช้แรงงานที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมด้านอิเล็กทรอนิกส์ จังหวัดชลบุรี

คำถามการวิจัย

1. ภูมิลำเนาเดิมอยู่ส่วนไหนของประเทศ? ปัจจุบันบิดา-มารดา ประกอบอาชีพอะไร? มีรายได้ต่อเดือนประมาณเท่าใด? จำนวนพี่น้องในครอบครัวกี่คน? มีพี่น้องที่กำลังศึกษาอยู่กี่คน?
2. ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้ให้สัมภาษณ์อายุเท่าไร? ระดับการศึกษาที่จบ? สถานภาพปัจจุบัน? มีบุตรกี่คน? ค่าใช้จ่ายในการดูแลบุตร? ค่าใช้จ่ายในครอบครัว ต่อวัน ต่อเดือน? ความรับผิดชอบอื่นๆ?
3. ข้อมูลเกี่ยวกับรายรับ ค่าจ้างเป็นรายวัน รายเดือนเป็นเท่าไร? สวัสดิการที่บริษัทได้ให้กับพนักงานมีอะไรบ้าง?
4. บริการของรัฐบาลที่ให้กับพนักงานมีอะไรบ้างที่นอกเหนือจากประกันสังคมที่พนักงานทุกคนได้รับอยู่ มีสวัสดิการของรัฐอย่างอื่นอีกหรือไม่?
5. หากลูกจ้างเลิกจากการเป็นลูกจ้างแล้วมีแผนการดำเนินชีวิตเป็นอย่างไร? ความยากลำบากที่เผชิญอยู่มีอะไรบ้าง? เกิดจากอะไร? และมีแนวทางแก้ไขอย่างไร?
6. ความทุกข์ยากของคุณเกิดจากอะไร? ความทุกข์ยากนั้นมีวงจรอย่างไร? คิดว่าจะหลุดพ้นจากความทุกข์ยากนั้นหรือไม่?
7. ความรู้สึกต่อตนเองในอำนาจต่อรองกับนายจ้าง หรือกับหน่วยงานภาครัฐ หากขาดอำนาจต่อรองคุณ ไปขอความช่วยเหลือจากใคร?
8. ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ คุณมีความสัมพันธ์กับกลไกของภาครัฐในชุมชนท้องถิ่นที่คุณอยู่หรือไม่? มีความรู้สึกอย่างไร? กับกลไกระดับท้องถิ่นระดับชาติ ความทุกข์ยากของคุณเกิดจากปัญหานั้นฐานอะไร? ในฐานะที่คุณเป็นคนงานคุณอยากให้รัฐช่วยเหลือคุณในเรื่องใดบ้าง?

วิธีการวิจัย

ผู้ดำเนินการวิจัยอาศัยการเก็บข้อมูล โดยวิธีดังต่อไปนี้

1. การศึกษา เอกสารบทความวิชาการ รายงานการประชุม / สัมมนา
2. การสำรวจ โดยส่งแบบสอบถามไปยังพนักงานหญิง - ชาย ที่ทำงานในโรงงานอิเล็กทรอนิกส์ในเขตชลบุรี จำนวน 3 โรงงาน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มพนักงานประจำรายเดือน กลุ่มพนักงานรายวัน และกลุ่มพนักงานซับค้อนแทร็ค (Subcontract)
3. ออกสัมภาษณ์โดยตนเองกับพนักงานอิเล็กทรอนิกส์ 3 โรงงาน แบ่งเป็นกลุ่มพนักงานประจำรายเดือน กลุ่มพนักงานรายวัน และกลุ่มพนักงานซับค้อนแทร็ค (Subcontract)
4. การศึกษาเฉพาะกรณีศึกษา 10 กรณี แบ่งเป็นกลุ่มพนักงานประจำรายเดือน กลุ่มพนักงานรายวัน และกลุ่มพนักงานซับค้อนแทร็ค (Subcontract)

อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ คืออะไร?

หลายท่านอาจจะไม่ทราบว่า อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ คือ อะไร ในที่นี้ผู้วิจัยขอตอบท่านว่า อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์นั้น คือ อุตสาหกรรมที่ทำงานเกี่ยวกับอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ ต่างๆ เช่น ใช้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ คอมพิวเตอร์จะประกอบด้วย จอคอมพิวเตอร์แผ่น P.C.B. ที่ใช้สำหรับวางตัวชิ้นส่วนต่างๆ หรือที่เรียกว่าแผ่นวงจรไฟฟ้า เครื่องใช้คอมพิวเตอร์.T.V วิทยุ และอื่นๆ ก็มีแผ่นวงจรนี้ เครื่องใช้ไฟฟ้าแทบทุกชนิดต้องใช้แผ่น P.C.B. โดยเฉพาะอุตสาหกรรมต่างๆ ที่ใช้ในการสื่อสาร สำหรับการผลิตนั้น แต่ละบริษัทผลิตชิ้นส่วนต่างกัน เช่นบริษัท ก. ผลิตหน้าจอคอมพิวเตอร์ บริษัท ข. ผลิตส่วนที่เป็นกรอบด้านนอกที่เป็นพลาสติกบริษัท ค. ผลิตส่วนที่เป็นฐานของคอมพิวเตอร์ส่วนมากจะใช้โลหะผสมระหว่างตะกั่วกับเหล็กหรืออื่นๆ บริษัท ง. ผลิตแผ่นวงจร หรือ P.C.B. บริษัท จ. ผลิตสายไฟฟ้าใช้ในเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ บริษัท ฉ. ผลิตตัวชิ้นส่วน เช่น ผลิต ไอซี , รีซิสเตอร์ , ไดโอด. หรือคาปาซิเตอร์ และอื่นๆ

บริษัท ก. ข. ค. ง. จ. และ ฉ. เหล่านี้ จะส่งชิ้นส่วนเหล่านี้ให้กับอีกบริษัทหนึ่ง ซึ่งเป็นผู้ประกอบเป็นรูปร่างเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ และนำส่งขายเหล่านี้ คือ บริษัทนี้ผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ หรือเรียกว่าอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์จำเป็นจะต้องใช้ผู้มีความรู้อยู่บ้างอย่างน้อยก็จบการศึกษา ม.3 หรือ ม.6 จากการสำรวจและสอบถามพนักงานที่ทำงานอุตสาหกรรมจะพบว่าพวกเขาจบการศึกษา ม.3 และเข้ามาทำงานในภาคอุตสาหกรรมและก็ศึกษาต่อ ก.ศ.น. จนจบม.6 จึงสมัครเข้าทำงานในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์

บทที่ 2

สภาพชีวิตก่อนการทำงาน

ภูมิหลังของกลุ่มคนงานหญิงที่เข้ามาทำงานอิเล็กทรอนิกส์ จากการสำรวจโดยการออกแบบสอบถาม และสัมภาษณ์ พนักงานส่วนมากจะมาจากต่างจังหวัด สภาพครอบครัวมีพี่น้องร่วมกันหลายคน ส่วนมากทำอาชีพทำนา ทำไร่ รายได้หลักของครอบครัวได้มาจากการขายพืชไร่ ขยายข้าว ซึ่งเป็นรายได้ต่อปีทำให้รายได้ไม่พอกับรายจ่าย จึงจำเป็นต้องหาอาชีพรับจ้าง จึงทำให้โอกาสในการศึกษาต่อของคนงานต้องหยุดซังกไปและหันเหชีวิตเข้ามาสู่แรงงาน คนงานเหล่านั้นต้องเดินทาง ออกไปหางานทำตามโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ ซึ่งอยู่ตามเขตอุตสาหกรรม ที่เกิดขึ้นในส่วนกลางของประเทศ หรือทางภาคตะวันออกของประเทศไทย จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง เป็นเขตอุตสาหกรรมที่ได้ รับการส่งเสริมจากรัฐบาลให้ยกเว้นภาษีแก่โรงงานที่อยู่ในเขตนี้ ดังนั้นโรงงานอุตสาหกรรมจึงเกิดขึ้นมากมายในเขตนี้

ตารางรายได้ของบิดา-มารดาของคนงานต่อเดือน จากการออกแบบสอบถาม 100 ชุด

☐ 1,000 – 2,000 บาท	จำนวน	8	ครอบครัว
☐ 2,000 – 3,500 บาท	จำนวน	20	ครอบครัว
☐ 3,500 – 5,500 บาท	จำนวน	15	ครอบครัว
☐ 5,000 บาทขึ้นไป	จำนวน	4	ครอบครัว
☐ ไม่มีรายได้ที่แน่นอน	จำนวน	53	ครอบครัว

อาชีพ บิดา-มารดา ของคนงาน จากการออกแบบสอบถาม 100 ชุด

☐ รับราชการ	จำนวน	-	ชุด
☐ ทำนา	จำนวน	50	ชุด
☐ ทำสวน	จำนวน	5	ชุด
☐ รับจ้างทั่วไป	จำนวน	20	ชุด
☐ อื่น ๆ	จำนวน	25	ชุด

**อื่น ๆ ไม่มีอาชีพ อยู่บ้านเฉยๆ ไม่ได้ทำงาน

ภูมิฐานะเดิมของผู้ใช้แรงงาน จากการออกแบบสอบถาม 100 ชุด

☐ กลาง	จำนวน	14	ชุด
☐ เหนือ	จำนวน	18	ชุด
☐ อีสาน	จำนวน	62	ชุด
☐ ใต้	จำนวน	4	ชุด
☐ ตะวันออก	จำนวน	2	ชุด

ข้อมูลเหล่านี้แสดงให้เห็นว่ารายได้ของบิดา-มารดาของผู้ใช้แรงงานในภาคอุตสาหกรรมนั้นมีรายได้ที่ต่ำ ไม่มีอาชีพที่แน่นอนถึง 53 ครอบครัว เมื่อเปรียบเทียบกับผู้มีรายได้สูงกว่า 5 พันบาทขึ้นไป มี 4 ครอบครัวเท่านั้น

ส่วนอาชีพหลักของบิดา - มารดาของลูกจ้างนั้น มีอาชีพทำนาถึง 50 ครอบครัวและทำสวน 5 ครอบครัว รับจ้างทั่วไป 20 ครอบครัวอีก 25 ครอบครัวไม่มีอาชีพอะไรรองรับอยู่ในวัยชราหรืออยู่เฉยๆ ให้ลูกหลานเลี้ยง ส่วนรับราชการนั้นไม่มีเลยจะเห็นว่าอาชีพของบิดา-มารดา ของผู้ใช้แรงงานนั้นส่วนใหญ่จะเป็นอาชีพทำนาเป็นส่วนใหญ่

นอกจากแบบสำรวจเรื่องอาชีพและรายได้ของบิดา-มารดา ของลูกจ้างแล้วผู้ทำการวิจัยยังได้สำรวจภูมิลำเนาเดิมของลูกจ้างด้วยว่ามาจากส่วนไหนของประเทศ ซึ่งส่วนมากมาจากภาคอีสานของประเทศถึง 62 คน ภาคเหนือ 18 คน ภาคกลาง 14 คน ภาคใต้ 4 คน และภาคตะวันออก 2 คน จะเห็นว่าแรงงานที่อยู่ในภาคตะวันออกนั้นแค่ 2 คน ในอัตราส่วน 100 คน ซึ่งคนพื้นที่ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพอย่างอื่นเป็นส่วนมาก

บทที่ 3

สภาพการทำงานของลูกจ้าง

โรงงานที่ประกอบกิจการเกี่ยวกับอิเล็กทรอนิกส์เจ้าของกิจการส่วนมากมาจากประเทศญี่ปุ่นโดยได้รับการส่งเสริมจาก BOI จะเข้าไปประกอบกิจการตามนิคมอุตสาหกรรมต่าง ๆ และมีการยกเว้นภาษีให้กับผู้ประกอบการตามนโยบายของรัฐบาลที่ส่งเสริมการลงทุนเพื่อมีรายได้เข้าประเทศและให้คนในประเทศมีงานทำและการเข้ามาดำเนินการกิจการต้องอยู่ภายใต้กฎหมายของประเทศไทย เช่น พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน 2541, พ.ร.บ.แรงงานสัมพันธ์ 2518, พ.ร.บ.ประกันสังคมและเงินกองทุนทดแทน ฯลฯ ซึ่งกฎหมายที่กล่าวถึงเป็นเพียงขั้นพื้นฐานของกฎหมายที่นายจ้างต้องปฏิบัติเท่านั้น แต่สำหรับตลาดแรงงานในประเทศเรามีมากจึงมีคนงานจากภาคเกษตรเข้ามาทำงานเป็นจำนวนมาก กลุ่มลูกจ้างที่เข้ามาทำอยู่ในโรงงานอุตสาหกรรมประเภทอิเล็กทรอนิกส์ส่วนมากจะเป็นลูกจ้างหญิงอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปลูกจ้างที่ทำงานอยู่ในโรงงานอิเล็กทรอนิกส์ สาเหตุที่รับลูกจ้างหญิงมากเพราะงานอิเล็กทรอนิกส์เป็นงานที่ละเอียดมาก และการทำงานของโรงงานอุตสาหกรรมทั่วไปจะต้องกำหนดวันและเวลาการทำงานของลูกจ้าง พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน 2541 กำหนดไว้ในหมวด 2 การใช้แรงงานทั่วไป มาตรา 23 ให้นายจ้างประกาศเวลาทำงานปกติให้ลูกจ้างทราบโดยกำหนดเวลาเริ่มต้นและเวลาสิ้นสุด ของการทำงานแต่ละวันของลูกจ้างได้ไม่เกินเวลาทำงานของแต่ละประเภทงาน ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงแต่วันหนึ่งต้องไม่เกินแปดชั่วโมง และเมื่อรวมเวลาทำงานทั้งสิ้นแล้วสัปดาห์หนึ่งต้องไม่เกินสี่สิบแปดชั่วโมง เว้นแต่งานที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ และความปลอดภัยของลูกจ้างตามที่กำหนดในกระทรวง จะมีเวลาทำงานปกติวันหนึ่งต้องไม่เกินแปดชั่วโมง แต่เมื่อรวมเวลาทำงานทั้งสิ้นแล้วสัปดาห์หนึ่งไม่เกินสี่สิบสองชั่วโมง

เพื่อให้เข้าใจข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพการทำงานของกลุ่มคนงานหญิงที่ทำงานเกี่ยวกับชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ผู้จัดทำกรณีศึกษาจึงได้ทำการสำรวจของกลุ่มลูกจ้างที่ทำงานเกี่ยวกับอิเล็กทรอนิกส์ในเขตจังหวัดชลบุรี เพื่อให้ทราบถึงสาเหตุของคนจนและคนด้อยโอกาสในประเทศไทยเป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่ต้องศึกษา ซึ่งจะยกตัวอย่างเพียง 3 กรณีศึกษา ดังนี้

กรณีศึกษากลุ่มลูกจ้างหญิงในโรงงานอิเล็กทรอนิกส์กรณีศึกษาที่ 1

เป็นโรงงานที่ประกอบกิจกรรมประเภท ผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ คือ ชิ้นส่วนของคอมพิวเตอร์ในส่วนที่เป็นฐานบันทึกข้อมูลและตัวบันทึกแผ่นดิส บริษัทฯ ได้เปิดกิจการตั้งแต่ปี 2532

1. วันทำงาน

1.1 วันทำงานปกติ คือ วันจันทร์ ถึงวันเสาร์

2. เวลาทำงานและเวลาพัก

2.1 หลักเกณฑ์เกี่ยวกับเวลาทำงาน และเวลาพักโดยปกติ กำหนดให้เวลาทำงานไม่เกิน 48 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

2.2 เวลาทำงานและเวลาพัก

เวลาทำงาน	เวลาพัก
08.00-12.00 น.	12.00-13.00 น.
13.00-17.00 น.	

2.3 ประเภทงาน-งานกะกลางคืน

เวลาทำงาน	เวลาพัก
20.00-24.00 น.	24.00-01.00 น.
01.00-05.00 น.	

3. เวลาทำงาน และเวลาพักของการทำงานล่วงเวลา

3.1. ประเภทการทำงานปกติ

เวลาทำงาน	เวลาพัก
17.30-20.00 น.	17.00-17.30 น.

3.2. ประเภทการทำงานกะกลางคืน

เวลาทำงาน	เวลาพัก
05.30-08.00 น.	05.00-05.30 น.

หมายเหตุ สำหรับพนักงานที่ทำงานล่วงเวลา บริษัทฯ อนุญาตได้เป็นเวลา 30 นาที คือระหว่างเวลา 17.00-17.30 น. และเวลา 05.00-05.30 น. ของกลางคืนโดยจะไม่นำช่วงเวลานี้มาคำนวณค่าล่วงเวลา

4. วันหยุด-วันลา

วันหยุด

4.1 วันหยุดประจำสัปดาห์โดยปกติบริษัทฯ กำหนดให้วันอาทิตย์เป็นวันหยุดประจำสัปดาห์ สำหรับพนักงานรายวันไม่มีสิทธิได้รับค่าจ้างในวันหยุดประจำสัปดาห์

4.2 วันหยุดตามประเพณี บริษัทฯ จะกำหนดวันหยุดตามประเพณีปีละไม่น้อยกว่า 13 วัน (รวมทั้งวันแรงงานแห่งชาติ)

5. วันลา จะแบ่งออกได้ดังนี้

5.1 วันลาหยุดพักผ่อนประจำปี เมื่อพนักงานทำงานครบ 1 ปีบริบูรณ์ จะมีสิทธิลาพักผ่อนประจำปี จำนวน 6 วัน

5.2 การลาป่วย บริษัทฯ กำหนดการลาป่วยได้ ปีหนึ่ง 30 วัน เท่าที่ป่วยจริงลาโดยได้รับค่าจ้าง

6. หลักเกณฑ์การลา

ในกรณีที่พนักงานเจ็บป่วยนอกงานจนไม่สามารถปฏิบัติงานได้ พนักงานที่ลาป่วยจะต้องแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาทราบและต้องยื่นใบลาในวันแรกที่กลับมาทำงาน พร้อมทั้งชี้แจงเหตุผล

การลาป่วยติดต่อกัน 3 วันขึ้นไป ต้องมีใบรับรองแพทย์แผนปัจจุบันชั้นหนึ่ง หรือใบรับรองแพทย์ของสถานพยาบาลของทางราชการมาแสดงประกอบการลาทุกครั้ง

6.1 การลากิจ ในกรณีที่พนักงานต้องการหยุด เนื่องจากมีกิจธุระส่วนตัว บริษัทฯ จะอนุญาตให้พนักงานลากิจได้ปีละไม่เกิน 4 วัน

6.1.1 พนักงานรายวันจะไม่ได้รับค่าจ้าง

6.1.2 พนักงานรายเดือนจะได้รับค่าจ้าง

6.2 การลาคลอด พนักงานมีสิทธิลาเพื่อการคลอดและหลังการคลอด ครรภ์หนึ่งไม่เกิน 90 วัน โดยได้รับค่าจ้างจากนายจ้าง 45 วัน และเหลืออีก 45 วัน ไปรับจากประกันสังคม

7.การทำงานล่วงเวลาและการทำงานในวันหยุด กรณีที่บริษัทฯ มีความจำเป็นทางธุรกิจ บริษัทฯ อาจให้พนักงานทำงานล่วงเวลา และทำงานในวันหยุดได้

8. การจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา และค่าทำงานในวันหยุด

8.1 ค่าจ้าง บริษัทฯ จ่ายค่าจ้างให้พนักงานเพื่อเป็นการตอบแทนการทำงานในวันและเวลาปกติ

8.2 อัตราค่าทำงานล่วงเวลา บริษัทฯ จะจ่ายค่าล่วงเวลาให้แก่พนักงานที่ทำงานเกินเวลาทำงานปกติในอัตรา 1.5 เท่าของอัตราค่าจ้างต่อชั่วโมงในวันทำงาน ตามจำนวนชั่วโมงที่ทำงานค่าทำงานในวันหยุด บริษัทฯ จะจ่ายค่าทำงานล่วงเวลาในวันหยุดให้แก่พนักงานที่ทำงานเกินเวลา ทำงานปกติในอัตรา 3 เท่าของอัตราค่าจ้างต่อชั่วโมง ในวันทำงานตามจำนวนชั่วโมงที่ทำ

8.3 ค่าทำงานในวันหยุด

8.3.1 พนักงานรายวัน ไม่มีสิทธิได้รับค่าจ้างในวันหยุดประจำปี ในอัตรา 2 เท่าของอัตราค่าจ้างตามจำนวนชั่วโมงที่ทำงาน สำหรับการทำงานในวันหยุดตามประเพณีหรือวันหยุดพักผ่อนประจำปี บริษัทฯ จะปรับอัตราค่าจ้างในอัตราเพิ่มขึ้นอีก 1 เท่า ของอัตราค่าจ้างตามจำนวนชั่วโมงในการทำงาน

8.3.2 พนักงานรายเดือนมีสิทธิได้รับค่าจ้างในวันหยุดประจำปีในวันหยุดตามประเพณีหรือวันหยุดพักผ่อนประจำปีในกรณีที่ทำงานในวันหยุดดังกล่าวบริษัทฯ จะจ่ายค่าจ้างในอัตราเพิ่มขึ้นอีก 1 เท่า ของอัตราค่าจ้างในวันทำงานปกติจำนวนชั่วโมงที่ทำงาน

9. อัตราค่าจ้างที่พนักงานได้รับ

9.1 อัตราค่าจ้างของพนักงานรายเดือนสูงสุด(อายุงาน 10 ปี) เดือนละ 7,500 บาท

9.2 อัตราค่าจ้างของพนักงานรายวันต่ำสุดได้รับค่าจ้างวันละ 146 บาทเท่ากับค่าจ้างขั้นต่ำ

10. สวัสดิการที่พนักงานได้รับ ที่บริษัทฯ จัดให้

10.1 ชุดฟอร์ม และรองเท้าทำงาน โดยแจกให้ปีละ 2 ชุด

10.2 การเดินทางมาทำงาน บริษัทฯ จะจัดรถรับ-ส่งให้

10.3 อาหารกลางวัน บริษัทฯ จะจ่ายค่าอาหารกลางวัน วันละ 15 บาท

10.4 ค่ารักษาพยาบาล จะได้จากประกันสังคม

10.5 บริษัทฯ จัดให้มีการตรวจสุขภาพปีละ 1 ครั้ง

10.6 สวัสดิการตามที่กฎหมายกำหนด เช่น น้ำดื่ม, ห้องน้ำ, และห้องพยาบาล

ขบวนการผลิตชิ้นส่วนคอมพิวเตอร์

กรณีศึกษาที่ 1 จะผลิตชิ้นส่วนคอมพิวเตอร์ในส่วนที่เป็นฐานบันทึกข้อมูลและตัวบันทึกแผ่นดิส

ขั้นตอนและขบวนการผลิต

หล่ออลูมิเนียม → ฉีดขึ้นรูป → ตัดเศษคริม → ตกแต่งชิ้นงาน → อบชิ้นงาน → ชุบสี → เจาะรู → ทำเกลียว → ปาดความเรียบด้วยเครื่องโปรแกรม → ล้างชิ้นงาน → ตรวจสอบ → ชิ้นงานขั้นตอนสุดท้าย → บรรจุผลิตภัณฑ์ → ให้ QC ตรวจสอบร้อยละ 25%

ขั้นตอนและวิธีการผลิต

- นำวัตถุดิบที่เป็นอลูมิเนียมมาหลอมโดยใช้ความร้อน 600 องศา อลูมิเนียมเกรด A B C 12 เอามาใส่เตาหลอม
- ใช้แก๊สเป่าอลูมิเนียมให้ละลายจนเป็นของเหลว
- กดปุ่มใช้กระบวยมาตักจากเบ้าหลอมไปใส่ในแม่พิมพ์
- งานที่ออกจากแม่พิมพ์จะเป็นตัวชิ้นงานแล้วไหลตามสายพานไปให้เครื่องตัดแต่งชิ้นงาน

5. หลังจากเครื่องตัดแต่งชิ้นงานทำเสร็จและจะใส่ตระกร้าส่งไปให้แผนกตกแต่งชิ้นงาน เพื่อตัดเศษชิ้นงานที่เล็ก ๆ กรณีนี้จะใช้คนทำโดยใช้ตะไบตกแต่ง แต่ถ้าเป็นชิ้นงานใหญ่จะใช้แฮนด์ทำ
6. พอเสร็จจากตกแต่งชิ้นงานจะเอาไปไว้ในแผนกอบงานโดยใช้ความร้อน 210 องศา ใช้เวลาอบประมาณ 3 ชั่วโมง
7. พออบเสร็จแล้วจะเอาไปชุบสีดำ (จะเป็นสีพิเศษโดยใช้ไฟฟ้าชุบ)
8. นำไปเจาะรูชิ้นงานและเอาไปทำเกลียว
9. แล้วนำไปใส่เครื่องโปรแกรมปาดให้เลี่ยม ด้วยเครื่อง CNC
10. แล้วนำไปใส่เครื่องล้างชิ้นงาน แล้วเอาไปวางตามสายพาน เพื่อเอาเข้าเครื่องล้างสารเคมี เพื่อต้องการชำระล้างคราบน้ำมัน และเศษตะกั่ว
11. เอาไปตรวจสอบชิ้นงานโดยใช้เครื่องดิจิตอลเป็นตัววัด
12. นำไปบรรจุผลิตภัณฑ์
13. แล้วนำไปให้ QC ตรวจสอบโดยการสุ่มตรวจร้อยละ 25% เป็นอันเสร็จขั้นตอนการผลิตแล้วนำไปจำหน่าย

ความปลอดภัยในการทำงาน

จากสภาพการทำงานผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ขบวนการผลิต ต่างต้องใช้คนเป็นส่วนมาก ต้องเสี่ยงกับอันตรายที่เกิดจากการทำงานบางครั้ง ต้องสูญเสียอวัยวะ หรือแม้กระทั่งต้องสูญเสียชีวิตหรือไม่ก็ได้รับสารเคมีที่เกิดจากการทำงานจากขบวนการผลิตทั้งหมด แผนกที่อันตรายที่สุดได้แก่

แผนกล้อมอลูมิเนียม เพราะต้องใช้ความร้อนมากและอลูมิเนียมจะกระเด็นมาใส่พนักงานซึ่งขณะทำงานต้องใส่เสื้อแขนยาวใส่แว่นตา และรองเท้าเซฟตี้ เพื่อป้องกันอันตราย

แผนกตรวจสอบชิ้นงานก็เป็นอีกแผนกหนึ่งที่อันตรายเพราะต้องใช้สายตาเพื่อตรวจสอบชิ้นงานต้องใช้สายตาเพ่งไปที่ชิ้นงานโดยการใส่แว่นขยาย เพราะงานที่ทำเป็นงานละเอียดอ่อน ทำให้พนักงานที่ทำงานแผนกนี้สายตาสั้นกันเป็นส่วนมาก ซึ่งอายุคนงานก็ไม่มากนัก คือ 20-30 ปี บางคนต้องตัดแว่นใส่ ซึ่งสาเหตุที่เกิดขึ้นกับพนักงานทุกคนให้ความเห็นว่าเกิดจากการทำงาน เพราะก่อนจะมาทำงานทุกคนสายตาปกติ

แผนกตกแต่งชิ้นงาน แผนกนี้จะใช้ตะไบตกแต่งชิ้นงานทำให้เกิดฝุ่นละอองจากเศษตะกั่วซึ่งเข้าไปในร่างกายโดยการหายใจเข้าไป ถึงแม้จะใช้ผ้าปิดจมูก แต่ก็ยังเข้าไปในร่างกายได้ ส่วนแผนกต่าง ๆ ก็อันตรายเช่นกันแต่ไม่มากเท่าไร ซึ่งสามารถป้องกันได้

อุปกรณ์ป้องกันความปลอดภัยในการทำงาน

1. ผ้าปิดจมูก
2. ที่อุดหูกันเสียงดัง
3. แว่นตา
4. หน้ากาก

5. เสื้อแขนขาว
6. รองเท้าเซฟตี้
7. ถุงมือ

กรณีศึกษากลุ่มลูกจ้างหญิงในโรงงานอิเล็กทรอนิกส์ กรณีศึกษาที่ 2

ผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ในส่วนที่เป็นฐานบันทึกข้อมูล และตัวบันทึกแผ่นดิส เช่นเดียวกับกรณีศึกษาที่ 1 แต่สภาพการทำงานบางอย่างไม่เหมือนกัน

1. วันทำงาน เวลาทำงาน เวลาพัก

1.1. วันทำงาน-วันทำงานปกติ คือ วันจันทร์-วันเสาร์

1.2. เวลาทำงาน-เวลาพัก

เวลาทำงานปกติของสำนักงาน

เวลาทำงาน	เวลาพัก
8.30-12.30 น.	12.30-13.30 น.
13.30-17.30 น.	

เวลาทำงานปกติของพนักงานในโรงงานที่ทำงานเป็นกะ-กะเช้า

เวลาทำงาน	เวลาพัก
6.45-11.00 น.	11.00-11.45 น.
11.45-15.00 น.	

เวลาทำงาน-กะบ่าย

เวลาทำงาน	เวลาพัก
14.45-18.00 น.	18.00-18.45 น.
18.45-23.00 น.	

เวลาทำงาน-กะดึก

เวลาทำงาน	เวลาพัก
22.45-03.00 น.	03.00-03.45 น.
03.45-04.00 น.	

2. วันหยุด-วันลา

2.1 วันหยุด

2.1.1 วันหยุดประจำสัปดาห์โดยปกติบริษัทฯ กำหนดให้วันอาทิตย์เป็นวันหยุดประจำสัปดาห์ สำหรับพนักงานรายวันไม่มีสิทธิได้รับค่าจ้างในวันหยุดประจำสัปดาห์

2.1.2 วันหยุดตามประเพณี บริษัทฯ จะกำหนดวันหยุดตามประเพณีปีละไม่น้อยกว่า 13 วัน (รวมทั้งวันแรงงานแห่งชาติ)

3. วันลา จะแบ่งออกได้ดังนี้

3.1. วันลาหยุดพักผ่อนประจำปี เมื่อพนักงานทำงานครบ 1 ปีบริบูรณ์ จะมีสิทธิลาพักผ่อนประจำปี จำนวน 6 วัน

3.2 การลาป่วยบริษัทฯ กำหนดการลาป่วยได้ ปีหนึ่ง 30 วัน เท่าที่ป่วยจริงลาโดยได้รับค่าจ้าง

4. หลักเกณฑ์การลา

ในกรณีที่พนักงานเจ็บป่วยนอกงานจนไม่สามารถปฏิบัติงานได้ พนักงานที่ลาป่วยจะต้องแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาทราบและต้องยื่นใบลาในวันแรกที่กลับมาทำงาน พร้อมทั้งชี้แจงเหตุผล

การลาป่วยติดต่อกัน 3 วันขึ้นไป ต้องมีใบรับรองแพทย์แผนปัจจุบันชั้นหนึ่ง หรือใบรับรองแพทย์ของสถานพยาบาลของทางราชการมาแสดงประกอบการลาทุกครั้ง

4.1 การลากิจ ในกรณีที่พนักงานต้องการหยุด เนื่องจากกิจธุระส่วนตัว บริษัทฯ จะอนุญาตให้พนักงานลากิจได้ปีละไม่เกิน 4 วัน

4.1.1 พนักงานรายวันจะไม่ได้รับค่าจ้าง

4.1.2 พนักงานรายเดือนจะได้รับค่าจ้าง

4.2 การลาคลอด พนักงานมีสิทธิลาเพื่อการคลอดและหลังจากคลอด ครรภ์หนึ่งไม่เกิน 90 วัน โดยได้รับค่าจ้างจากนายจ้าง 45 วัน และที่เหลืออีก 45 วัน ไปรับจากประกันสังคม

5. การทำงานล่วงเวลาและการทำงานในวันหยุด กรณีที่บริษัทฯ มีความจำเป็นทางธุรกิจ บริษัทฯ อาจจะให้พนักงานทำงานล่วงเวลาและทำงานในวันหยุดก็ได้

6. การจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา และค่าทำงานในวันหยุด

6.1. ค่าจ้าง บริษัทฯ จ่ายค่าจ้างให้พนักงานเพื่อเป็นการตอบแทนการทำงานในวันและเวลาปกติ

6.2 อัตราค่าทำงานล่วงเวลา บริษัทฯ จะจ่ายค่าล่วงเวลาให้แก่พนักงานที่ทำงานเกินเวลาทำงานปกติในอัตรา 1.5 เท่าของอัตราค่าจ้างต่อชั่วโมงในวันทำงาน ตามจำนวนชั่วโมงที่ทำงานค่าทำงานใน

วันหยุด บริษัทฯ จะจ่ายค่าทำงานล่วงเวลาในวันหยุดให้แก่พนักงานที่ทำงานเกินเวลาทำงานปกติในอัตรา 3 เท่าของอัตราค่าจ้างต่อชั่วโมง ในวันทำงานตามจำนวนชั่วโมงที่ทำ

6.3 ค่าทำงานในวันหยุด

6.3.1 พนักงานรายวัน ไม่มีสิทธิได้รับค่าจ้างในวันหยุดประจำปีประจำปี ดังนั้นบริษัทฯ จะจ่ายค่าทำงานในวันหยุดให้แก่พนักงานรายวันที่มาทำงานในวันหยุดประจำปีประจำปี ในอัตรา 2 เท่าของอัตราค่าจ้างตามจำนวนชั่วโมงที่ทำงาน สำหรับการปฏิบัติงานในวันหยุดตามประเพณีหรือวันหยุดพักผ่อนประจำปีบริษัทฯ จะปรับอัตราค่าจ้างในอัตราเพิ่มขึ้นอีก 1 เท่าของอัตราค่าจ้างตามจำนวนชั่วโมงในการทำงาน

6.3.2 พนักงานรายเดือนมีสิทธิได้รับค่าจ้างในวันหยุด ประจำปีประจำปี วันหยุดตามประเพณีหรือวันหยุดพักผ่อนประจำปีในกรณีที่ทำงานในวันหยุดดังกล่าวบริษัทฯจะจ่ายค่าจ้างในอัตราเพิ่มขึ้นอีก 1 เท่า ของอัตราค่าจ้างในวันทำงานปกติตามจำนวนชั่วโมงที่ทำงาน

7. อัตราค่าจ้างที่พนักงานได้รับ พนักงานส่วนมากเป็นพนักงานที่มีอายุการทำงาน 1-6 ปี

7.1. อัตราค่าจ้างได้รับสูงสุดประมาณ 5,500 บาท

7.2. อัตราค่าจ้างได้รับต่ำสุดประมาณ 3,796 บาท (ค่าจ้างขั้นต่ำ x 26)

8. สวัสดิการ สำหรับสวัสดิการที่พนักงานได้รับ คือ

8.1. ค่าเช่าบ้าน	24	บาท/วัน
8.2. ค่ารถ	33	บาท/วัน
8.3. ค่าข้าว	20	บาท/วัน
8.4. ค่ากะ	45	บาท/วัน
8.5. ค่าเบี้ยขยัน เดือนที่ 1	=	300 บาท
2	=	350 บาท
3	=	400 บาท

กรณีที่พนักงานไม่ขาดงาน ไม่ลา ไม่มาทำงาน มาทำงานสาย จะได้รับ 400 บาท ไปเรื่อย ๆ แต่ถ้าขาดงาน ลางาน มาทำงานสายจะกลับไปเริ่มต้นเดือน 1 เหมือนเดิม

ขั้นตอนและวิธีการผลิต

สำหรับขบวนการผลิตไม่แตกต่างกับกรณีศึกษาที่ 1 แต่สภาพการทำงานนั้นพนักงานไม่ได้รับการปฏิบัติที่ถูกต้อง เช่น

1. สภาพในโรงงานมีเครื่องดูดฝุ่นไม่เพียงพอ เครื่องดูดอากาศไม่เพียงพอ ทำให้อากาศร้อนและมีฝุ่นละอองมากมาย
2. แสงสว่างไม่เพียงพอ
3. อุปกรณ์ป้องกันความปลอดภัยไม่ได้มาตรฐาน

4. ไม่มีรองเท้าเชพดี
5. ไม่มีหน้ากากให้

จากสภาพการทำงานทำให้พนักงานไม่มีความปลอดภัยต้องเสี่ยงกับอันตรายซึ่งอาจจะเกิดได้ตลอดเวลา

กรณีศึกษากลุ่มลูกจ้างหญิงในโรงงานอิเล็กทรอนิกส์กรณีศึกษาที่ 3

กลุ่มของคนงานทำชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในส่วนเป็นที่แผ่นสำหรับติดตั้งตัวพาท หรือ PCB (Print Circuit Board)

1. วันทำงาน เวลาทำงาน เวลาพัก

- 1.1. วันทำงานและเวลาทำงานปกติ คือ วันจันทร์-วันเสาร์
- 1.2. เวลาทำงานและเวลาพัก

สำนักงาน

เวลาทำงาน	เวลาพัก
08.00 – 12.00 น.	12.00 – 13.00 น.
13.00 – 17.00 น.	

ฝ่ายโรงงาน

เวลาทำงาน	เวลาพัก
08.00 – 16.30 น.	ไม่แน่นอน

กรณีทำงานกะ

เวลาทำงาน	เวลาพัก
20.00 น.	ไม่แน่นอน

เวลาพักของพนักงานฝ่ายโรงงานเนื่องจากการทำงานเป็นการทำงานอย่างต่อเนื่อง การพักจึงต้องเป็นไปตามลักษณะผลิตเปลี่ยนหมุนเวียนไป การพักอาจจะมีหลาย ๆ ครั้ง ครั้งละไม่น้อยกว่า 20 นาที และรวมกันแล้วไม่น้อยกว่า 1 ชั่วโมง

2. วันหยุด

2.1 วันหยุดประจำปี บริษัทจัดวันหยุดประจำปี สัปดาห์หนึ่งไม่น้อยกว่า 1 วัน โดยวันหยุดประจำปีจะมีระยะห่างกันไม่เกิน 6 วัน บริษัทขอสงวนสิทธิ์ในการเปลี่ยนแปลงวันหยุดได้ตามความเหมาะสม

2.2 บริษัทกำหนดให้สำนักงาน หยุดวันเสาร์วันเสาร์ และวันอาทิตย์เป็นวันหยุดประจำสัปดาห์ และกำหนดให้โรงงานหยุดวันอาทิตย์เป็นวันหยุดประจำสัปดาห์ สำหรับการทำงานเป็นกะหรืองานที่ทำติดต่อกันซึ่งหากหยุดงานแล้วจะก่อให้เกิดความเสียหายบริษัทจะกำหนดวันหยุดให้ตามความเหมาะสม โดยจะแจ้งให้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 3 วัน

3. วันหยุดตามประเพณี

3.1 บริษัทกำหนดให้มีวันหยุดตามประเพณีในรอบปฏิทิน ปีละไม่น้อยกว่า 13 วันโดยรวมวันแรงงานแห่งชาติด้วยและได้รับค่าจ้างเท่ากับวันทำงานปกติ

4. วันหยุดพักผ่อนประจำปี

4.1 เพื่อให้พนักงานได้มีโอกาสพักผ่อนหลังปฏิบัติงานน้ำที่มาเป็นระยะพอสมควร บริษัทควรให้สิทธิพนักงานที่มีอายุครบ 1 ปี นับตั้งแต่วันที่เข้าทำงานวันแรก ลาหยุดพักผ่อนประจำปีโดยได้รับค่าจ้างตามปกติได้ ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

4.2 พนักงานที่มีอายุงานครบ 1 ปี มีสิทธิลาหยุดพักผ่อนประจำปีได้ 6 วันทำงานและเพิ่มวันหยุดพักผ่อนประจำปี ปีละ 1 วัน ตามอายุงานต่อไปจนถึงอายุงานครบ 10 ปี จะได้วันหยุดพักผ่อนประจำปี 15 วัน ตลอดที่ดำรงสภาพการเป็นพนักงานของบริษัท

5. การลาและหลักเกณฑ์การลา

บริษัทกำหนดประเภทการลาของพนักงาน โดยพิจารณาจากลักษณะความเหมาะสมตลอดจนครบตามประกาศกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเรื่องการคุ้มครองแรงงาน

6. การลาป่วย

6.1. พนักงานที่เจ็บป่วยจนเป็นเหตุให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามปกติ บริษัทให้พนักงานลาหยุดเพื่อรักษาตัวได้ในปีหนึ่งไม่เกิน 30 วันทำงาน

6.2 การลาป่วย 3 วันติดต่อกันขึ้นไปให้แสดงใบรับรองแพทย์แผนปัจจุบันชั้นหนึ่งหรือส่วนของราชการ เสนอไปพร้อมกับใบลา ถ้าไม่มีใบรับรองแพทย์ แผนปัจจุบันชั้นหนึ่งหรือส่วนของราชการเสนอไปพร้อมกับใบลาถ้าไม่มีใบรับรองแพทย์ให้ชี้แจงให้ผู้บังคับบัญชาทราบถึงเหตุผล

7. การลากิจ

7.1 พนักงานของบริษัทมีสิทธิลาหยุดปีหนึ่งไม่เกิน 3 วันทำงานโดยได้รับค่าจ้างหรือเงินเดือนเต็ม

8. การลาคลอด

8.1 พนักงานหรือลูกจ้างหญิงที่มีครรภ์สิทธิลาคลอดก่อนหรือหลังคลอดได้ไม่เกิน 90 วัน โดยได้รับค่าจ้างตามอัตราสูงสุดไม่เกิน 45 วัน

9. การทำงานล่วงเวลาและการทำงานในวันหยุดและหลักเกณฑ์ในการจ่ายค่าจ้าง

เพื่อประโยชน์แก่การผลิต การจำหน่าย และการบริการของบริษัทในกรณีที่มีลักษณะงานที่ ทำติดต่อกันไปซึ่งบริษัทจะให้พนักงานทำงานล่วงเวลาหรือทำงานในวันหยุดเท่าที่จำเป็นจะได้รับค่าตอบแทน ดังนี้

10. ค่าล่วงเวลา

10.1 ค่าล่วงเวลาในวันทำงานปกติหากพนักงานทำงานล่วงเวลาในวันทำงานปกติค่าล่วง เวลาในอัตรา 1.5 เท่าของค่าจ้างปกติ ส่วนค่าล่วงเวลาในวันหยุดประจำสัปดาห์ วันหยุดประเพณี และวันหยุด พักผ่อนประจำปี หากมีคำสั่งให้ทำงานล่วงเวลาในวันหยุดดังกล่าวจะได้รับค่าล่วงเวลาในอัตราเท่าของค่าจ้าง ปกติ

11. ค่าทำงานในวันหยุด

11.1 พนักงานรายเดือนที่มาทำงานในวันหยุดประจำสัปดาห์และวันหยุดตามประเพณีและ วันหยุดพักผ่อนประจำปีจะได้รับค่าทำงานในวันหยุดเพิ่มขึ้นอีก 1 เท่าของค่าจ้างปกติ

11.2 พนักงานรายวันที่มาทำงานในวันหยุดพักผ่อนประจำปีและวันหยุดตามประเพณีจะได้ รับค่าจ้างเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเท่าของค่าจ้างปกติหรือเพิ่มอีกหนึ่งเท่าของอัตราค่าจ้างต่อหน่วย ในวันทำงานตาม จำนวนที่ทำได้ พนักงานรายวันที่มาทำงานในวันหยุดประจำสัปดาห์จะได้รับค่าจ้าง 2 เท่าของค่าจ้างปกติ

12. ค่าจ้างที่พนักงานได้รับ

12.1 พนักงานรายเดือนอัตราค่าจ้างสูงสุดเดือนละ 6,500 บาท

12.2 พนักงานรายเดือนอัตราค่าจ้างต่ำสุดเดือนละ 4,500 บาท

12.3 พนักงานรายเดือนอัตราค่าจ้างเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าค่าจ้างขั้นต่ำ

13. สวัสดิการของพนักงาน

13.1 ค่าข้าวได้รับวันละ	12.50	บาท
13.2 ค่ากะได้รับ	65	บาท
13.3 เบี้ยขยัน เดือนที่ 1	250	บาท
	2	350 บาท
	450	บาท

การจ่ายเบี้ยขยันจะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดถ้าไม่ขาด ไม่ลา ไม่สาย จะได้รับตั้งแต่เดือนที่ 1-3 แต่ถ้าขาดลามาสายจะกลับไปเริ่มเดือนที่ 1 เหมือนเดิม

13.4 ค่าเช่าบ้านได้รับเดือนละ 500 บาท

สภาพการทำงานและขบวนการผลิต

เนื่องจากกรณีศึกษาที่ 3 เป็นการผลิตชิ้นส่วนแผ่น PCB โดยมีขั้นตอนการผลิตดังนี้

1. แผนกตัดบอร์ดมีหน้าที่ตัดบอร์ดแบ่งขนาดให้ได้ตาม Spec ตามที่ลูกค้าต้องการโดยการดูแลจากใบ Order sheet การตัดจะใช้เครื่องตัดแล้วส่งให้แผนกเจาะรูดำเนินการต่อไป
2. แผนกเจาะรูมีหน้าที่เจาะรูให้มีขนาดต่าง ๆ ตามโปรแกรม CNC Data แล้วส่งไปยังแผนกชุบ
3. แผนกชุบมีหน้าที่ชุบทองแดงในรูและเคลือบผิวหน้าของแผ่น PCB ตลอดจนเพิ่มความหนาของทองแดงแผ่นนี้เมื่อชุบทองแดงแล้วจะมีกลิ่นฉุน
4. แผนก Imaging มีหน้าที่สร้างเส้นลายวงจรโดยการฉายแสง
5. แผนก Middle Check ตรวจเส้นลายวงจรเบื้องต้นหลังจากที่ผ่านการสร้างเส้นลายวงจรการตรวจเช็คด้วยสายตา
6. แผนก Curtaincoat คือ แผนกที่มีหน้าที่สกรีนสีเขียวทับบนส่วนของ PCB ปิดทับส่วนบน ส่วนทองแดงและมีบางส่วนต้องการเปิดให้เห็นทองแดงเพื่อใช้ในการประกอบอะไหล่
7. แผนก Symbol คือ แผนกที่มีหน้าที่สกรีนสีขาวเพื่อบ่งบอกสัญลักษณ์ ตำแหน่งในการประกอบ Part (ใส่ Component)
8. แผนก Solder (ชุบตะกั่ว) คือแผนกชุบตะกั่วด้วยเครื่องและตรวจสอบแผ่นนี้จะมีเสียงดังร้อนมาก และมีสารตะกั่ว
9. แผนก Profile คือการตัดแบ่งเป็น Sheet มีหน้าที่ป้อนงานให้เป็น Sheet ตามความต้องการของลูกค้าโดยใช้ Dic และมีหน้าที่ทำร่อง V-Cut เพื่อสะดวกในการแบ่งจาก sheet เป็น PCB หลังจากประกอบอะไหล่แล้วแผ่นนี้จะมีเสียงดังมาก
10. แผนก E-Test คือ แผนกที่มีหน้าที่ตรวจสอบหาจุดบกพร่องของงานที่เป็นเส้นลายวงจรซ้อนกันและเส้นลายวงจรขาดโดยใช้เครื่อง Electric test และ Fixture
11. แผนก Flux มีหน้าที่เคลือบผิวหน้าทองแดงด้วยน้ำยา Flux เพื่อป้องกันสนิมจะมีกลิ่นเหม็นฉุนมาก
12. แผนก Inspection มีหน้าที่ตรวจหาข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นกับแผ่น PCB ที่ผ่านการผลิตมาทุกขั้นตอนแล้วตรวจ 100% ด้วยสายตา
13. แผนก G.A. มีหน้าที่สุ่มตรวจงานที่ Inspection check เสร็จแล้ว 15% ก่อน Packing
14. แผนก Packing มีหน้าที่บรรจุหีบห่องานให้ได้ตามขนาดที่ต้องการแล้วนำส่ง

ขบวนการผลิตทั้งหมดจะเริ่มจากขั้นตอนที่ 1 แล้วส่งต่อไปยังแผนกอื่นตามลำดับหมายเลขจนถึงขั้นตอนสุดท้ายคือหมายเลขที่ 14 แล้วส่งไปจำหน่ายเป็นการเสร็จขั้นตอนของขบวนการผลิต

ความปลอดภัยในการทำงาน

เนื่องจากการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์มีหลายขั้นตอนและเกี่ยวข้องกับความร้อนและสารเคมี จึงมีผลกระทบต่อพนักงานในเรื่องของความปลอดภัยในการทำงาน เช่น

แผนกชุบตะกั่ว (Solder) มีหน้าที่ชุบตะกั่วนอกจากจะได้รับความร้อนจากการชุบตะกั่วแล้วยังต้องสูดดมเอาสารตะกั่วเข้าไปในร่างกายเพราะมีเพียงผ้าปิดจมูกบาง ๆ

แผนก Profile คือ แผนกตัดแบ่งแผ่นนี้จะมีเสียงดังมากและอุปกรณ์ป้องกันก็ไม่ได้เท่าที่ควร

แผนก Meddle check คือ ตรวจเส้นวงจรที่เป็นแผ่นทองแดงยังไม่เคลือบสีทำให้แสงไฟสะท้อนกับแผ่นบอร์ดทำให้สายตาสั้นเร็ว

แผนก Inpection เป็นแผนกต้องตรวจเส้นลายวงจรและจุดต่างทุกจุดที่อยู่บนแผ่นบอร์ด ทำให้ต้องเพ่งมองเยอะและมีเป้าหมายให้พนักงานที่ตรวจทำให้ต้องนั่งตรวจตลอดวันใช้สายตาเพ่งมองโดยใช้กล้องขยายตลอดเวลาทำงาน ทำให้สายตาเสียเร็วขึ้น

สรุปสภาพการทำงานทั้ง 3 กรณี

จากกรณีศึกษา เรื่องสภาพการทำงานของกลุ่มคนงานที่ทำเกี่ยวกับชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ทั้ง 3 กรณี จะเห็นว่าสภาพการจ้างมีความแตกต่างกัน เช่น เวลาในการทำงาน, เวลาพัก, วันหยุดประจำสัปดาห์, สวัสดิการที่ได้รับจากนายจ้าง, อุปกรณ์ป้องกันความปลอดภัยในการทำงานถึงแม้จะทำงานในส่วนของอิเล็กทรอนิกส์ที่คล้าย ๆ กันอัตราค่าจ้างก็ต่างกันแต่สิ่งที่นายจ้างได้ปฏิบัติเหมือนกัน คือได้ปฏิบัติตามขั้นต่ำบนพื้นฐานของกฎหมายแรงงาน เช่น

1. พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน 2541
2. พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ 2518
3. พระราชบัญญัติประกันสังคมและเงินกองทุนทดแทน

ซึ่งตามความเป็นจริงนายจ้างต้องดูแลลูกจ้างเป็นอย่างดี เพราะทุกคนทำงานให้นายจ้างได้มีกำไร สภาพการจ้างที่นอกเหนือที่กฎหมายกำหนดจะได้รับน้อยมาก นอกจากการรวมกลุ่มกันยื่นข้อเรียกร้องกับนายจ้างเพื่อขอเพิ่มสวัสดิการต่าง ๆ จะให้นายจ้างเป็นคนจัดให้มันคงเป็นไปได้ยาก ถึงแม้ว่าจะมีผลกำไรเพิ่มหรือไม่ก็ตาม จึงเป็นเหตุให้ลูกจ้างมีการรวมกลุ่มกันยื่นข้อเรียกร้องเพื่อขอเพิ่มสวัสดิการหรือไม่ก็จัดตั้งสหภาพแรงงานขึ้น เพื่อยื่นข้อเรียกร้องเพื่อรักษาผลประโยชน์ของลูกจ้าง ส่วนเรื่องการทำงานพนักงานที่ทำงานเกี่ยวกับอิเล็กทรอนิกส์มีลำบากมากเพราะสภาพการทำงานอยู่กับความร้อน สารตะกั่ว

ซึ่งเป็นอันตรายมาก อุปกรณ์ป้องกันก็ไม่มีประสิทธิภาพ บริษัทก็ไม่เคยให้ความสนใจเรื่องความปลอดภัย เพราะกลัวเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นจึงเป็นเหตุให้ลูกจ้างมีสุขภาพที่แย่ลง บางคนถึงขั้นต้องออกจากงาน

งานอิเล็กทรอนิกส์เป็นงานที่ตลาดต้องการมากเพราะปัจจุบันนี้ ต้องใช้คอมพิวเตอร์กันทั้งนั้นสะดวกสบายไปทุกอย่างแต่คนงานที่ทำชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์มีความเป็นอยู่ที่ไม่ดี ถูกเอารัดเอาเปรียบค่าจ้างที่ได้รับไม่คุ้มกับการที่ต้องเอาชีวิตมาเสี่ยง แต่ก็ต้องทำงานเพราะปัญหาความเป็นอยู่ลำบากมากถ้าไม่ทำก็ต้องอดตายไม่มีใครช่วยได้นอกจากช่วยเหลือตัวเอง

บทที่ 4

สภาพความเป็นอยู่ของผู้ใช้แรงงานในเขตชลบุรี

จากกรณีศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น คงทราบกันดีแล้วว่าผู้ใช้แรงงานในภาคอุตสาหกรรมส่วนใหญ่อพยพมาจากทุกภาคของประเทศจะมาก หรือน้อยก็แล้วแต่สภาวะเศรษฐกิจของภาคนั้นๆ หรือจำนวนประชากรของภาคนั้นและในภาคนั้นมีอาชีพใ้รองรับประชากรที่จบการศึกษา และอยู่ในวัยที่ทำงานได้หรือไม่ สำหรับในจังหวัดชลบุรีเองนั้นอาชีพดั้งเดิมของชนพื้นี่ส่วนใหญ่จะทำการเกษตรกรรมคือปลูกสัปะรด หรือปลูกมันสำปะหลังและอื่นๆ ดังนั้นคนที่อยู่ในพื้นที่ที่มีไม่มากนักที่จะทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม

แรงงานที่อพยพมาจากภาคอื่นๆ นั้นมีจำนวนมากประมาณ 90 % อายุประมาณ 18-30 ปี หรือหลังจากจบการศึกษา ม.3 ขึ้นไป พวกเขาเหล่านั้นต้องพลัดพรากจากถิ่นกำเนิดถือว่าเป็นความยากลำบากอีกอย่างหนึ่งที่ถูกจ้างกำลังประสบอยู่ เริ่มจากที่อยู่อาศัย ผู้ใช้แรงงานจะต้องเช่าอยู่เป็นส่วนมากที่อยู่อาศัยของผู้ใช้แรงงานในเขตชลบุรีนั้นส่วนใหญ่จะกระจายไปทั่วตามชุมชนเล็กหรือหมู่บ้านเล็กๆ ลักษณะเป็นห้องแถวให้เช่า บางแห่งก็มี 10 ห้อง บางแห่ง 20 ห้อง หรืออาจจะมากกว่านั้นขึ้นอยู่กับว่าเจ้าของที่ดินจะปลูกไว้ที่ไหน บางแห่งอยู่ห่างไกลสถานที่ทำงานตามความต้องการของผู้ที่อยู่อาศัยที่สะดวกของผู้อยู่อาศัยเป็นผู้กำหนด สำหรับอัตราค่าเช่านั้นก็แตกต่างออกไป หากอยู่ในแหล่งชุมชนและสามารถเดินทางไปทำงานและใกล้ตลาด ก็มีราคาที่แพงขึ้นแต่ราคาอยู่ระหว่าง 1,000 – 3,000 บาท

นอกจากค่าเช่าบ้านแล้วผู้ใช้แรงงานยังต้องรับภาระค่าน้ำ ค่าไฟ อัตราค่าไฟนั้นก็เก็บตามที่ผู้ให้เช่าต้องการ คือ อัตราสูงกว่าค่าไฟปกติประมาณ 3-10 บาท อัตราค่าน้ำก็เช่นเดียวกันผู้เช่าต้องรับภาระเพิ่มขึ้นอีกหลายเท่า เพราะระบบน้ำนั้นตกยูนิตละ 10-16 บาท น้ำที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นน้ำบาดาลซึ่งทางเจ้าของบ้านพักต้องลงทุนในการเจาะและสูบน้ำขึ้นมาใช้ ซึ่งค่าน้ำและค่าไฟ จะแตกต่างจากราคาในกรุงเทพฯ และปริมณฑลเป็นอย่างมาก

คนงานยังต้องเสียค่าเดินทางในกรณีที่บริษัทไม่มีรถรับ-ส่ง อัตราเฉลี่ยวันละ 15 บาท ในกรณีที่ไม่มีรถของตัวเองจะต้องใช้บริการรถมอเตอร์ไซด์รับจ้างในอัตราที่สูง คือขั้นต่ำ 20-150 บาท เนื่องจากในนิคมอุตสาหกรรมและเขตทั่วไปนั้นยังไม่มีรถประจำทางวิ่งผ่านจะมีก็แต่สายหลักเท่านั้นที่วิ่งโดยสารระหว่างตำบลเข้าเมือง ค่าครองชีพอย่างอื่น เช่น ค่าอาหาร เครื่องดื่ม ก็เท่ากับส่วนกลาง ข้าวราดแกงจานละ 15 บาท ก๋วยเตี๋ยว 20-25 บาท อาหารตามสั่ง 20 บาท ผักสด เนื้อสัตว์ อาหารแห้งต่างๆ จะราคาไม่ต่างกับส่วนกลางเท่าไร เพราะผักผลไม้ต่างๆ ก็ได้มาจากตลาดเดียวกันคือตลาดไท ตลาดสี่มุมเมือง การขนส่งต่างๆ ก็ทำให้ราคาสิ่งของต่างๆ เพิ่มขึ้นตามอัตราหรือตามส่วนของการขนส่งที่กล่าวข้างต้นชี้ให้เห็นว่าสภาพความเป็นอยู่ของผู้ใช้แรงงานและการดำรงชีวิตของพวกเขาเป็นอย่างไรบ้าง

ประวัติและความเป็นมาของบริษัทซับค็อนแทร็ค และรายได้แหล่งที่มาของรายได้ผู้ใช้แรงงาน

เอาความเข้าใจของทุกท่าน ผู้ทำการวิจัยอยากให้ท่านได้ทราบถึงระบบการจ้างงานในปัจจุบันว่าการจ้างงานในปัจจุบันนั้นได้เปลี่ยนแปลงจากเดิมไปมาก นอกเหนือจากการจ้างงานโดยบริษัทแล้วยังมีการจ้างงานแบบเหมาช่วงหรือเรียกว่า ซับค็อนแทร็ค(Subcontract) ลักษณะการจ้างงานแบบนี้เกิดขึ้นที่ประเทศอเมริกาเป็นแห่งแรกและขยายต่อมาในยุโรปและทางเอเชีย เช่น ฟิลิปปินส์ มาเลเซียและไทยแต่การเข้ามาในประเทศไทยนั้นไม่ทราบว่าได้เข้ามาเมื่อใดจากการสอบถามจากผู้ทำแรงงานต่าง ๆ พอจะทราบได้ว่า เกิดขึ้นในประเทศไทยไม่น้อยกว่า 20 ปี แต่ไม่ได้แพร่หลายนักในตอนต้น มาแพร่หลายมากในระยะประมาณ 5 ปี และปัจจุบันเป็นที่แพร่หลายมาก เนื่องจากประเทศไทยได้ทำการส่งเสริมอุตสาหกรรมและมีการเคลื่อนย้ายอุตสาหกรรมมาจากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกเข้ามาในประเทศไทย ทำให้เกิดโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ทั่วไปของประเทศโดยเฉพาะนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งเกิดขึ้นทั่วไปทุกภาคของประเทศเช่นกัน

บริษัท Subcontract นั้นก็เป็นนิติบุคคลที่เปิดเป็นบริษัทนายหน้าจัดหางานเพื่อกันค่าหัวคิวจากผู้ใช้งานแรงงานโดยติดต่อบริษัทเพื่อนำคนงานเข้าไปทำงานในโรงงานที่บริษัทนั้นต้องการ

สภาพการจ้างงานคือจะจ้างเป็นรายเดือนบางบริษัทจะต่อสัญญาทุก 1 เดือนหรือทุก 3 เดือนและหากโรงงานที่รับพนักงานต้องการที่จะเอาพนักงานซับค็อนแทร็คออก ก็สามารถเอาออกได้โดยทันที

สภาพการทำงานของพนักงาน ซับค็อนแทร็คภายในโรงงานพนักงานซับค็อนแทร็คก็ปฏิบัติงานเช่นเดียวกับพนักงานทั่วไปและถูกส่งไปทำงานในแผนกต่างของโรงงาน

เจ้าของกิจการบริษัทซับค็อนแทร็ค ส่วนใหญ่เป็นของผู้มีอิทธิพล ดำรงในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมตั้งอยู่กับฝ่ายบุคคลหรือผู้มีอำนาจในบริษัทนั้น ๆ ร่วมหุ้นกันทำ

รายได้ของบริษัทได้มาโดยหลายวิธีเช่น

1. ค่าใบสมัครเข้าทำงาน
2. ค่าชุดทำงาน
3. ค่าจ้างซึ่งถูกหัก เช่น พนักงานประจำจะได้รับค่าจ้างวันละ 160 บาท พนักงานซับค็อนแทร็คจะได้ค่าแรงขั้นต่ำ 146 บาท ถูกหักไป 14 บาท ดังนั้นบริษัทซับค็อนแทร็คจะได้ 14 บาท
4. ค่าเช่า
5. ค่าอาหารน้อยกว่าพนักงานประจำ
6. ค่ากะในการทำงาน
7. ค่าเช่าบ้าน

สวัสดิการที่จะได้รับจากบริษัทซับค็อนแทร็คนั้นแทบจะไม่มีเลยและสวัสดิการที่บริษัทเข้าไปทำงานก็ถูกตัดไปด้วย จะเห็นชัดเจนว่าพนักงานซับค็อนแทร็คนั้นถูกเอาเปรียบอย่างมากในทุกกรณี

หากถามว่าซบค็อลแตร็คเกิดขึ้นได้อย่างไร คำตอบก็คงมีหลายสาเหตุที่ทำให้เกิดซบค็อลแตร็คกล่าวไว้ว่า

1. ตามมาตรา 12 พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานในกรณีที่นายจ้างเป็นผู้รับเหมาช่วง ให้ผู้รับเหมาช่วงถัดขึ้นไป หากมีตลอดสายจนถึงผู้รับเหมาขั้นต้นร่วมรับผิดชอบกับผู้รับเหมาช่วง ซึ่งเป็นนายจ้างในค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด ค่าล่วงเวลาในวันหยุด ค่าชดเชย ค่าชดเชยพิเศษ เงินสะสม เงินสมทบ หรือเงินเพิ่มให้ผู้รับเหมาขั้นต้น หรือผู้รับเหมาช่วงตามวรรคหนึ่งมีสิทธิไล่เบี้ยเงินที่ได้จ่ายไปแล้วตามวรรคหนึ่งคืนจากผู้รับเหมาช่วงซึ่งเป็นนายจ้างท่านจะเห็นว่าการกล่าวถึงการรับเหมาช่วงอยู่ในมาตรานี้
2. บริษัทรับเหมาช่วง ซบค็อลแตร็ค เป็นมาในรูปของบริษัทจัดหางานทั่วไปที่จัดหางานให้กับคนงาน หรือคล้ายกับการจัดหางานไปต่างประเทศ

บริษัทซบค็อลแตร็คเกิดขึ้นมาเนื่องจากสาเหตุ

1. เนื่องจากบริษัทที่ไม่ต้องรับผิดชอบในตัวพนักงานในเรื่องการควบคุมดูแลทั้งด้านการงานและสวัสดิการต่าง ๆ
2. นายจ้างต้องการลดต้นทุนในการทำงาน เช่นไม่ต้องรับผิดชอบในเรื่องค่าโบนัส ค่ารถรับส่ง หรือค่าจ้างที่เพิ่มขึ้น
3. ในกรณีที่ต้องการเลิกจ้างพนักงาน ก็สามารถเลิกจ้างได้โดยง่ายและไม่ต้องจ่ายเรื่องค่าชดเชยในการเลิกจ้าง

สรุปคือ นายจ้างไม่ต้องรับผิดชอบในเรื่องสวัสดิการต่าง ๆ ต่อพนักงาน "หวังผลกำไรเป็นอันดับหนึ่ง"

ส่วนดีของซบค็อลแตร็ค ที่มีต่อลูกจ้าง

1. ผู้ที่กำลังตกงานได้งานทำไม่จำกัดอายุของผู้เข้าทำงาน
2. ทำให้การจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น
3. ผู้ที่มีนัดเข้าทำงานไม่ต้องผ่านการสัมภาษณ์ที่ยุ่งยาก

ส่วนเสียของบริษัทซบค็อลแตร็ค ที่มีต่อลูกจ้าง

1. ลูกจ้างได้ค่าแรงต่ำกว่าที่ควรได้รับ
2. ลูกจ้างต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางเอง
3. ลูกจ้างไม่มีสิทธิเรียกร้องในสิ่งที่ตนควรได้
4. โอกาสที่จะถูกเลิกจ้างเป็นไปได้ง่าย (ไม่มีความมั่นคงในการทำงาน)

ผู้ที่ได้รับประโยชน์สูงสุดคือ

- 1. บริษัทที่รับพนักงานเข้าไปทำงาน
- 2. บริษัทซัปป็อคอลเทร็คได้ประโยชน์ คือ หักค่าแรงของลูกจ้าง

ในการปฏิบัติงานนั้นยังเกิดความขัดแย้งระหว่างพนักงานซัปป็อคอลเทร็คกับพนักงานประจำ เพราะพนักงานประจำจะคิดอยู่เสมอว่าพนักงานซัปป็อคอลเทร็คนั้นกำลังเข้ามาแย่งงานพวกเขาอยู่ เพราะหากมีพนักงานซัปป็อคอลเทร็คเข้ามาทำงานซัปป็อคอลเทร็คมากไปพนักงานประจำก็จะถูกบีบจากนายจ้างให้ออกจากงานมากขึ้นและนำพนักงานซัปป็อคอลเทร็คเข้ามาทำแทนพนักงานที่ถูกบีบออกไป ดังนั้นความกลัวของพนักงานประจำที่เขาเองจะถูกออกจากงานมีมากขึ้นและพนักงานประจำที่มีความชำนาญในการทำงานก็จะไม่พยายามสอนเทคนิคในการทำงานให้กับพนักงานซัปป็อคอลเทร็คมากนักนี่คือปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างคนงาน 2 ประเภท

ตัวอย่าง

บริษัท ก. ผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ชนิดมีพนักงานประจำอยู่ 200 คน ต้องการพนักงานทำงานเพิ่มเนื่องจากงานมีมากขึ้น แต่ไม่เปิดรับพนักงานโดยตรงหันไปจ้างพนักงานของบริษัท ข. ซึ่งเป็นบริษัทรับเหมาช่วงเข้ามาทำงานในบริษัท ก. โดยรับผิดชอบเฉพาะค่าแรงของพนักงานให้กับบริษัท ข. แล้วบริษัท ข. จ่ายค่าแรงให้กับพนักงานอีกทีหนึ่ง ซึ่งการจ้างงานลักษณะนี้เป็นการลดต้นทุนและไม่ต้องรับผิดชอบต่อการจ้างงานในลักษณะนี้กำลังเป็นที่ต้องการของโรงงานตามนิคมอุตสาหกรรมต่างๆ สาเหตุที่ทำได้ เพราะมีคนว่างงานเยอะทั้งๆ ที่รู้ว่าถูกเอาเปรียบแต่ต้องทำถ้าไม่ทำก็ตกงาน

จะเห็นว่ารายได้ของลูกจ้างนั้น แตกต่างกันไปและที่มาของรายได้นั้นจะมาจากค่าแรงซึ่งเป็นรายวัน รายเดือน ค่าทำงานล่วงเวลา ค่ารถ ค่าเช่าบ้าน ค่ากะ ค่าอาหาร แต่ละบริษัทแตกต่างกันออกไปตามข้อตกลงของบริษัทที่จะให้กับลูกจ้าง

ผู้ทำการวิจัยขอเอาอัตราค่าจ้างและรายได้ของลูกจ้างของบริษัทหนึ่งที่ผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ที่ตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมบ่อวิน

รายได้	เงินเดือน	ค่า O.T.	ค่ากะ	ค่าอาหาร	ค่าเช่าบ้าน	เบี้ยขยัน	ค่ารถ
ลูกจ้างประจำ	4,500	30	55	30	800	400	600

รายได้นี้เป็นรายได้รวมทั้งหมดของเงินเดือนที่จะได้รับภายใน 1 เดือน โดยที่พนักงานไม่ได้หยุด หรือ ลางาน และอายุงานของพนักงาน เกินกว่า 4 ปี บริษัทนี้มีสหภาพแรงงาน

รายได้	เงินเดือน	ค่า O.T.	ค่ากะ	ค่าอาหาร	ค่าเช่าบ้าน	เบี้ยขยัน	ค่ารถ
Subcontract	146/1 วัน	27	60	12	-	200	-

จะเห็นว่ารายได้ของพนักงานซับคอนแทร็ค (Subcontract) อยู่ประมาณ 3,790 บาท คือค่าจ้างรายวันที่ทำงาน 26 วัน โดยไม่ขาด ลา มาสาย สำหรับค่า (O.T) นั้นจะได้เมื่อพนักงานทำ (O.T) หรือเวลาที่บริษัทจัดให้มี (O.T) เท่านั้นส่วนค่ากะกับค่าอาหารพนักงานจะได้เมื่อพนักงานมาทำงาน ส่วนเบี้ยขยันพนักงานจะได้เมื่อไม่ขาด ไม่ลา และมาไม่สาย ภายใน 1 เดือน สำหรับค่าเช่าบ้านนั้นพนักงานจะไม่ได้หากเอาเงินเดือนค่าจ้างกับค่ากะ ค่าอาหาร เบี้ยขยันมารวมกัน โดยที่พนักงานไม่ได้หยุดงานเลยรายได้ของพนักงานซับคอนแทร็ค (Subcontract) ประมาณเดือนละ 6,156 บาท (ไม่ได้ทำ O.T)

ข้อมูลนี้เป็นข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์พนักงานเพียง 3 โรงงาน จะแสดงให้เห็นดังที่มาของรายได้ของพนักงานซึ่งเป็นพนักงานประจำ และพนักงาน (Subcontract) และที่มาของรายได้ของพนักงานนั้น นอกจากรายได้ค่าจ้างรายวัน หรือ รายเดือนแล้วจะเป็นค่าล่วงเวลา หรือ (O.T) ค่ากะ, ค่ารถ, ค่าอาหาร, ค่าเช่าบ้าน และค่าเบี้ยขยัน

ที่กล่าวมาข้างต้น เป็นการเปรียบเทียบระหว่างพนักงานประจำกับพนักงาน (Subcontract) พนักงานประจำมีอายุงาน 4 ปีขึ้นไป อัตราค่าจ้างรายเดือนประมาณ 4,500 บาท หรือมากกว่าตามแต่บริษัทจะให้ได้ ส่วน (Subcontract) นั้น หากรวมค่าจ้างแล้ววันละ 146 บาท คือค่าแรงขั้นต่ำหากทำงานเต็มทุกวันโดยหยุดวันอาทิตย์เพียงวันเดียว ได้เฉลี่ยประมาณ 3,796 บาท คือทำงาน 26 วัน ยังมีสถานประกอบการอีกหลายที่ ที่จ่ายเพียงค่าแรงขั้นต่ำโดยไม่มีสวัสดิการอย่างอื่นให้กับลูกจ้างในเขตชลบุรีอีกมาก หากผู้วิจัยมีโอกาสที่จะทำการวิจัย ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะทำเสนอต่อทุกท่านต่อไป

ตารางเงินเดือนค่าจ้างของผู้ใช้แรงงาน จากแบบสอบถาม 100 ชุด

ปัจจุบันท่านมีรายได้เดือนละเท่าไร (โดยไม่รวมค่า O.T.)

☐	4,000-4,500 บาท	8	คน
☐	4,500-5,000 บาท	12	คน
☐	5,000-5,500 บาท	32	คน
☐	5,500-6,000 บาท	16	คน
☐	อื่นๆ	8	คน

จากแบบสอบถามจะเห็นว่าระดับรายได้ของลูกจ้างที่มีอายุการทำงาน 4 ปีขึ้นไป รายได้ที่เป็นเงินเดือนอยู่ระหว่าง 5,000-5,500 บาท มีอยู่ 32 คน และค่าแรงที่ต่ำสุดของค่าแรงที่เป็นรายเดือนอยู่ระหว่าง 4,000-4,500 บาท ที่อยู่ 8 คน ระดับค่าจ้างระหว่าง 4,500-5,000 บาท ต่อเดือนนั้นอยู่ที่ 12 คน ส่วนค่าจ้างที่

อยู่ระหว่าง 5,500-6,000 บาท ส่วนมากอยู่ในระดับ หัวหน้างานและอายุงานมากกว่า 5 ปีขึ้นไปนั้นเมื่ออยู่ 16 คน

เรื่องรายรับของลูกจ้าง รายรับของลูกจ้างประจำที่มีอายุงาน 4 ปีขึ้นไปจะมีระดับรายได้อยู่ระหว่าง 5,000-5,500 บาทต่อเดือน อยู่ที่รายได้ประมาณ 160 บาทต่อวันขึ้นไปเท่านั้น

เปรียบเทียบรายได้ของลูกจ้าง 3 ระดับ

ลูกจ้างประจำ อายุงานไม่เกิน 4 ปี	4,500-5,000 บาท	คิดเวลาการทำงาน 30 วัน/เดือน
ลูกจ้างประจำ อายุงาน 4 ปีขึ้นไป	5,000-5,500 บาท	คิดเวลาการทำงาน 30 วัน/เดือน
Subcontract (ซัปค้อนแทร็ค)	3,796-4,500 บาท	คิดเวลาการทำงาน 26 วัน/เดือน

ปัจจุบันค่าแรงขั้นต่ำของเขตชลบุรี คือ 146 บาท/วัน ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นการเปรียบเทียบให้เห็นใน ส่วนของค่าจ้างของลูกจ้างใน 3 ระดับ อัตราการคิดค่าจ้างและวันทำงานที่แตกต่างกัน

ระดับการศึกษาของลูกจ้างในสถานประกอบการอิเล็กทรอนิกส์ จากการออกแบบสอบถาม 100 ชุด และการออกสัมภาษณ์ลูกจ้างในเขตจังหวัดชลบุรี

- ☐ ม. 338 คน
- ☐ ม. 641 คน
- ☐ ปวช.6 คน
- ☐ อนุปริญญา10 คน
- ☐ ปริญญา-คน
- ☐ อื่นๆ5 คน

จากการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและการออกสัมภาษณ์พนักงาน ทราบว่าในจำนวนพนักงาน 100 คน ลูกจ้างที่จบการศึกษา ม. 3 จำนวน 38 คน, ม. 6 จำนวน 41 คน ในจำนวนลูกจ้างที่จบ ม. 6 นั้น จะมี ทั้งจบ ก.ศ.น. เป็นจำนวนมาก ผู้ที่จบอนุปริญญา (ปวส.) จำนวน 10 คน ปวช. 6 คน และจบประถม 6 อีก 5 คน ระดับการศึกษาของลูกจ้างนั้นอยู่ในระดับ ม.3 กับ ม. 6 รวมได้ 79 คน ในจำนวนผู้กรออกแบบสอบถาม 100 คน

อายุของลูกจ้างในภาคอิเล็กทรอนิกส์ ข้อมูลในการออกแบบสอบถาม 100 ชุด

- ☐ 15-18 ปี0 คน
- ☐ 18-20 ปี6 คน
- ☐ 20-25 ปี49 คน
- ☐ 25-30 ปี33 คน

□ อื่นๆ 12 คน

จากแบบสอบถาม 100 ชุด ข้อมูลเกี่ยวกับอายุของลูกจ้าง อายุระหว่าง 20-25 ปี จำนวน 49 คน และ อายุ 25-30 ปี จำนวน 33 คน อื่นๆ จำนวน 12 คน คือผู้ที่อายุเกิน 30 ปีขึ้นไป จะเป็นพนักงานขับเคลื่อนแทริค (Subcontract) เป็นส่วนมาก

บทที่ 5 ค่าใช้จ่ายของลูกจ้าง

ท่านเองเข้าใจและทราบที่มาของรายได้ของผู้ใช้แรงงาน แล้วว่ารายได้ทั้งหมดของผู้ใช้แรงงานได้มาจากการทำงานรายวัน หรือรายเดือน ของลูกจ้างในภาคอุตสาหกรรม หรือ โรงงานที่ใช้แรงงานได้เข้าไปทำงานอยู่ต่อไป ผู้วิจัยจะพูดถึงค่าใช้จ่ายของลูกจ้าง

ผู้วิจัยต้องอธิบายสภาพแวดล้อม ของเขตอุตสาหกรรมในเขตชลบุรี ให้ท่านได้ทราบเสียก่อนตามที่กล่าวมาข้างต้นจำนวนผู้ใช้แรงงานในเขตชลบุรี คือ แรงงานที่มาจากส่วนต่างๆ ของประเทศ ซึ่งประมาณได้ว่าแรงงานที่มาจากส่วนต่างๆ ของประเทศนั้นมีถึง 98 คน จากเขตชลบุรีมีแค่ 2 คน ดังนั้น แรงงานที่อพยพมาจากส่วนอื่นๆ ต้องเข้ามาอยู่อาศัยโดยการเช่าบ้านพัก, หอพัก หรือห้องพักอยู่สภาพห้องพักนั้น ก็กระจายไปตามชุมชนต่างๆ ของพื้นที่ ค่าเช่าบ้านที่จะต้องเสียนั้นก็อยู่ในอัตราที่ผู้ให้เช่าได้กำหนดเอาไว้คือระหว่าง 1,000-3,000 บาท จากการออกสำรวจอัตราค่าห้องเช่า บ้านพักต่างๆ ตามที่แบ่งออกเป็นบ้านพักออกเป็น 3 เกรด

เกรด A. คืออัตราค่าเช่า 3,000 บาท ขึ้นไป มีเฟอร์นิเจอร์ เช่น พัดลมเพดาน, มุ้งลวด, เตียนนอน, และตู้เสื้อผ้า

เกรด B. คืออัตราค่าเช่า 1,500 ไม่เกิน 3,000 บาท ขึ้นไป ไม่มีอุปกรณ์อะไร พื้นปูกระเบื้อง, มุ้งลวด, ไม่มีเตียนนอน, และตู้เสื้อผ้า

เกรด C. คืออัตราค่าเช่า 1,000 บาท ไม่เกิน 1,500 บาท พื้นปูนซีเมนต์, ไม่มีมุ้งลวด, ไม่มีพัดลม, ไม่มีตู้เสื้อผ้า, ไม่มีเตียน, สภาพห้องทรุดโทรม

อัตราค่าเช่าที่กล่าวมาข้างต้นอันได้จากการออกสำรวจจากพื้นที่ เขต อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี ค่าใช้จ่ายของผู้ใช้แรงงาน เช่น ค่าเช่าบ้าน ของพนักงานจากการออกสัมภาษณ์พนักงาน 20 คน

ราคาค่าเช่า	1,000/เดือน	1	คน	เกรด C
	1,200/เดือน	3	คน	เกรด C
	1,500/เดือน	2	คน	เกรด B
	1,500/เดือน	1	คน	เกรด B
	1,700/เดือน	2	คน	เกรด B
	1,800/เดือน	2	คน	เกรด B
	2,000/เดือน	4	คน	เกรด B
	2,300/เดือน	1	คน	เกรด B
	2,500/เดือน	4	คน	เกรด B
	3,000/เดือน	-	คน	เกรด A

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่าผู้เช่าที่อยู่ในเกรด A ไม่มีในจำนวน 20 คนและเกรด B มีถึง 16 คนที่เช่าอาศัยอยู่ในห้องพักที่มีสภาพ ไม่มีมุ้งลวด, พื้นปูกระเบื้อง, แต่ไม่มีพัดลมเพดาน, ไม่มีตู้ไม่มีเตียงและเกรด C มี 4 คน คือ พื้นไม่ได้ปูกระเบื้องและไม่มีมุ้งลวด ไม่มีพัดลมเพดาน, ไม่มีตู้เสื้อผ้า, ไม่มีเตียงนอน, และเป็นห้องสภาพเก่าและมีขนาดเล็ก

ค่าใช้จ่ายอื่นๆ นอกจากค่าเช่าบ้าน แล้วลูกจ้างยังต้องรับภาระค่าน้ำ, ค่าไฟ อีกด้วย ซึ่งอัตราค่าน้ำนั้นเนื่องจากสภาพที่อยู่อาศัยไม่ใช่ชุมชนใหญ่ ดังนั้น น้ำซึ่งเป็นน้ำประปายังไม่มีการใช้อย่นอกเขตการจ่ายน้ำประปาเป็นส่วนมากน้ำที่ใช้ตามห้องพักต่างๆ จะเป็นน้ำที่ขุดเจาะจากบ่อน้ำบาดาล ดังนั้นทางเจ้าของห้องพักจึงต้องเก็บค่าน้ำ ในอัตราที่สูงกว่าปกติว่าการใช้น้ำประปาของหลวง ซึ่งบางห้องพักจำเป็นต้องเก็บในอัตราที่สูงถึงยูนิตละ 16 บาท แต่อัตราเฉลี่ยตามห้องพักต่างๆ ก็อยู่ในอัตราระหว่าง 10-16 บาท ต่อ 1 ยูนิต และอัตราค่าไฟฟ้า ที่ลูกจ้างต้องชำระนั้นจะสูงกว่าอัตราปกติอีกอย่างน้อย 3 บาท ต่อ 1 ยูนิต ซึ่งลูกจ้างจะต้องแบกรับภาระค่าน้ำ และค่าไฟ อีกคนละประมาณเดือนละ 200-500 บาท

ยังมีค่าใช้จ่ายอื่นๆ นอกเหนือจากค่าเช่าบ้าน ค่าน้ำ, และค่าไฟ และลูกจ้างยังต้องใช้จ่ายค่าอาหารประจำวันอีกประมาณวันละ 60 บาท ต่อวัน ในวันทำงานปกติ หากเป็นวันหยุด ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นถึง 100 บาทขึ้นไป

นอกเหนือจากสิ่งที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ใช้แรงงานยังต้องเสียค่าใช้จ่ายอย่างอื่น อีกในกรณี ที่ต้องเดินทางออกนอกเส้นทางรถรับ-ส่ง หรือเดินทางเข้าเมือง หรือเดินทางเพื่อซื้อของใช้ในตลาดในแต่ละชุมชน หากเดินทางด้วยรถโดยสาร อัตราค่าโดยสารก็อยู่ระหว่าง 5-10 บาท ในกรณีที่อยู่ในเขตเมืองหรือชุมชน แต่หากบ้านพักอยู่นอกเขตเทศบาลออกไป และไม่มีรถประจำทางผู้ใช้แรงงานต้องรับภาระค่าเดินทางอีก กับการที่ต้องเสียค่ารถมอเตอร์ไซค์รับจ้าง ซึ่งเก็บตามระยะทางใกล้ - ไกล ซึ่งอยู่ประมาณตั้งแต่ 20 บาท - 150 บาท ตามระยะทางใกล้ - ไกล หรือความลำบากของทางที่ต้องเข้าไปส่ง ดังที่กล่าวคือ นิคมอุตสาหกรรมกับชุมชนในอยู่แยกกันใกล้ - ไกลออกไป จึงไม่มีรถรับ - ส่งประจำทางมาให้บริการ จะมีรถรับ - ส่งก็ในกรณีที่เดินทางสายหลักเท่านั้น

สำหรับค่าอาหารและเครื่องดื่มอย่างอื่นนั้น ราคา ก็เท่ากับราคาในสวนกลาง เช่นกัน

ตัวอย่างยกมาข้างล่างจากการสำรวจ

ตารางราคาเครื่องอุปโภค-บริโภคเขต ชลบุรี-กรุงเทพมหานคร

รายการ	ชลบุรี	กรุงเทพฯ – ปริมณฑล
ข้าวสาร	12/กิโลกรัม	12/กิโลกรัม
ไข่	2 บาท/ฟอง	2บาท/ฟอง
น้ำปลาอย่างดี	22 บาท/ขวด	22 บาท/ขวด
น้ำตาล	14/กิโลกรัม	14/กิโลกรัม
หมูเนื้อแดง	65 บาท/กิโลกรัม	65 บาท/กิโลกรัม
ข้าวราดแกง	15-20 บาท/จาน	15-20 บาท/จาน
อาหารตามสั่ง	20-25 บาท/จาน	20-25 บาท/จาน
ผักสดคะน้า	20 บาท/กิโลกรัม	20 บาท/กิโลกรัม
ปลาทุึ่ง	10-15 บาท/เข่ง	10-15 บาท/เข่ง

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าราคาอาหารตามสั่งที่แสดงข้างบน เปรียบราคาอาหารที่เขตชลบุรี กับ กรุงเทพฯ ไม่ได้แตกต่างกัน ราคาข้าวสารที่จำหน่ายอยู่ ก็อยู่ระหว่าง กิโลละ 10-15 บาท นั้นเขตชลบุรีก็อยู่ในระดับเดียวกัน แสดงให้เห็นว่าค่าครองชีพ ราคาอาหาร หรือภาระที่ลูกจ้างจะต้องรับภาระค่าใช้จ่ายประจำวันนั้น ประมาณวันละ

ค่าอาหาร	60	บาท/วัน
ค่าน้ำ	7	บาท
ค่าไฟฟ้า	5	บาท
ค่าเบ็ดเตล็ด	5	บาท

รวมรายจ่ายประจำวันพอประมาณได้ 77 บาท/วัน

รวมค่าใช้จ่ายภายใน 1 เดือน ของลูกจ้างพอประมาณได้ ดังนี้ อัตราเฉลี่ย

ค่าเช่าบ้าน	1,200	บาท
ค่าน้ำ	210	บาท
ค่าไฟฟ้า	150	บาท
ค่าเบ็ดเตล็ด	150	บาท
ค่าอาหาร	1,800	บาท
รวมค่าใช้จ่าย	3,510	บาท/เดือน/ 1 คน

นอกจากค่าใช้จ่าย ผู้ใช้แรงงานจะต้องรับภาระในการที่เลี้ยงดูบุตร ในกรณีที่มีบุตร ต้องรับผิดชอบดูแล บิดา – มารดา ที่อยู่ต่างจังหวัด

แบบสอบถาม ภาระหนี้สินและค่าใช้จ่ายที่ต้องรับผิดชอบต่อบุตรและบิดามารดาต่อเดือน

☐ 500-1,000 บาท	7	คน
☐ 1,000 - 2,000 บาท	15	คน
☐ 2,000 - 3,000 บาท	43	คน
☐ 3,000 - 4,000 บาท	18	คน
☐ อื่นๆ	17	คน

จากตารางแบบสอบถามจะเห็นว่า ภาระที่ผู้ใช้แรงงานต้องรับผิดชอบในแต่ละเดือนในระหว่าง 500-1,000 บาท มีจำนวน 7 คน 1,000-2,000 บาท มีจำนวน 15 คน 2,000-3,000 บาท มีจำนวน 43 คน 3,000-4,000 บาท มีจำนวน 18 คน ส่วนอื่นๆ นั้นมีทั้งช่วยเหลือครบถ้วน บางครั้งก็ไม่ต้องรับผิดชอบเลยมีจำนวน 17 คน ค่าใช้จ่ายที่ผู้ใช้แรงงานต้องรับผิดชอบในการดูแลบุตร และบิดา-มารดานั้น อยู่ระหว่าง 2,000-3,000 บาท

เมื่อรวมค่าใช้จ่ายข้างต้นแล้ว พอประมาณได้ว่าอยู่ระหว่าง $3,510 + 2,000 = 5,510$ บาท/เดือนจากอัตราเฉลี่ยอย่างต่ำสุดที่กล่าวมาข้างต้น เป็นรายจ่ายของลูกจ้างที่ต้องใช้จ่ายใน 1 เดือน ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่จะเป็นค่าเช่าบ้าน ค่าอาหาร ค่าน้ำ-ค่าไฟ และอื่นๆ สำหรับค่าใช้จ่ายที่ต้องส่งไปให้กับบิดา-มารดาหรือค่าเลี้ยงบุตรนั้นอยู่ในอัตราระหว่าง 2,000-3,000 บาท เป็นส่วนใหญ่เมื่อเทียบกับรายได้ข้างต้นแล้วจะเห็นว่าไม่สมดุลกับรายได้ที่ลูกจ้างได้รับ หากไม่คิดค่า O.T. ลูกจ้างจะมีรายได้ตามตารางข้างล่าง

ตารางเปรียบเทียบรายรับ - รายจ่ายของลูกจ้าง

รายการ	รายรับโดยประมาณ	รายจ่ายโดยประมาณ
ลูกจ้างประจำรายเดือน อายุงานไม่เกิน 4 ปี	4,500 - 5,000 บาท	5,510 บาท/เดือน
ลูกจ้างประจำรายเดือน อายุงาน 4 ปีขึ้นไปแต่ไม่เกิน 6 ปี	5,000 - 5,500 บาท	5,510 บาท/เดือน
ซับค้อนแทร็ค (Subcontract)	3,796 - 4,500 บาท	5,510 บาท/เดือน

ท่านจะเห็นว่า รายได้ของลูกจ้างจะน้อยกว่ารายจ่ายที่ลูกจ้างได้รับในเวลา 1 เดือน หากถามว่าทำไมลูกจ้างจึงยังมีชีวิตอยู่ได้? ลูกจ้างมีชีวิตอยู่ทุกวันนี้ได้เพราะอาศัยการทำ O.T. เพียงเท่านั้น อัตรา O.T. ที่ลูกจ้างได้รับนั้น ขึ้นอยู่กับอัตราค่าจ้างของลูกจ้างที่ได้รับแต่ละวันในที่นี้ผู้วิจัยจะขอยกตัวอย่างในการคิดค่าจ้างในกรณีที่ลูกจ้างทำงานล่วงเวลา (Overtime)

ตัวอย่าง ก. ได้ค่าจ้างวันละ 146 บาท และทำงานล่วงเวลา 3 ชั่วโมง

วิธีคิด $\frac{\text{ค่าจ้างรายวัน} \times 1.5 \times \text{เวลาที่ทำงานล่วงเวลา}}{8}$

$$\frac{146 \times 1.5 \times 3}{8} = 82.12 \text{ บาท}$$

ลูกจ้างทำงานล่วงเวลา 8 ชั่วโมง จะได้ค่าจ้าง = 82.12 บาท คิดเป็นชั่วโมง ชั่วโมงละ 27.37 บาท

ตัวอย่าง ข. เป็นลูกจ้างรายเดือนได้ค่าจ้างเดือนละ 4,500 บาท ทำงานล่วงเวลา 3 ชั่วโมง

วิธีคิด $\frac{\text{ค่าจ้างรายเดือน} \times 1.5 \times \text{เวลาที่ทำงานล่วงเวลา}}{3 \times 8}$

$$\frac{4,500 \times 1.5 \times 3}{30 \times 8} = 20,250$$

ลูกจ้างทำงานล่วงเวลา 3 ชั่วโมง จะได้ค่าจ้าง = 84.37 บาท คิดเป็นชั่วโมง ชั่วโมงละ 28.12 บาท

จากตัวอย่างที่กล่าวข้างต้น สภาพชีวิตของลูกจ้างจะดำรงชีวิตอยู่ได้ต้องอาศัยการทำงานล่วงเวลา และใช้เวลาที่จะต้องทำงานในบริษัทอย่างน้อยวันละ 11 ชั่วโมง: วัน ซึ่งเป็นภาระที่หนักสำหรับสำหรับผู้ไ้แรงงาน

สรุปผลการวิจัยในส่วนที่เป็นรายได้และรายจ่ายของลูกจ้าง

1. รายได้ของลูกจ้างนั้น เป็นเพียงรายได้ที่ได้มาเพียงแค่ว่าจ้างที่เป็นรายเดือนและรายวันสำหรับงาน ล่วงเวลานั้นก็ขึ้นอยู่กับสถานประกอบการใดที่มีงานล่วงเวลาให้ลูกจ้างทำ ซึ่งเป็นรายได้ที่ไม่แน่นอนในส่วนนั้นสำหรับลูกจ้างประจำที่มีอายุงานไม่เกิน 4 ปีก็อยู่ระหว่าง 4,500-5,000 บาท และหากเป็นลูกจ้างรายวันก็คิดค่าจ้างเพียงวันละ 146 ตามที่กฎหมายกำหนด สำหรับงานล่วงเวลา หากเป็นพนักงานประจำที่มีเงินเดือน ค่าจ้างเดือนละ 4,500 ค่างานล่วงเวลาคิดเป็นชั่วโมงอยู่ในระดับ 28.12 บาท/ชั่วโมง และหากเป็นลูกจ้างรายวันอัตราค่าจ้างวันละ 146 บาท ค่าล่วงเวลา คิดเป็นชั่วโมงอยู่ในระดับ 27.37 บาท/ชั่วโมง
2. รายจ่ายของลูกจ้าง ลูกจ้างต้องใช้จ่ายในค่าเช่าบ้าน ค่าน้ำ - ค่าไฟ ค่าอาหารและอื่นๆ อีกคิดเป็นจำนวนเงินพอประมาณได้เดือนละ 3,510 บาท แต่หากลูกจ้างคนใดต้องส่งเงินไปให้บิดา-มารดา หรือบุตรที่ต้องเลี้ยงดูเฉลี่ยเดือนละ 2,000 บาท ลูกจ้างก็ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเป็น 5,510 บาท/เดือน

ในที่นี้จะเห็นว่ารายได้ของลูกจ้างกับรายจ่ายนั้นไม่สมดุลกันและในสาเหตุหนึ่งที่ต้องทำให้ลูกจ้างเหล่านี้เป็นคนจน คนด้อยโอกาส

ตามที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ยังมีรายจ่ายบางอย่างที่ผู้ใช้แรงงาน บางคนยังต้องเสียอีก เช่น สินค้า ผ่อนส่ง เครื่องใช้ไฟฟ้า หรืออื่นๆ อีกและบางคนจะต้องเข้าไปพึ่งเงินนอกระบบ ในกรณีฉุกเฉินโดยถูกคิดค่าดอกเบี้ยร้อยละ 20: เดือน หรือในกรณีที่จำเป็นร้อยละ 2 บาท : วัน ก็ยังพอมีให้เห็นอยู่ ดังนั้น รายจ่ายของลูกจ้างตามที่กล่าวมาข้างต้นก็เป็นรายจ่ายหลักที่จำเป็นต้องใช้ จะเห็นว่ารายได้ของลูกจ้างกับ

รายจ่ายนั้นไม่สมดุลกันและเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ใช้แรงงานเหล่านั้นต้องเป็นคนจนและคนด้อยโอกาส

สาเหตุของความจนและความด้อยโอกาส

ตามที่กล่าวมาในบทที่ 1 ถึงบทที่ 5 ชี้ให้เห็นสภาพชีวิตและวิถีชีวิตของลูกจ้างที่เริ่มต้นสภาพชีวิต ของผู้ใช้แรงงาน ที่อาศัยอยู่ที่ภูมิลำเนาเดิม จนกระทั่งเข้ามาทำงานในเขตชลบุรี ทำให้เราเห็นว่า สาเหตุของความจน และความด้อยโอกาสนั้น เป็นวงจรมาอย่างไร

1. สาเหตุที่เกิดจากค่าแรงที่ต่ำซึ่งไม่สมดุลกับค่าใช้จ่าย ประจำวัน เมื่อนำข้อมูลมาเปรียบเทียบแล้วจะเห็นว่าค่าแรงที่ได้รับจะน้อยกว่าค่าใช้จ่าย ที่ต้องใช้จ่ายภายใน 1 เดือน
2. สาเหตุที่เกิดจากสภาพการทำงานความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมในการทำงานผู้ใช้แรงงานได้รับสารเคมี ซึ่งสูดดมเข้าไป โดยเฉพาะสารตะกั่วที่เข้าไปทำลาย ระบบต่างๆ ของร่างกายการใช้สายตามากเกินไป ซึ่งบางแผนกต้องใช้แว่นขยายในการดูชิ้นงาน และต้องใช้สายตามากในการทำงาน ดังนั้นเมื่อทำงานไปชั่วระยะหนึ่งก็จะประสบกับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตัวเรา
3. สาเหตุที่เกิดจากการทำงานนานเกินไป เนื่องจากค่าแรงงานที่ต่ำเพื่อให้ชีวิตได้อยู่รอดและทำให้สามารถแบ่งเบาภาระได้ ดังนั้นผู้ใช้แรงงานจึง ต้องทำงานล่วงเวลามากขึ้นโอกาสที่จะได้พักผ่อนนั้นมีน้อยจึงทำให้ร่างกายทรุดโทรม นอนไม่เพียงพอทำให้ร่างกายไม่แข็งแรงและเจ็บป่วยง่าย
4. สาเหตุจากบริษัทรับเหมาช่วง (Subcontract) บริษัทรับเหมาช่วงเป็นบริษัทที่เขาเปรียบผู้ใช้แรงงานจะได้รับค่าจ้างขั้นต่ำแล้ว ค่าสวัสดิการต่าง ๆ ที่ไม่ได้รับจากบริษัทซับคอนแทร็ค หรือได้รับแต่ถูกตัดทอนไปเป็นส่วนแบ่งของบริษัทซับคอนแทร็ค ซึ่งทำให้ลูกจ้างได้รับสวัสดิการที่น้อยลง
5. สาเหตุที่ผู้ใช้แรงงานต้องรับภาระในการที่ต้องเสียค่าเช่าบ้าน ค่าน้ำ-ค่าไฟ ที่สูงกว่าปกติค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ก็สูง เช่น ค่าอาหารและค่ารถอื่น ๆ
6. สาเหตุสภาพเศรษฐกิจภายในประเทศไม่ดีทำให้ข้าวของมีราคาแพงขึ้นแต่ค่าแรงเท่าเดิม

การเข้าถึงการบริการของภาครัฐ

การเข้าถึงบริการของภาครัฐตามโครงการต่างๆ ที่รัฐเสนอมานี้เพื่อให้ประชาชนได้ใช้บริการแต่ส่วนของผู้ใช้แรงงานเองแทบจะไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือเท่าที่ควร เช่น

1. การประกันสังคมทุกกรณี เนื่องจากกฎหมายประกันสังคมมีทั้งหมด 7 กรณี เช่น
 - 1.1 กรณีตาย
 - 1.2 กรณีทุพพลภาพ
 - 1.3 กรณีคลอดบุตร
 - 1.4 กรณีเจ็บป่วย
 - 1.5 กรณีสงเคราะห์บุตร
 - 1.6 กรณีชราภาพ
 - 1.7 ประกันการว่างงาน

แต่ปัจจุบันได้มีการประกาศใช้เพียง 6 กรณี เหลืออีก 1 กรณี คือประกันการว่างงานถึงแม้ว่าคนงานจะได้รับบริการของรัฐในเรื่องของกฎหมายประกันสังคม แต่ไม่ใช่เป็นการให้ทั้งหมด เพราะการจ่ายเงินสมทบจะแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ 1. รัฐบาล 2. นายจ้าง 3. ลูกจ้าง ทุกฝ่ายจะจ่ายเงินสมทบเท่าๆ กันแทนที่จะเป็นการให้บริการของภาครัฐทั้งหมดคนงานซึ่งมีค่าแรงที่ต่ำอยู่แล้วต้องจ่ายเงินเข้าสมทบอีก และสิ่งที่เป็นปัญหาอยู่ตอนนี้ คือ ทางประกันสังคมไม่มีการเพิ่มค่าตอบแทนในกรณีต่างๆ เช่น

- กรณีตาย จะได้รับค่าทำศพ 30,000 บาท
- กรณีทุพพลภาพค่ารักษาพยาบาลเท่าที่ป่วยจริงไม่เกิน 2,000 บาท
- กรณีคลอดบุตรจะได้รับค่าจ้าง 45 วัน เงินค่าคลอดเหมาจ่าย 4,000 บาท

ยังมีอีกหลายกรณีที่ได้รับค่าตอบแทนเท่าเดิม น่าจะมีการเปลี่ยนแปลงเพราะใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ.2533 แล้ว ดังนั้นเงินสมทบที่ประกันสังคมเก็บไป ทราบว่ามีทั้งหมดประมาณ (หนึ่งแสนล้านบาท) วันที่ 1 เมษายน 2545 นี้จะให้บริการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 10 คน ขึ้นไปแต่รัฐบาลไม่ให้ความสำคัญกับผู้ประกันตน

2. กองทุนช่วยเหลือลูกจ้างกรณีต่างๆ เช่น กองทุนสงเคราะห์ช่วยเหลือลูกจ้างกรณีที่ถูกออกจากงานจะได้รับคนละสี่พันกว่าบาท ลูกจ้างที่ทำงานอยู่ไม่มีสิทธิได้ใช้ ให้เฉพาะคนที่ถูกออกจากงานเท่านั้น ลูกจ้างส่วนมากไม่ทราบรายละเอียด และก็ไม่ได้ใช้บริการ

3. โครงการ 30 บาท รักษาทุกโรค ในส่วนของผู้ใช้แรงงานไม่โอกาสได้ใช้เพราะมีประกันสังคมอยู่แล้ว จึงไม่เข้าข่ายในการเข้าในการเข้าไปใช้บริการไม่ดีเท่าที่ควร

4. การรับบริการจากโรงพยาบาล เนื่องจากคนงานจะใช้สิทธิของประกันสังคมซึ่งเป็นลักษณะเหมาะสมจ่ายทำให้การให้บริการไม่ดีเท่าที่ควร

5. การรับบริการจากสาธารณสุข อนามัยต่าง ๆ ส่วนมากไม่ได้ไปใช้บริการเพราะมีประกันสังคมอยู่แล้วก็ไปรักษาตามโรงพยาบาลที่ระบุในบัตรรับรองสิทธิ

6. โครงการเงินกู้ดอกเบี่ยต่ำ คนงานส่วนมากไม่ได้กู้เพราะไม่มีเวลาไปประกอบอาชีพอื่นได้

7. เงินกองทุนหมู่บ้าน ลูกจ้างส่วนมากก็ไม่ได้ไปกู้เนื่องจากต้องทำงานไม่มีเวลาไปดำเนินการเพราะทุกคนมาจากต่างจังหวัด มาทำงานก็ไม่ย้ายสำเนาทะเบียนบ้านมาด้วยจึงทำให้เกิดปัญหา จะเห็นได้ว่าการส่งเสริมที่ให้บริการของรัฐพนักงานส่วนมากไม่ได้ไปรับบริการเลย เพราะขั้นตอนต่างสลับซับซ้อน และลูกจ้างเองก็ไม่มีเวลา เพราะเวลาส่วนมากจะอยู่กับการทำงานในโรงงาน

การมีส่วนร่วมกับชุมชนในท้องถิ่น

ผู้ใช้แรงงานส่วนมากจะมาจากต่างจังหวัดมาทำงานทำ เมื่อมาพักอยู่ตามชุมชนต่าง ๆ ก็ไม่มีโอกาสได้เข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชนเพราะถือว่าไม่เกี่ยวข้องกับตัวเอง เป็นเรื่องของคนในท้องถิ่นในส่วนผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อ.บ.ต. ก็ไม่ให้ความสำคัญกับผู้ใช้แรงงานที่มาพักอาศัยในชุมชนนั้น ๆ เพราะไม่ใช่ฐานเสียงของตัวเอง ต่างคนต่างอยู่ถือว่าไม่เกี่ยวกับกัน ทั้ง ๆ ที่ผู้ใช้แรงงานที่มาพักอาศัยเป็นคนทำให้เศรษฐกิจของชุมชนดีขึ้นไม่ว่าจะเป็นค่าหอพัก มีการใช้จ่ายซื้อของ คนที่ได้ผลประโยชน์ก็คือคนในชุมชนหรือท้องถิ่นนั้น ๆ ผู้ใช้แรงงานได้แต่ตั้งหน้าทำงานเพียงอย่างเดียวเพราะเชื่อว่าไม่ว่าจะเป็นรัฐ หรือผู้นำท้องถิ่นก็ช่วยอะไรไม่ได้

จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้คนงานเป็นคนจนที่ด้อยโอกาสตามนิยามคนจนรุ่นใหม่ เช่น

1. จนทรัพย์สินที่ไม่ใช่เงิน เช่น ไม่มีที่อยู่อาศัย ขาดแคลนปัจจัยการผลิต ทั้งดิน น้ำ ป่าไม้ และความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ฯลฯ
2. จนทางการเมือง เช่น ถูกตัดสิทธิหรือการมีส่วนร่วมทางการเมือง การตกอยู่ในภาวะไม่มีทางเลือกไว้อำนาจ ฯลฯ
3. จนโอกาส เช่น เรื่องการศึกษา การเข้าถึงระบบสาธารณสุข การรับรู้ข่าวสาร ฯลฯ
4. จนทางสังคม/วัฒนธรรม เช่น ครอบครัวล่มสลาย ขาดความรักความเอาใจใส่ เกิดภาวะแปลกแยกทางสังคม ฯลฯ
5. จนทางจิตวิญญาณ เช่น ขาดความหวังในชีวิต ขาดสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจ มองไม่เห็นอนาคตของตัวเอง ฯลฯ

ผลกระทบต่อเจ้าของกิจการห้องพักรหรือชุมชนหากโรงงานปิดกิจการ

ในกรณีที่บริษัทล้มเลิกกิจการผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นย่อมเกิดขึ้นกับผู้ใช้แรงงานเป็นอันดับแรกคือการตกรายได้ที่พวกเขาได้รับอยู่และมีผลกระทบต่อครอบครัวและความเป็นอยู่ของเขาเหล่านั้นด้วย และชุมชนท้องถิ่นหรือร้านค้าตลาดในหมู่บ้านก็มีผลกระทบไปด้วย ผู้ประกอบกิจการห้องแถวที่พักอาศัยที่ผู้ใช้แรงงานได้เช่าอยู่อาศัยก็มีผลกระทบเป็นอย่างมากเพราะผู้ประกอบการห้องเช่าก็ต้องกู้ยืมเงินมาจากแหล่งเงินกู้และต้องจ่ายคืนผู้ให้กู้เป็นรายเดือนเช่นกัน ดังนั้นหากกิจการโรงงานปิดผลกระทบก็เป็นลูกโซ่กระทบไปทุกส่วนของ

ชุมชน จากการออกสำรวจของผู้ทำการวิจัยราคาค่าก่อสร้างห้องเช่าคิดเป็นห้องละประมาณ 70,000 บาทต่อหนึ่งห้องในกรณีนี้หากเจ้าของกิจการจะสร้างห้องแถว 1 ห้องก็ต้องใช้เงินถึง 70,000 บาท จึงจะพบกับความต้องการของค่าอุปกรณ์และค่าแรงในการทำห้องแถวให้เช่าเมื่อกลางปี 2543 ได้มีโรงงานอุตสาหกรรมแห่งหนึ่งย้ายกิจการ ทำให้เกิดปัญหากับเจ้าของกิจการห้องแถวซึ่งรวมกันมากกว่า 100 ห้องที่สร้างอยู่ใกล้กับโรงงานต้องประสบปัญหาเป็นอย่างมากเนื่องจากพนักงานที่เคยอาศัยอยู่ต้องย้ายติดตามโรงงานไปด้วยห้องเช่าที่เคยเต็มและราคาเช่า 1,500 บาท ก็ต้องว่างลงปัจจุบันประกาศให้เช่าแค่เดือนละ 600 บาท ก็ยังไม่มีใครเข้าไปอยู่ จะเห็นว่าปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ได้เกิดขึ้นกับผู้ใช้งานเท่านั้นแต่ยังเป็นลูกโซ่ไปถึงกิจการอย่างอื่นด้วย

บทที่ 6

วิธีการแก้ปัญหาของคนจน คนด้อยโอกาส และดุษฎีอำนาจ ในการต่อรองที่เป็นคนงานในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ในเขตชลบุรี

สภาพปัญหาของผู้ใช้แรงงานนั้น เป็นปัญหาที่ผู้ใช้แรงงานทุกท่านทราบกันดีแล้วแต่มาตรวจการในการแก้ไขปัญหานี้ อยู่ที่รัฐจะสนใจในการที่จะดูแลแก้ไขให้เป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้แรงงานหรือไม่ ในที่นี้ผู้วิจัยจะเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาก็ทุกส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบและหาหนทางแก้ไขปัญหาลงต่อไป ในหนทางในทางแก้ไขปัญหานี้จะเสนอเป็น 3 ทาง

1. แนวทางแก้ไขปัญหโดยรัฐ
2. แนวทางแก้ไขโดยผู้ใช้แรงงาน
3. แนวทางแก้ไขโดยเจ้าของกิจการหรือนายจ้าง

1. แนวทางแก้ไขปัญหโดยรัฐ

1.1 แนวทางแก้ไขปัญหโดยรัฐ เป็นองค์กรที่ใหญ่ที่สุดของประเทศเป็นองค์กรที่จะนำทุกสิ่งทุกอย่างให้เป็นผลสำเร็จและให้เป็นไปตามนโยบายที่รัฐได้วางนโยบายเอาไว้จากการสำรวจและออกแบบสอบถามทำให้ทราบถึงสภาพความเป็นอยู่ของผู้ใช้แรงงานในการดำรงชีวิตประจำวันจะเห็นว่าลูกจ้างจะต้องใช้จ่ายในการเลี้ยงชีพที่สูง ซึ่งเงินเดือนค่าจ้างไม่พอกับค่าใช้จ่ายประจำวันของผู้ใช้แรงงาน รัฐควรที่จะแก้ไขอัตราค่าจ้างที่เป็นธรรมกับความเป็นจริง ในเรื่องการปรับค่าจ้างขึ้นต่ำก็ควรให้ได้เท่ากันหมดทั่วประเทศ เพราะค่าอุปโภคบริโภคก็ไม่แตกต่างกันและต้องควบคุมราคาสินค้าด้วย

1.2 รัฐต้องจัดสวัสดิการให้กับผู้ใช้แรงงาน เช่น บ้านพักของผู้ใช้แรงงาน, การรักษา, พยาบาล, สถานที่ยุติธรรม คือกฏของผู้ใช้แรงงาน ถ้ารัฐทำไม่ได้ก็ออกเป็นกฎหมายให้นายจ้างปฏิบัติ

1.3 ต้องแก้ไขกฎหมายที่ไม่เป็นธรรมกับลูกจ้าง เช่น พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ 2518 กฎหมายคุ้มครองแรงงาน 2541 และส่งเสริมให้มีโอกาสศึกษาหาความรู้ เพราะผู้ใช้แรงงานส่วนมากไม่มีโอกาสที่จะเรียนหนังสือ

1.4 รัฐต้องดูแลควบคุมให้นายจ้าง ได้ปฏิบัติตามกฎหมายแรงงานอย่างเคร่งครัด เพราะปัจจุบันนายจ้างมีการละเมิดกฎหมายเป็นจำนวนมาก

2. แนวทางแก้ไขโดยผู้ใช้แรงงาน

แนวทางแก้ไขของผู้ใช้แรงงานผู้ใช้แรงงานเองรับทราบปัญหาของตัวเองเป็นอย่างดีจึงจำเป็นต้องมีความพยายามที่แก้ปัญหาด้วยตัวเองโดยอาศัยข้อกฎหมายในการใช้สิทธิในการรวมตัวกันเพื่อมีอำนาจต่อรอง เช่น กฎหมายรัฐธรรมนูญ มาตรา 45 บัญญัติไว้ว่าบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมตัวกันเป็นสมาคม สหภาพแรงงาน สหพันธ์แรงงาน สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร องค์การเอกชน หรือหมู่คณะอื่น การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อคุ้มครองประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันมิให้มีการผูกขาดตัดตอนในทางเศรษฐกิจตามมาตรา 45 ที่ยกมาข้างต้น ทำให้ทราบว่ากฎหมายเปิดโอกาสให้ทุกคนจัดตั้งหรือรวมตัวกันเป็นสหภาพแรงงาน, สหกรณ์, หรือองค์กรอื่นให้ผู้ใช้แรงงานมีทางเลือกตามที่กฎหมายกำหนด คือสามารถที่จะรวมตัวกันเป็นสหภาพแรงงานซึ่งเป็นองค์กรที่สามารถทำได้โดยมีพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ 2518 ซึ่งเป็นกฎหมายที่สนับสนุนในวิธีการจัดตั้งว่าต้องเตรียมการอย่างไรบ้างเมื่อมีการจัดตั้งสหภาพแรงงานแล้วสหภาพแรงงาน ซึ่งเป็นตัวแทนของลูกจ้างมีหน้าที่ในการที่จะปกป้องพิทักษ์ รักษาผลประโยชน์ของลูกจ้าง ดังนั้นสหภาพแรงงาน จึงเป็นตัวแทนของลูกจ้างในการที่จะดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ยื่นข้อเรียกร้องขอปรับปรุงสภาพการจ้างในกรณีใดที่ลูกจ้างถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้างในเวลาทำงาน หรือในระหว่างปฏิบัติงาน
2. ดำเนินการช่วยเหลือสมาชิกแล้วรับเรื่องราวร้องทุกข์ ร้องเรียน หรือทำหน้าที่ฟ้องร้องแทนลูกจ้างที่เป็นสมาชิก ในกรณีที่เกิดปัญหา
3. การประสานกับองค์กรอื่น ๆ เพื่อเกื้อหนุนและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
4. ผลักดันให้นายจ้างของรัฐแก้ไขปัญหา

จะเห็นว่าวิธีการแก้ไขปัญหาลูกจ้างนั้น สหภาพแรงงานสามารถทำได้ดังที่กล่าวมาข้างต้น การยื่นข้อเรียกร้องในการขอค่าแรงเพิ่มหรือค่ากะ ค่างานล่วงเวลา ค่ารถหรืออื่นๆ นั้น สามารถทำได้ซึ่งอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายกำหนดที่สามารถทำได้ ดังนั้นสหภาพแรงงานจึงเป็นองค์กรของลูกจ้างที่สามารถแก้ไขปัญหาคอนจน คนด้อยโอกาสของลูกจ้าง ซึ่งเป็นแนวทางแก้ไขโดยลูกจ้าง

อย่างไรก็ตามการจัดตั้งสหภาพแรงงาน ถึงแม้จะมีกฎหมายรองรับอยู่แต่การจัดตั้งสหภาพแรงงานก็มีความยากลำบาก เนื่องจากสถานประกอบการแทบทุกแห่งไม่สนับสนุนให้มีสหภาพแรงงานเกิดขึ้นเพราะความเชื่อของสถานประกอบการเชื่อว่าสหภาพแรงงานจะทำให้เขาได้รับความเสียหายในเรื่องกำไร และการบริหาร

3. แนวทางแก้ไขโดยเจ้าของกิจการหรือนายจ้าง

โดยหลักทั่วไปของการประกอบธุรกิจ คือการหวังกำไรและต้องเป็นกำไรที่มากที่สุด เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วโอกาสที่นายจ้างจะจัดสวัสดิการให้กับลูกจ้างนั้นเป็นไปอย่างยากลำบากโดยเฉพาะค่าตอบแทนที่เป็นตัวเงิน โอกาสที่นายจ้างจะประกาศขึ้นค่าจ้างนั้นเป็นไปได้ยาก นอกจากจะเป็นการประกาศโดยรัฐบาล ในกรณีที่

ประกาศค่าแรงขั้นต่ำแต่การขึ้นค่าจ้างของลูกจ้างที่ทำงานในโรงงานที่มีอายุงาน 1 ปีขึ้นไป โอกาสที่นายจ้างจะขึ้นค่าจ้างให้พนักงานนั้นไม่มีมากนัก สถานประกอบการบางอย่างอาจจะขึ้นค่าแรงให้ พนักงานบ้างแต่ไม่มากนัก บางสถานประกอบการอาจจะไม่มีการประกาศขึ้นค่าแรงให้พนักงานเลย ซึ่งลูกจ้างก็ต้องทนรับสภาพค่าแรงที่ถูกอยู่โดยภาวะจำยอมหากสถานประกอบการใดไม่มีสภาพแรงงาน ก็จะไม่สามารถเข้าไปต่อรองสภาพการจ้างใด ๆ กับนายจ้างได้

สภาพการทำงาน และความปลอดภัยตามที่กล่าวมาในหัวข้อของสภาพการทำงาน และความปลอดภัยข้างต้น จะเห็นว่าค่าที่ขึ้นงานแต่ละขึ้นจะสำเร็จออกมาได้ ต้องผ่านขั้นตอนมากมาย กว่าจะออกมาเป็นชิ้นงานสำเร็จรูปขึ้นใดชิ้นหนึ่ง ดังนั้นขั้นตอนการผลิตที่ยุ่งยากและซับซ้อน สภาพความเป็นอยู่ในโรงงานความร้อนและสารเคมีบางอย่างจากส่วนประกอบของชิ้นส่วนเหล่านี้ ทำให้สภาพร่างกายอ่อนแอสารเคมีเหล่านั้นก็จะออกฤทธิ์ต่อร่างกายได้อย่างรวดเร็ว ผู้ใช้แรงงานบางคนต้องรับเคราะห์กรรมในการที่จะต้องดูแลรักษาตัวเองซึ่งโอกาสที่จะหายจากโรคนั้นก็จะยากมากค่าใช้จ่ายในการรักษาตัวก็สูงมากทำให้ผู้ใช้แรงงานต้องประสบปัญหาความยากจนขึ้นอีกมาก

ดังนั้น วิธีการแก้ปัญหาความยากจนของผู้ด้อยโอกาส นายจ้างก็มีส่วนที่จะแก้ไขปัญหานี้ด้วยโดยการดูแลด้านความปลอดภัยชีวิตและร่างกายของลูกจ้างโดยการปรับปรุงสภาพการทำงานสภาพความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมในการทำงานโดยให้ผู้ใช้แรงงานได้รับความปลอดภัยมากที่สุดจึงเป็นหน้าที่ของผู้ประกอบการในการที่จะรับผิดชอบในส่วนนี้

ดุลย์อำนาจในการต่อรองการขาดดุลย์อำนาจในการต่อรอง ในสถานประกอบการโดยทั่วไปอำนาจในการต่อรองของลูกจ้างนั้น ไม่สามารถนำมาใช้ได้ ในฐานะที่เป็นนายจ้างซึ่งเป็น ผู้บังคับบัญชามีอำนาจสั่งการเหนือกว่าลูกจ้างก็สามารถที่จะทำการใดๆได้โดยชอบสามารถสั่งการให้พนักงานทำอะไรก็ได้ ตัดเงินเดือน, ขึ้นเงินเดือน, สั่งพักงาน หรือสั่งให้ไปปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งต่อลูกจ้างได้ตลอดเวลา แม้แต่ด้านกฎหมายที่ไม่เอื้ออำนาจต่อลูกจ้างเป็นข้อบังคับต่าง ๆ ลูกจ้างทางบริษัท ก็ไม่สามารถที่จะได้ทราบโดยแน่ชัด บริษัทสงวนสิทธิ์ในการที่จะออกกฎข้อบังคับต่าง ๆ ออกมาได้ตลอดเวลาทำให้ลูกจ้างจะต้องปรับตัวในการทำงานอยู่ตลอดเวลา แม้แต่ในด้านเศรษฐกิจ ซึ่งนายจ้างก็เป็นผู้มีอำนาจทางการเงินมากกว่า หรือว่าด้านการศึกษาซึ่งฝ่ายนายจ้างจะมีผู้บริหารที่จบการศึกษาสูงเข้ามาบริหารในด้านฝ่ายบุคคล และฝ่ายอื่น ๆ ส่วนลูกจ้างซึ่งมีการศึกษาที่ด้อยกว่าก็ไม่สามารถที่จะเข้าไปต่อรอง หรือถ่วงดุลย์อำนาจอะไรกับนายจ้างได้

ตามที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่าลูกจ้างนั้นไม่มีดุลย์อำนาจในการต่อรองกับฝ่ายนายจ้างเว้นแต่สถานประกอบการแห่งนั้นมีสภาพแรงงานที่เป็นตัวแทนของลูกจ้าง เพื่อดูแลและรักษาผลประโยชน์ของลูกจ้าง

แนวทางแก้ไขเสนอโดยผู้ทำการวิจัย

ในฐานะที่ผู้วิจัยเข้ามาคลุกคลีกับผู้ใช้แรงงานในภาคตะวันออกโดยเฉพาะเขตชลบุรีและระยองเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 3 ปี ผู้ทำการวิจัยจึงมองเห็นว่าแนวทางแก้ไขปัญหา ในส่วนของผู้ใช้แรงงานในเขตนี้น่าจะ

สรุปได้ว่านอกเหนือจาก ค่าจ้างที่ควรปรับตัวให้เท่ากับส่วนกลางแล้วรัฐควรเข้ามาดูแลในเรื่องที่อยู่อาศัย เช่น รัฐควรเข้ามาเป็นเจ้าของกิจการบ้านเช่า หรือ คอนโดมิเนียมโดยเป็นโครงการของการเคหะที่เข้าปลูกสร้างที่อยู่อาศัยให้กับผู้ใช้แรงงานและมีศูนย์เล็กที่เข้ามาดูแลเด็กในระหว่างอายุ 1 ปี ครึ่งขึ้นไป ในเรื่องการคมนาคม การเดินทางประจำทางที่ยังขาดแคลนเป็นอย่างมากระหว่างนิคมอุตสาหกรรมกับชุมชนที่เป็นศูนย์กลางของการค้าขายหรือศูนย์ของสถานที่ราชการต่าง สถานศึกษาที่ผู้ใช้แรงงาน ใช้ในการศึกษาต่อ หรือระบบสาธารณสุขปโภค เช่น น้ำประปาที่รัฐควรจัดให้มีขึ้นรวมทั้งระบบความปลอดภัยในทรัพย์สินและรวมถึงสถานพยาบาลที่รัฐควรให้เกิดขึ้นตามศูนย์อุตสาหกรรมเหล่านี้เป็นต้น

บทที่ 7

ปัญหาชีวิตที่ทำให้เกิดปัญหาต่อสังคม

ที่กล่าวมาข้างต้นเราทราบแล้วว่าสภาพชีวิตหรือวิถีชีวิตของผู้ใช้แรงงานเป็นมาอย่างไร การดำรงชีพ รายได้ แหล่งที่มาของรายได้และรายจ่ายเป็นอย่างไร รวมทั้งสภาพการทำงาน ข้อบังคับการทำงาน กฎระเบียบ ข้อบังคับ และการคุ้มครองตามกฎหมายมีอะไรบ้าง แม้กระทั่งสาเหตุของความจนและความด้อยโอกาส จะเห็นว่าโอกาสนี้จะทำให้เกิดปัญหาต่อสังคมเป็นไปได้สูงเนื่องจาก

1. ในขณะที่ผู้ใช้แรงงานปฏิบัติงานอยู่ในโรงงานนั้น ผู้ใช้แรงงานได้รับสารพิษต่าง ๆ เข้าไปโดยเฉพาะสารตะกั่วเพราะชิ้นส่วนของอิเล็กทรอนิกส์ส่วนมากจะทำด้วยตะกั่ว การเชื่อมหรือการขัดถู ทำให้เกิดการกระจายฟุ้งของเศษตะกั่ว การเชื่อมชิ้นส่วนหรือการหลอมก็ทำให้เกิดควันตะกั่วขึ้น การป้องกันที่ไม่ได้มาตรฐาน เช่น ใช้ผ้ากันฝุ่นซึ่งกันฝุ่นได้แต่ไม่ 100% สำหรับวันนั้นไม่สามารถป้องกันได้เลย ดังนั้น สิ่งต่าง ๆ ที่สุดคมเข้าไปก็เข้าไปทำลายระบบการทำงานต่าง ๆ ของร่างกายหรือผลจากการทำงานอาจจะส่งผลมาถึงบุตรหลานก็เป็นได้ บางคนที่ต้องใช้สายตาในการทำงานมากเมื่อมีอายุมากขึ้นสายตาก็จะทำงานไม่ปกตินัก ทำให้ประสิทธิภาพในการมองเห็นเสีย

เมื่อเกิดปัญหาเช่นนี้ ภาระในการเลี้ยงดูและรักษาก็จะเป็นหน้าที่ของลูกหรือผู้ที่อยู่รับผิดชอบอื่น การดูแลรักษาก็จะตกอยู่กับผู้เจ็บป่วยและจะเป็นปัญหาของสังคมต่อไป

2. เวลาในการทำงานของลูกจ้างมากเกินไป ซึ่งการทำงานตามระบบ 3 คือ

- 2.1. แปดชั่วโมงแรกสำหรับการทำงาน
- 2.2. แปดชั่วโมงสำหรับเวลาพักผ่อน
- 2.3. แปดชั่วโมงสำหรับการศึกษา

นอกจากการทำงานในเวลาทำงานที่กำหนดวันละ 8 ชั่วโมงผู้ใช้แรงงานต้องทำงานล่วงเวลาเพิ่มอีกวันละ 3 ชั่วโมงหรือบางทีให้ทำต่อกะเพิ่มอีก 8 ชั่วโมง เพื่อให้รายได้เพิ่ม จะได้พอเพียงกับค่าใช้จ่ายที่ต้องการ โอกาสและเวลาที่อยู่กับครอบครัวมีน้อยมาก ไม่มีเวลาที่จะดูแลครอบครัว โดยเฉพาะบุตรชายหญิงและสามี ส่วนบุตรของผู้ใช้แรงงานไม่มีเวลาที่จะดูแลอบรมอย่างใกล้ชิด ส่วนมากจะส่งไปเลี้ยงยังญาติผู้ใหญ่เพราะทนกับค่าใช้จ่ายไม่ไหว ไม่มีคนเลี้ยงเพราะตัวเองต้องทำงาน ทำให้เขาเหล่านั้นขาดความอบอุ่นเมื่อไม่มีพ่อ-แม่คอยดูแลสั่งสอนโอกาสที่บุตรของผู้ใช้แรงงานจะเดินไปในทางที่ผิดนั้นมีมาก เช่น ยาเสพติด หรือทำความผิดอย่างอื่นได้

3. ในกรณีที่สามีหรือภรรยาไม่มีเวลาที่จะอยู่ด้วยกันเนื่องจากเข้างานคนละกะหรือไม่ได้ทำงานที่เดียวกัน บางครั้งหนึ่งทำงานล่วงเวลาจึงไม่มีเวลาเจอกันก็จะเกิดปัญหาตามมาคือ ความแตกแยกในครอบครัวหากฝ่ายชายหรือฝ่ายหญิงอาจจะมีสามีหรือภรรยาใหม่ซึ่งทำให้ครอบครัวที่เคยอบอุ่นกลับมีปัญหาขึ้นเป็นปัญหาที่สังคมจะต้องรับภาระในส่วนของบริษัทของผู้ใช้แรงงานเพิ่มอีก

4. ปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด เพราะผู้ใช้แรงงาน ต้องทำงานหนักมากการพักผ่อนน้อย โอกาสที่เขาจะเข้าไปพึ่งยาเสพติดนั้นก็มากด้วยจากเพศสัมพันธ์ เช่น โรคเอดส์

5. เนื่องจากคนงานที่มาทำงานส่วนมาก ล้วนแต่เป็นคนหนุ่มสาวที่มาอยู่กันตามลำพังห่างบิดา - มารดาหรือญาติทำให้เกิดมีการอยู่กินกันเป็นสามี ภรรยากันมาก และอีกสาเหตุหนึ่งมาจากรายได้น้อยถ้าอยู่คนเดียวจะเพิ่มค่าใช้จ่ายมากขึ้นโดยไม่คำนึงขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม และปัญหาการหย่าร้างกันมีมากขึ้น

6. กรณีถูกเลิกจ้างเนื่องจากนายจ้างปิดกิจการ ซึ่งเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาเช่น ขณะผู้ทำการวิจัยกำลังดำเนินการรวบรวมข้อมูลเรื่องกรณีศึกษาของกลุ่มคนงานที่ทำงานอิเล็กทรอนิกส์และหนึ่งในจำนวนกรณีศึกษา ก็ได้มีการเลิกจ้างเนื่องจากนายจ้างปิดกิจการ ทำให้คนงานทั้งหมด เจ็ดร้อยกว่าคน ต้องตกงานโดยนายจ้างอ้างว่า ไม่มีออเดอร์ ประสบปัญหาขาดทุน ซึ่งจ่ายค่าชดเชยเพียง 25 % ที่เหลืออีก 75 % รอขายกิจการแล้วนำมาจ่ายให้และไม่ว่าเมื่อไรจะขายกิจการได้คนงานส่วนมากทำงานมาอายุการทำงาน 10 กว่าปีความหวังทุกอย่างต้องล้มละลาย อายุก็มากหางานทำที่ไหนก็ไม่ได้จะพึ่งหน่วยงานของรัฐชั้นตอนก็ล่าช้า ให้ผู้ใช้แรงงานเหล่านั้นต้องออกมาเผชิญชีวิตภายนอกในสภาพที่ไม่มีอาชีพอื่นรองรับ บางคนต้องไปร้องเพลงตามห้องอาหารบางคนต้องขับวินมอเตอร์ไซด์รับจ้างพวกเขาเหล่านั้นต้องรับภาระในการดูแลครอบครัวบุตรและบิดา - มารดา หรือภาระหนี้สินที่พวกเขามีอยู่ดังนั้นก็พวกเขาจะเดินทางไปในทางที่ไม่ถูกต้องนั้นมีมาก ลูกที่เคยได้รับการเลี้ยงดูและค่าใช้จ่ายที่เคยมีพอประทังชีวิตก็ขาดหายไป ทำให้ชีวิตก็ขาดหายไป ทำให้ชีวิตเขาเหล่านั้น ต้องรับผลกระทบเป็นอย่างมาก ดังนั้น ปัญหาต่อสังคมก็ต้องตามมา เช่น สภาพที่อยู่อาศัย บุตรและธิดา-มารดา ขาดการดูแลเอาใจใส่ เรื่องอาหาร, เครื่องนุ่งห่ม หลายๆ สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดปัญหาต่อสังคมตามมา

ตัวอย่าง กรณีศึกษา

ในที่นี้ผู้ทำการวิจัยขอยกตัวอย่างกรณีศึกษาของพนักงานขับค้อนแทร์คนำมาเสนอให้ทราบถึงการทำงานและสภาพความเป็นอยู่ การดำรงชีวิตของครอบครัวให้ทุกท่านได้ทราบ

วรรณ เกิดที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ปัจจุบันมีอายุ 44 ปี มีพี่น้อง 10 คน วรรณ จบการศึกษา ม.3 วรรณเคยทำงานที่บริษัท A D I มาก่อน บริษัท A D I ผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ตั้งอยู่ที่ ต.เขาคันทรง อ. ศรีราชา จ. ชลบุรี ในปี พ.ศ. 2540 ทางบริษัทได้ปิดโรงงานย้ายฐานการผลิตไปอยู่ที่ประเทศจีน

ดังนั้น วรรณ จึงอยู่ในสภาพที่ตกงาน วรรณ ใช้เวลาบางช่วงจากการทำงานเพื่อศึกษาต่อจนจบ ก.ศ. น. ม.6 และวรรณก็ต้องดูแลแม่ซึ่งมีอายุมากและยังมีโรคประจำตัวอีก มีพี่น้องหลายคนแต่ก็ไม่สามารถพึ่งพาอาศัยใครได้เพราะทุกคนต้องดูแลครอบครัวของตนเอง วรรณ จึงต้องรับภาระดูแลแม่และพ่อในขณะที่พ่อซึ่งไม่สามารถทำงานได้แล้วเพราะประสบอุบัติเหตุรถมอเตอร์ไซด์ล้มคว่ำมีอวัยวะขาถูกตัดและขาข้างขวาต้องใส่เหล็กซึ่งหนัก 2 ก.ก. ทำให้รายได้ที่มีพอใช้ภายในบ้านต้องหมดลง ในเวลานี้ วรรณ ต้องดูแลแม่ที่มีโรคประจำตัวและพ่อที่พิการตัววรรณเองก็เป็นโรคภูมิแพ้ที่เกิดจากการทำงานในครั้งแรก

ด้วยวัย 44 ปีแล้ว แต่ก็เป็นโชคดีของวรรณที่เขายังรับวรรณเข้าทำงาน ถึงแม้วรรณจะอายุมากแล้วก็ตาม วรรณเข้าทำงานที่บริษัทที่ทำเกี่ยวกับอิเล็กทรอนิกส์ เช่นกัน ผลผลิตชิ้นส่วนที่เรียกว่า P.C.B ซึ่งเป็นแผงวงจรในเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ วรรณได้เข้ามาทำงานที่บริษัทได้ประมาณ 6 เดือนกว่าแล้ว แต่วรรณได้รับเงินเดือนประมาณ 3,796 บาทหรือวันละ 146 บาท ทำงาน 26 วัน/เดือน สวัสดิการที่วรรณ ได้รับจาก บริษัท ชับคือน้ำมันที่นั่นไม่มีอะไร ค่าเช่าบ้านไม่ได้ ค่าOT ได้ชม.ละ 27 บาท ค่ากะ 60 บาท ค่าอาหาร 12 บาท เบี้ยขยัน 200 บาท ค่ารถไม่มี วรรณต้องทำ O.T ทุกวัน เนื่องจากภาระอื่น ๆ ที่วรรณต้องรับภาระอีกคือค่ารักษาของพ่อแม่ และต้องส่งเบี้ยประกันให้พ่อโดยกู้เงินประกันภัยมารักษาตัวพ่อคือ 30,000 บาท เป็นภาระที่หนักอึ้งของวรรณ วรรณบอกว่าอยากได้ค่าแรงเพิ่มขึ้นอีกเพราะค่าแรงน้อยมาก ทุกวันนี้ร่างกายของวรรณก็ไม่ค่อยดีเพราะ วรรณเป็นโรคภูมิแพ้ ต้องมีค่าใช้จ่ายในการรักษา อีกทั้งการทำงานก็ไม่ได้พักผ่อนเพียงพอร่างกายก็รู้สึกว่าจะอ่อนกำลังลงถึงแม้ วรรณ จะอายุมากแล้วแต่วรรณก็ยังฝันอยู่เสมอว่าตัววรรณเองอยากมีร้านค้าเล็กๆ เป็นของตัวเองมีบ้านเป็นของตัวเองโดยไม่ต้องเช่าเขาอยู่ วรรณอยากมีชีวิตที่ดีขึ้นและที่สำคัญในเวลานี้คือการที่จะพอมีเงินเพื่อรักษาตนเองและบิดามารดาซึ่งคิดเสมอว่าหากรัฐเข้ามาช่วยเหลือความทุกข์ยากให้ วรรณ ก็คงบรรเทา ลง ปัจจุบันวรรณยังคงไม่ได้แต่งงานมีครอบครัว วรรณบอกว่าหากเขามีครอบครัวคงไม่มีใครมาดูแลแม่และพ่อของเขาและตัวเขาก็ยังเป็นโรคภูมิแพ้และหากมีครอบครัว ภาระต่างๆ ก็ตกไปอยู่กับสามี ดังนั้นจึงไม่มีดีกว่า

การประเมินตนเองของผู้ด้อยโอกาส

1. เมื่อถามว่าตัวผู้ให้แรงงานเขาอยู่ในตำแหน่งใดของสังคม เขาเป็นใครและเป็นชนชั้นใดเป็นคนจนหรือคนไทยธรรมดาคนหนึ่ง หรือพลเมืองชั้น 2 ชั้น 3 ใครเป็นพันธมิตรกับเขา ใครเป็นปฏิปักษ์ของเขา จากแบบสอบถามที่รวบรวมมาได้นั้นทราบว่าเขาเป็นผู้ให้แรงงาน หรือลูกจ้างหรืออยู่ในระดับของชนชั้น 3 ของประเทศ ส่วนพันธมิตรของเขาก็คือ เพื่อนฝูง และญาติมิตรคนที่เป็นปฏิปักษ์ของเขาก็คือ ผู้มีอำนาจและนายทุนความมั่งคั่งในอนาคตจากแบบสอบถาม คำตอบส่วนมากเขาจำเป็นต้องดำเนินชีวิตในวิถีของลูกจ้างต่อไปจนกว่าจะหาอาชีพอื่นที่ดีกว่าและไม่ยุติการเป็นลูกจ้างเพราะว่าไม่มีอาชีพอื่นรองรับ

เขามองว่าตัวเขามีอิทธิพลต่อคู่ครอง เพื่อนร่วมงานและบุตรหลาน เพราะเขาต้องทำงานเพื่อเลี้ยงดูครอบครัว และเขาต้องมีชีวิตเพื่อคนอื่นเหล่านั้น

2. ความยากลำบากที่เขาเผชิญอยู่ จากแบบสอบถามความยากลำบากที่สุดของเขา คือ การที่ถูกเลิกจ้าง, ทำงานหนักแต่ค่าแรงต่ำ, ต้องรับภาระดูแล, ขาดเงิน, งานที่ใช้สายตา, สภาพความเจ็บป่วย, ความยากลำบากมาก เกิดจากหลายสาเหตุ คือจากการทำงาน, ไม่มีงานทำ, ความเหลื่อมล้ำในสังคมสำหรับสวัสดิการที่ได้นั้น หากเป็นพนักงานที่ทำงานอยู่ประจำก็ได้รับสวัสดิการมากกว่า จากบริษัทเจ้าของกิจการ สำหรับรัฐเองก็ไม่ได้ให้อะไรมาก นอกจากการประกันสังคม และได้รับสวัสดิการบ้างจากการมีสหภาพแรงงาน

3. ความรู้สึกต่ออำนาจต่อรอง ในฐานะที่เป็นลูกจ้างไม่มีอำนาจต่อรองอะไร ทั้งสิ้นต่อองค์กรอะไรก็ตาม หากบริษัทมี สภาพแรงงาน ก็จะไปขอความช่วยเหลือจากสหภาพแรงงาน หากไม่มีสหภาพแรงงาน ก็จะไปขอความช่วยเหลือจากหัวหน้างาน

4. ความสัมพันธ์กับกลไกของรัฐในชุมชน จากแบบสอบถามปรากฏว่า มีเพียง 1 คน เท่านั้นที่เป็นสมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบลและมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อองค์กรต่าง ๆ ของรัฐทั้งระดับท้องถิ่น และระดับชาติ การสร้างกลุ่มเพื่อเพิ่มอำนาจ ในการต่อรองกับองค์กรของรัฐไม่มี

5. ความทุกข์ยากของพวกเขา เกิดจากปัญหาวรรณยากจน ซึ่งมีมาตั้งแต่รุ่นปู่ย่า, ตายาย, และรุ่นพ่อแม่ สะสมมาตลอดจนกระทั่งปัจจุบัน ก็ยังได้รับผลของความจนอยู่ จากการที่ได้รับค่าจ้างที่ถูกและค่าใช้จ่ายที่สูง การที่จะหลุดพ้นจากการทุกข์ยาก คำตอบ คือ ทำได้ยากมากหากจะทำได้รัฐเพียงเท่านั้นที่เป็นผู้สามารถให้ได้

สรุปผลการวิจัยจากการสำรวจทั่วไป

1. ผลการวิจัยในส่วนนี้สะท้อนประเด็นสำคัญ คือ สภาพความเป็นอยู่ของผู้ใช้แรงงานส่วนใหญ่ เป็นผู้อพยพมาจากภาคเกษตรกรรมซึ่งอยู่ตามส่วนต่าง ๆ ของประเทศมีถึง 50% ของผู้ใช้แรงงานทั้งหมดซึ่งบิดา - มารดา มีอาชีพทำการเกษตรกรรมและรับจ้าง ดังนั้นแรงงานส่วนใหญ่ จึงมาจากทั่วทุกภาคของประเทศไทย สภาพความเป็นอยู่ คือต้องอาศัยห้องเช่า และมีการอยู่รวมกันแบบสามี-ภรรยา ในบางคู่ ห้องพักอาศัย อยู่แยกกระจายไปตามชุมชนทั่วไป เจ้าของพื้นที่จะเป็นเจ้าของห้องเช่าผู้ซึ่งได้รับผลประโยชน์มากที่สุด ราคาห้องเช่าก็ไม่แตกต่างจากส่วนกลางมากนัก อาหารและเครื่องอุปโภคต่างๆ ก็มีราคาไม่แตกต่างจากส่วนกลาง สภาพการทำงานและสภาพสิ่งแวดล้อมในการทำงาน รวมทั้งภาระเบียดเบียนข้อบังคับต่างๆ ที่บริษัทแต่ละบริษัททำขึ้นก็ไม่แตกต่างอะไรมากนัก กับบริษัทโดยทั่วไปแต่ค่าจ้างรายวันหรือรายเดือนนั้นอยู่ในอัตราที่ถูกมาก ผู้ใช้แรงงานส่วนใหญ่ที่สามารถดำรงชีพอยู่ได้ต้องอาศัยการทำงานล่วงเวลา (O.T) ดังนั้น ปัญหาต่าง ๆ ก็เกิดขึ้นกับครอบครัว เช่น บุตรไม่ได้รับการอบรมสั่งสอนและไม่มีความอบอุ่นกับครอบครัวเนื่องจากเวลาที่จะให้กับครอบครัวนั้นมีน้อย ปัญหาการหย่าร้าง ปัญหาการเปลี่ยนคูรัก ปัญหายาเสพติด และปัญหาโรคติดต่อทางเพศและอื่น ๆ ก็จะเป็นปัญหาสังคมต่อไปสำหรับการดูแลของรัฐนั้น ยังไม่ได้รับการอย่างทั่วถึง อย่างเช่น การให้คำแนะนำ ให้การศึกษาถึงสิทธิต่าง ๆ ที่เขาควรได้รับการให้บริการของรัฐล่าช้า และนโยบายที่ออกมาก็ไม่ทำให้เกิดประโยชน์ใดๆ ต่อผู้ใช้แรงงาน การคมนาคมที่ไม่สะดวกนัก ในส่วนที่อยู่ห่างจากตัวอำเภอหรือจังหวัดไม่มีบริการรถประจำทางที่สะดวกและรวดเร็ว บางครั้งต้องพึ่งพามอเตอร์ไซด์รับจ้างเป็นส่วนใหญ่ นิคมอุตสาหกรรมส่วนมากจะอยู่ห่างจากตัวอำเภอหรือจังหวัดมาก สถานพยาบาลที่เป็นของรัฐก็อยู่ห่างไกลมาก อยู่ห่างระหว่าง 30 - 70 กม. สถานือนามัยถึงแม้จะอยู่ใกล้เคียงแต่ความสามารถในการรักษามีน้อย เนื่องจากยังขาดหมอผู้เชี่ยวชาญ การไปรษณีย์ ที่มีอยู่จะเป็นของเอกชนในการรับ - ส่งไปรษณีย์ต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายในการบริการอีก หากไปรษณีย์ที่เป็นของรัฐจะอยู่ห่างออกไปประมาณ 20 กิโลเมตร

2. วิธีแก้ไขปัญหามาจากการสำรวจทั่วไป จะให้ความสำคัญต่อประเด็นต่อไปนี้ เช่น การปรับปรุงค่าแรงขั้นต่ำให้เท่าเทียมกับกรุงเทพฯ และปริมณฑล การปรับปรุงสภาพการจ้างการทำงานและปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในการทำงาน ปรับปรุงระบบความปลอดภัยในการทำงาน ปรับปรุงสวัสดิการให้แก่พนักงาน ปรับปรุงระบบการคมนาคมและการติดต่อสื่อสาร รวมทั้งทางด้านที่อยู่อาศัยที่สมควรควบคุมราคา ปรับปรุงพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ 2518 ในเรื่องการจัดตั้งสหภาพแรงงานให้สามารถจัดตั้งสหภาพแรงงาน ได้ง่ายขึ้นโดยไม่มี การต่อต้านจากสถานประกอบการ

จากกรณีศึกษาทั้งหมด จะเห็นได้ว่าผู้ใช้แรงงานเองดูเหมือนจะเป็นส่วนหนึ่งของคนจนคนด้อยโอกาส ทั้งที่เขาเหล่านั้นเป็นผู้เสียภาษีให้กับประเทศสร้างความเจริญให้กับประเทศ ทำให้หลายคนกลายเป็นมหาเศรษฐีจากการขูดรีดเอาเปรียบจากผู้ใช้แรงงาน ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนแต่เกิดจากหยาดเหงื่อแรงกายแรงใจของผู้ใช้แรงงาน ต้องเสี่ยงกับอันตราย ต้องสูญเสีย ทรัพย์สินบางส่วน ต้องเป็นคนพิการ บางคนต้องสูญเสียชีวิต

ดังนั้น รัฐต้องใส่ใจดูแลความเป็นอยู่ของทุกคนเพราะคนจนคนด้อยโอกาสมีนานมาก ไม่ว่าจะเป็นคนกลุ่มใดก็ตามต้องให้ความสำคัญเหมือนกันทั้งหมด ประเทศชาติจะเจริญรุ่งเรืองไม่ได้ トラบใดที่ทุกคนในประเทศยังมีสภาพเป็นคนจนและคนด้อยโอกาส และการแก้ไขปัญหาได้ต้องให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและต้องร่วมมือกันอย่างจริงจัง

บทที่ 8

กรณีศึกษาในการวิจัย และแบบสอบถาม

ตัวอย่างกรณีศึกษาแบบฟอร์มการสัมภาษณ์พนักงานที่ทำงานในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์

1. ภูมิฐานะเดิม	จ. เลย		
2. บิดา-มารดา มีอาชีพอะไร	ทำสวน ทำนา		
3. รายได้ของบิดา-มารดา ต่อเดือนประมาณ	2,000 บาท		
4. จำนวนพี่น้องในครอบครัวกี่คน	6 คน		
5. จบการศึกษา	ม. 3		
6. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์	هن	อายุ 22 ปี การศึกษา	ม.3
สถานภาพปัจจุบัน	โสด		
7. ปัจจุบันทำงานอยู่ที่ไหน	ในนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง		
8. ค่าจ้างที่ได้รับปัจจุบัน	182 บาท/วัน		
9. ค่าใช้จ่ายประจำวันมี	ประมาณวันละ 100 บาท		
10. ค่าใช้จ่ายประจำเดือน	ค่าเช่าห้อง 2,300 บาท ค่ากับข้าว		
11. ภาระหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบ	-		
12. สวัสดิการที่ได้รับจากบริษัท มีอะไรบ้าง	ค่าข้าว, เบี้ยขยัน, มีรถรับ-ส่ง, ค่ากะ		
13. ค่าจ้างที่ได้รับปัจจุบันเหมาะสมหรือไม่เพราะอะไร	ไม่เหมาะสม เพราะปรับค่าแรงน้อยมาก		
14. ได้รับการช่วยเหลือจากรัฐ ในเรื่องอะไรบ้าง	ประกันสังคม		
15. ตัวคุณมีความหมายต่อชีวิตคุณอย่างไร	ถ้าบริษัทปิดกิจการคงกลับไปอยู่บ้าน		
16. แผนการดำเนินชีวิตของคุณ เป็นอย่างไร	หาเช้ากินค่ำ		
17. คุณให้ความสำคัญต่อชีวิตคุณอย่างไร	อยากมีชีวิตที่ดีขึ้นกว่านี้		
18. คุณให้ความสำคัญในการดำเนินชีวิตของคุณอย่างไร	-		
19. คุณมีความมุ่งมั่นในอนาคตอย่างไร	อยากมีงานทำที่มั่นคง		
20. คุณจะยุติการดำเนินชีวิตอย่างปัจจุบันนี้หรือไม่	ไม่	เมื่อไร	เมื่อมีอายุมาก
ทำไม	ทำไมไหวแล้วมีเงินมากพอ	และจะไปทำอะไร	ค้าขาย
และถ้าไม่ยุติการดำเนินชีวิต แบบนี้เป็นเพราะอะไร	สวัสดิการดีกว่านี้ ค่าแรงมากกว่าเดิม		
ทำไม	มีเงินพอใช้จ่ายมากกว่านี้		
21. คุณมีความสำคัญต่อบุคคลเหล่านี้ หรือไม่ เช่น คู่ครอง, เพื่อนร่วมงาน, บุตรหลาน, ต่อลูกค้า และต่อเจ้านาย, หรือไม่	มีความสำคัญ เพราะอะไร ต้องพึ่งพาอาศัยกัน		
22. ความยากลำบากที่คุณเผชิญอยู่			

- อะไรคือความยากลำบากที่สุดของคุณ นายจ้างเอาัดเอาเปรียบพนักงานทำงานหนักค่าแรงน้อย
- ความยากลำบากเกิดจากอะไร ไม่มีเงิน
- สวัสดิการที่ได้รับ จากรัฐมีอะไรบ้าง สวัสดิการประกันสังคม
- ผ่านหน่วยงานไหน -
- องค์กรเอกชนเข้ามาจัดสวัสดิการให้เราหรือไม่ ไม่มี

23. ความรู้สึกต่อตนเองในเรื่องอำนาจต่อรอง

- รู้สึกว่าไม่มีอำนาจต่อรองหรือไม่ มี เพราะอะไร
เราเป็นคนเหมือนทำงานหาเช้ากินค่ำเหมือนกัน
- ความรู้สึก ไม่มีอำนาจต่อรองสะท้อนออกมาอย่างไร -
- สภาพที่ขาดอำนาจต่อรอง เกิดจากอะไร -
- เมื่อคุณ รู้สึกขาดอำนาจต่อรอง คุณไปขอความช่วยเหลือจากใคร -
- เรื่องอะไร -

24. ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ

- คุณมีความสำคัญ กับกลไกรัฐในชุมชนหรือท้องถิ่นที่คุณอยู่หรือไม่ ไม่มี
- คุณมีความรู้สึกอย่างไร กับกลไกรัฐ ระดับท้องถิ่น ไม่ได้ช่วยอะไรเลย
- ระดับชาติ ไม่มี

25. การวิเคราะห์วงจร ความทุกข์ยาก

- ความทุกข์ยากของคุณ เกิดจากปัญหาอะไรเป็นปัญหาพื้นฐาน ความต้องการเงิน ความยากจน
- หรือเป็นจุดกำเนิดความทุกข์ยากที่คุณเผชิญ ทำงานหนักมากขึ้น ค่าแรงต่ำ
- ความทุกข์ยากนั้น มีวงจรอย่างไร เงินเดือนไม่พอใช้จ่ายเยอะ
- คุณคิดว่าจะหลุดพ้นจากความทุกข์ยากนั้น หรือไม่ ได้
- อย่างไร เราต้องร่วมมือกัน

ตัวอย่างกรณีศึกษาแบบฟอร์มการสัมภาษณ์ พนักงานที่ทำงานในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์

1. ภูมิลำเนาเดิม จ. ชลบุรี
2. บิดา-มารดา มีอาชีพอะไร ทำสวน ทำไร่
3. รายได้ของบิดา-มารดา ต่อเดือนประมาณ 2,000 บาท
4. จำนวนพี่น้องในครอบครัวกี่คน 1 คน
5. จบการศึกษา ป. 6
6. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ อ้วน อายุ 33 ปี การศึกษา -
สถานภาพปัจจุบัน สมรสแล้ว มีลูก 1 คน
7. ปัจจุบันทำงานอยู่ที่ไหน ในนิคมอุตสาหกรรมบ่อวิน
8. ค่าจ้างที่ได้รับปัจจุบัน 4,500 บาท/เดือน
9. ค่าใช้จ่ายประจำวันมี ประมาณวันละ 100 บาท
10. ค่าใช้จ่ายประจำเดือน ค่าเช่าห้อง 2,000 กว่าบาท
11. ภาระหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบ 5,000 - 6,000 บาท
12. สวัสดิการที่ได้รับจากบริษัทฯ มีอะไรบ้าง ค่าข้าว 30 บ. เบี้ยขยัน 400 บ.
ค่ารถ 600 บ. ค่ากะ 55 บ. ค่าเช่าบ้าน 800 บ. ค่า O.T 30 บ
13. ค่าจ้างที่ได้รับปัจจุบันเหมาะสมหรือไม่เพราะอะไร พอดีอยู่ได้
14. ได้รับการช่วยเหลือจากรัฐ ในเรื่องอะไรบ้าง ประกันสังคม
15. ตัวคุณมีความหมายต่อชีวิตคุณอย่างไร มี
16. แผนการดำเนินชีวิตของคุณ เป็นอย่างไร ทำงานไปเรื่อยๆ
17. คุณให้ความสำคัญต่อชีวิตคุณอย่างไร -
18. คุณให้ความสำคัญในการดำเนินชีวิตของคุณอย่างไร -
19. คุณมีความมุ่งมั่นในอนาคตอย่างไร ไม่คิดอะไร
20. คุณจะยุติการดำเนินชีวิตอย่างปัจจุบันนี้ หรือไม่ - เมื่อไร -
ทำไม - และจะไปทำอะไร -
- และถ้าไม่ยุติการดำเนินชีวิต แบบนี้เป็นเพราะอะไร รายได้ดี และไม่สามารทำงานอื่นได้
21. คุณมีความสำคัญต่อบุคคลเหล่านี้ หรือไม่ เช่น คู่ครอง, เพื่อนร่วมงาน, บุตรหลาน, ต่อลูกค้า
และต่อเจ้านาย, หรือไม่ มี เพราะอะไร ต้องดูแลพ่อ
22. ความยากลำบากที่คุณเผชิญอยู่
- อะไรคือความยากลำบากที่สุดของคุณ ไม่เคย
- ความยากลำบากเกิดจากอะไร -
- สวัสดิการที่ได้รับ จากรัฐมีอะไรบ้าง -
- ผ่านหน่วยงานไหน -

- องค์กรเอกชนเข้ามาจัดสวัสดิการให้เราหรือไม่ ไม่มี

23. ความรู้สึกต่อตนเองในเรื่องอำนาจต่อรอง

- รู้สึกว่าไม่มี อำนาจต่อรองหรือไม่ ไม่มี เพราะอะไร เป็นชนชั้นกรรมดา
- ความรู้สึก ไม่มีอำนาจต่อรองสะท้อนออกมาอย่างไร ถูกเอารัดเอาเปรียบ
- สภาพที่ขาดอำนาจต่อรอง เกิดจากอะไร ความยากจน
- เมื่อคุณ รู้สึกขาดอำนาจต่อรอง คุณไปขอความช่วยเหลือจากใคร ไม่ได้ไปขอความช่วยเหลือ
ช่วยเหลือจากใคร เรื่องอะไร เงินโบนัส

24. ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ

- คุณมีความสำคัญ กับกลไกรัฐในชุมชนหรือท้องถิ่นที่คุณอยู่หรือไม่ เป็นสมาชิก อ.บ.ต.
- คุณมีความรู้สึกอย่างไร กับกลไกรัฐ ระดับท้องถิ่น ดีและมีประโยชน์
- ระดับชาติ ไม่มี

25. การวิเคราะห์วงจร ความทุกข์ยาก

- ความทุกข์ยากของคุณ เกิดจากปัญหาอะไรเป็นปัญหาพื้นฐาน การศึกษา
- หรือเป็นจุดกำเนิดความทุกข์ยากที่คุณเผชิญอยู่ -
- ความทุกข์ยากนั้น มีวงจรอย่างไร เริ่มต้นจากบิดา - มารดา
- คุณคิดว่าจะหลุดพ้นจากความทุกข์ยากนั้น หรือไม่ ได้
- อย่างไร ส่งเสริมการศึกษาบุตร

ตัวอย่างกรณีศึกษาแบบฟอร์มการสัมภาษณ์ พนักงานที่ทำงานในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์

1. ภูมิลำเนาเดิม จ. สกลนคร
2. บิดา-มารดา มีอาชีพอะไร ทำนา
3. รายได้ของบิดา-มารดา ต่อเดือนประมาณ -
4. จำนวนพี่น้องในครอบครัวกี่คน 10 คน
5. จบการศึกษา ม. 6
6. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ ภา อายุ 32 ปี สถานภาพปัจจุบัน โสด
7. ปัจจุบันทำงานอยู่ที่ไหน ในนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง
8. ค่าจ้างที่ได้รับปัจจุบัน 194 บาท/วัน
9. ค่าใช้จ่ายประจำวันมี บัณฑิต 4
10. ค่าใช้จ่ายประจำเดือน ค่าเช่าห้อง
11. ภาระหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบ -
12. สวัสดิการที่ได้รับจากบริษัท มีอะไรบ้าง ค่าข้าว., เบี้ยขยัน, มีรถรับ - ส่ง
13. ค่าจ้างที่ได้รับปัจจุบันเหมาะสมหรือไม่เพราะอะไร ไม่เหมาะสม เพราะปรับค่าแรงน้อยมาก
14. ได้รับการช่วยเหลือจากรัฐ ในเรื่องอะไรบ้าง ประกันสังคม
15. ตัวคุณมีความหมายต่อชีวิตคุณอย่างไร ดูแลครอบครัวให้ดี
16. แผนการดำเนินชีวิตของคุณ เป็นอย่างไร ถ้าบริษัท ปิดกิจการ อันดับแรกต้องหางานใหม่
17. คุณให้ความสำคัญต่อชีวิตคุณอย่างไร ต้องทำให้ดีที่สุด
18. คุณให้ความสำคัญในการดำเนินชีวิตของคุณอย่างไร ทำงานให้ดีที่สุด
19. คุณมีความมุ่งมั่นในอนาคตอย่างไร เก็บเงินชักร้อน เพื่อค้าขาย
20. คุณจะยุติการดำเนินชีวิตอย่างปัจจุบันนี้ หรือไม่ ไม่ เมื่อไร -
ทำไม เพราะคนเราต้องมีการดำเนินชีวิตต่อไป และจะไปทำอะไร -
และถ้าไม่ยุติการดำเนินชีวิต แบบนี้เป็นเพราะอะไร -
ทำไม -
21. คุณมีความสำคัญต่อบุคคลเหล่านี้ หรือไม่ เช่น คู่ครอง, เพื่อนร่วมงาน, บุตรหลาน, ต่อลูกค้า และต่อเจ้านาย, หรือไม่มีความสำคัญ เพราะอะไร เราเป็นส่วนหนึ่งของสังคม
22. ความยากลำบากที่คุณเผชิญอยู่
 - อะไรคือความยากลำบากที่สุดของคุณ การบอกให้ใคร ชักคนทำตามที่เราต้องการ
 - ความยากลำบากเกิดจากอะไร -
 - สวัสดิการที่ได้รับ จากรัฐมีอะไรบ้าง การรักษาพยาบาล
 - ผ่านหน่วยงานไหน ประกันสังคม
 - องค์กรเอกชนเข้ามาจัดสวัสดิการให้เราหรือไม่ ไม่มี

23. ความรู้สึกต่อตนเองในเรื่องอำนาจต่อรอง

- รู้สึกว่าไม่มี อำนาจต่อรองหรือไม่ มี เพราะอะไร -
- เรื่องการปรับเงิน นายจ้างปรับให้เท่าไร เราต้องได้เท่านั้น ไม่มีสิทธิไปเรียกร้อง
- ความรู้สึก ไม่มีอำนาจต่อรองสะท้อนออกมาอย่างไร เบื่อหน่ายในการทำงาน ไม่อยากทำงาน
- สภาวะที่ขาดอำนาจต่อรอง เกิดจากอะไร อำนาจหน้าที่
- เมื่อคุณ รู้สึกขาดอำนาจต่อรอง คุณไปขอความช่วยเหลือจากใคร หัวหน้างาน
- เรื่องอะไร เกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบ

24. ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ

- คุณมีความสำคัญ กับกลไกรัฐในชุมชนหรือท้องถิ่นที่คุณอยู่หรือไม่ มี
- คุณมีความรู้สึกอย่างไร กับกลไกรัฐ ระดับท้องถิ่น ไม่ได้ได้รับการบริการที่ดี
- ระดับชาติ ไม่มี
- เขาได้สร้างกลุ่ม เพื่อเพิ่มอำนาจในการต่อรองกับรัฐ หรือไม่ - อย่างไร -

25. การวิเคราะห์วงจร ความทุกข์ยาก

- ความทุกข์ยากของคุณ เกิดจากปัญหาอะไรเป็นปัญหาพื้นฐาน ความอยาก
- หรือเป็นจุดกำเนิดความทุกข์ยากที่คุณเผชิญอยู่ -
- ความทุกข์ยากนั้น มีวงจรอย่างไร เริ่มตั้งแต่ต้นขึ้นมา อยากกิน อยากใช้ อยากได้
- จนสุดท้ายต้องมาจบตรงที่เดิม
- คุณคิดว่าจะหลุดพ้นจากความทุกข์ยากนั้น หรือไม่ ไม่ได้
- อย่างไร เนื่องจากคนเรามีความต้องการ ความอยากได้ไม่มีที่สิ้นสุด

ตัวอย่างกรณีศึกษา แบบฟอร์มการสัมภาษณ์พนักงานที่ทำงานในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์

1. ภูมิลำเนาเดิม จ. สกลนคร
2. บิดา-มารดา มีอาชีพอะไร ทำนา
3. รายได้ของบิดา-มารดา ต่อเดือนประมาณ -
4. จำนวนพี่น้องในครอบครัวกี่คน 5 คน
5. จบการศึกษา ม. 6
6. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ ด้อม อายุ 30 ปี สถานภาพปัจจุบัน สมรส
7. ปัจจุบันทำงานอยู่ที่ไหน ในนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง
8. ค่าจ้างที่ได้รับปัจจุบัน 175 บาท/วัน
9. ค่าใช้จ่ายประจำวันมี ค่าข้าว/ ค่าอาหาร/ รายจ่ายอื่นๆ อีกมากมาย รวมประมาณวันละ 100 บ.
10. ค่าใช้จ่ายประจำเดือน ค่าเช่าห้อง/ ค่ารถ/ ค่าเลี้ยงลูก รวมประมาณเดือนละ 3,500 บ.
11. ภาระหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบ ค่าผ่อนรถ
12. สวัสดิการที่ได้รับจากบริษัท มีอะไรบ้าง ค่าข้าว., เบี้ยขยัน, มีรถรับ - ส่ง, ค่ากะ
13. ค่าจ้างที่ได้รับปัจจุบันเหมาะสมหรือไม่เพราะอะไร ไม่เหมาะสม เพราะปรับค่าแรงน้อยมาก
14. ได้รับการช่วยเหลือจากรัฐ ในเรื่องอะไรบ้าง ประกันสังคม
15. ตัวคุณมีความหมายต่อชีวิตคุณอย่างไร ดันรนต่อสู้ เพื่ออนาคตที่ดี
16. แผนการดำเนินชีวิตของคุณ เป็นอย่างไร ถ้าบริษัท ปิดกิจการ อันดับแรกต้องหางานใหม่
17. คุณให้ความสำคัญต่อชีวิตคุณอย่างไร อยากมีชีวิต ที่สุขสบาย
18. คุณให้ความสำคัญในการดำเนินชีวิตของคุณอย่างไร -
19. คุณมีความมุ่งมั่นในอนาคตอย่างไร อยากมีกิจการเล็กๆ ของตัวเอง มีครอบครัวที่อบอุ่น
20. คุณจะยุติการดำเนินชีวิตอย่างปัจจุบันนี้ หรือไม่ ไม่ เมื่อไหร่ -
ทำไม - และจะไปทำอะไร -
และถ้าไม่ยุติการดำเนินชีวิต แบบนี้เป็นเพราะอะไร ต้องรับผิดชอบต่อครอบครัว
ทำไม เพื่อต้องการหารายได้สำหรับเลี้ยงชีพ
21. คุณมีความสำคัญต่อบุคคลเหล่านี้ หรือไม่ เช่น คู่ครอง, เพื่อนร่วมงาน, บุตรหลาน, ต่อลูกค้า
และต่อเจ้านาย, หรือไม่มีความสำคัญ เพราะอะไร ต้องพึ่งพาอาศัยกัน
22. ความยากลำบากที่คุณเผชิญอยู่
 - อะไรคือความยากลำบากที่สุดของคุณ อยากมีเงินชักร้อนเอาไว้ตั้งตัว เมื่อบริษัทเลิกจ้าง
 - ความยากลำบากเกิดจากอะไร การมีรายได้น้อย
 - สวัสดิการที่ได้รับ จากรัฐมีอะไรบ้าง การรักษาพยาบาล
 - ผ่านหน่วยงานไหน ประกันสังคม
 - องค์กรเอกชนเข้ามาจัดสวัสดิการให้เราหรือไม่ ไม่มี

23. ความรู้สึกต่อตนเองในเรื่องอำนาจต่อรอง

- รู้สึกว่าไม่มี อำนาจต่อรองหรือไม่ มี เพราะอะไร เรื่องการปรับเงินเดือน
- ความรู้สึก ไม่มีอำนาจต่อรองสะท้อนออกมาอย่างไร ถ้าเราไม่มีอำนาจต่อรองกับนายจ้างก็ทำให้ไม่อยากทำงาน ไม่มีความกระตือรือร้น ทำงานให้มีประสิทธิภาพ
- สถานะที่ขาดอำนาจต่อรอง เกิดจากอะไร เกิดจากอำนาจหน้าที่
- เมื่อคุณ รู้สึกขาดอำนาจต่อรอง คุณไปขอความช่วยเหลือจากใคร หัวหน้างาน
- เรื่องอะไร เกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบ

24. ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ

- คุณมีความสำคัญ กับกลไกรัฐในชุมชนหรือท้องถิ่นที่คุณอยู่หรือไม่ มี
- คุณมีความรู้สึกอย่างไร กับกลไกรัฐ ระดับท้องถิ่น ช่วยเหลือได้ในบางอย่าง
- ระดับชาติ -
- เขาได้สร้างกลุ่ม เพื่อเพิ่มอำนาจในการต่อรองกับรัฐ หรือไม่ - อย่างไร -

25. การวิเคราะห์วงจร ความทุกข์ยาก

- ความทุกข์ยากของคุณ เกิดจากปัญหาอะไรเป็นปัญหาพื้นฐาน ความยากจน
- หรือเป็นจุดกำเนิดความทุกข์ยากที่คุณเผชิญอยู่ การมีรายได้น้อย
- ความทุกข์ยากนั้น มีวงจรอย่างไร ความอยากได้ อยากมี อยากสุขสบาย มีเกียรติในสังคม
- คุณคิดว่าจะหลุดพ้นจากความทุกข์ยากนั้น หรือไม่ ไม่หลุดพ้น
- อย่างไร เพราะคนเราติดกิเลสไม่ได้

- ผ่านหน่วยงานไหน -
- องค์กรเอกชนเข้ามาจัดสวัสดิการให้เราหรือไม่ ไม่มี

23. ความรู้สึกต่อตนเองในเรื่องอำนาจต่อรอง

- รู้สึกว่าไม่มี อำนาจต่อรองหรือไม่ ไม่มี เพราะอะไร เสี่ยงไม่พอ
- ความรู้สึก ไม่มีอำนาจต่อรองสะท้อนออกมาอย่างไร เป็นผู้หญิงไม่กล้าเรียกร้อง
- สถานะที่ขาดอำนาจต่อรอง เกิดจากอะไร เกิดอำนาจหน้าที่
- เมื่อคุณ รู้สึกขาดอำนาจต่อรอง คุณไปขอความช่วยเหลือจากใคร ไม่ได้ขอความช่วยเหลือจากใคร เรื่องอะไร -

24. ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ

- คุณมีความสัมพันธ์ กับกลไกรัฐในชุมชนหรือท้องถิ่นที่คุณอยู่หรือไม่ ไม่มี
- คุณมีความรู้สึกอย่างไรกับกลไกรัฐระดับท้องถิ่น เวลาเลือกตั้งจะเข้ามาหา เมื่อได้จะไม่สนใจ
- ระดับชาติ ชื่อเสียง
- เขาได้สร้างกลุ่ม เพื่อเพิ่มอำนาจในการต่อรองกับรัฐ หรือไม่ มี
- อย่างไร สภาพแรงงาน

25. การวิเคราะห์วงจร ความทุกข์ยาก

- ความทุกข์ยากของคุณ เกิดจากปัญหาอะไรเป็นปัญหาพื้นฐาน ครอบครัว
- หรือเป็นจุดกำเนิดความทุกข์ยากที่คุณเผชิญอยู่ หารายได้ให้มากที่สุด
- ความทุกข์ยากนั้น มีวงจรอย่างไร อาชีพ ทำนา และเข้ามาทำงานในโรงงาน
- คุณคิดว่าจะหลุดพ้นจากความทุกข์ยากนั้น หรือไม่ หลุดพ้น
- อย่างไร เรายังดิ้นรน เรายังมีความหวัง

ตัวอย่างกรณีศึกษา แบบฟอร์มการสัมภาษณ์ พนักงานขับคอนแทค ที่ทำงานในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์

1. ภูมิลำเนาเดิม จ. นครนายก
2. บิดา-มารดา มีอาชีพอะไร ทำนา
3. รายได้ของบิดา-มารดา ต่อเดือนประมาณ ไม่แน่นอน
4. จำนวนพี่น้องในครอบครัวกี่คน 12 คน
5. จบการศึกษา ม. 3
6. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ เพ็ญ อายุ 31 ปี สถานภาพปัจจุบัน สมรสแล้ว มีลูก 1 คน
7. ปัจจุบันทำงานอยู่ที่ไหน ในนิคมอุตสาหกรรมบ่อวิน
8. ค่าจ้างที่ได้รับปัจจุบัน 146 บาท/วัน
9. ค่าใช้จ่ายประจำวันมี ประมาณวันละ 100 บาท
10. ค่าใช้จ่ายประจำเดือน 3,000 - 4,000 บาท
11. ภาระหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบ -
12. สวัสดิการที่ได้รับจากบริษัท มีอะไรบ้าง รถรับ-ส่งฟรี ค่าอาหาร
13. ค่าจ้างที่ได้รับปัจจุบันเหมาะสมหรือไม่เพราะอะไร ไม่เพียงพอ
14. ได้รับการช่วยเหลือจากรัฐ ในเรื่องอะไรบ้าง ประกันสังคม
15. ตัวคุณมีความหมายต่อชีวิตคุณอย่างไร มีภาระ ต้องดูแลครอบครัว
16. แผนการดำเนินชีวิตของคุณ เป็นอย่างไร อาชีพส่วนตัว ค้าขาย
17. คุณให้ความสำคัญต่อชีวิตคุณอย่างไร ไม่ค่อยมีเวลาดูแลตัวเอง มุ่งแต่ทำงาน
18. คุณให้ความสำคัญในการดำเนินชีวิตของคุณอย่างไร -
19. คุณมีความมุ่งมั่นในอนาคตอย่างไร เก็บเงินไปค้าขาย
20. คุณจะยุติการดำเนินชีวิตอย่างปัจจุบันนี้ หรือไม่ ไม่แน่นอน เมื่อไหร่ -
ทำไม ทำไปเรื่อยๆ และจะไปทำอะไร ค้าขาย
และถ้าไม่ยุติการดำเนินชีวิต แบบนี้เป็นเพราะอะไร -
21. คุณมีความสำคัญต่อบุคคลเหล่านี้ หรือไม่ เช่น คู่ครอง, เพื่อนร่วมงาน, บุตรหลาน, ต่อลูกค้า
และต่อเจ้านาย, หรือไม่ มีความสำคัญ
- เพราะอะไร ดูแลลูก ดูแลสามี
22. ความยากลำบากที่คุณเผชิญอยู่
- อะไรคือความยากลำบากที่สุดของคุณ ตกงาน
- ความยากลำบากเกิดจากอะไร ตกงาน
- สวัสดิการที่ได้รับ จากรัฐมีอะไรบ้าง สวัสดิการประกันสังคม
- ผ่านหน่วยงานไหน สำนักงานประกันสังคม

- องค์กรเอกชนเข้ามาจัดสวัสดิการให้เราหรือไม่ ไม่มี

23. ความรู้สึกต่อตนเองในเรื่องอำนาจต่อรอง

- รู้สึกว่าไม่มี อำนาจต่อรองหรือไม่ ไม่มี เพราะอะไร เพราะเป็นพนักงานชั่วคราว
- ความรู้สึก ไม่มีอำนาจต่อรองสะท้อนออกมาอย่างไร ความไม่เท่าเทียมในสังคม
- สภาพะที่ขาดอำนาจต่อรอง เกิดจากอะไร เป็นคนธรรมดา
- เมื่อคุณ รู้สึกขาดอำนาจต่อรอง คุณไปขอความช่วยเหลือจากใคร แรงงานของรัฐ
- เรื่องอะไร เรื่องงาน

24. ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ

- คุณมีความสัมพันธ์ กับกลไกรัฐในชุมชนหรือท้องถิ่นที่คุณอยู่หรือไม่ ไม่มี
- คุณมีความรู้สึกอย่างไรกับกลไกรัฐระดับท้องถิ่น -
- ระดับชาติ เวลาหาเสียง ขอบเข้ามาให้คำสัญญา
- เขาได้สร้างกลุ่ม เพื่อเพิ่มอำนาจในการต่อรองกับรัฐ หรือไม่ -
- อย่างไร -

25. การวิเคราะห์วงจร ความทุกข์ยาก

- ความทุกข์ยากของคุณ เกิดจากปัญหาอะไรเป็นปัญหาพื้นฐาน ไม่มีเงิน
- หรือเป็นจุดกำเนิดความทุกข์ยากที่คุณเผชิญอยู่ ตกงาน
- ความทุกข์ยากนั้น มีวงจรอย่างไร จากการตกงาน
- คุณคิดว่าจะหลุดพ้นจากความทุกข์ยากนั้น หรือไม่ -
- อย่างไร -

ตัวอย่างกรณีศึกษา แบบฟอร์มการสัมภาษณ์ พนักงานที่ทำงานในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์

1. ภูมิลำเนาเดิม อ. ดง จ. นครราชสีมา
2. บิดา-มารดา มีอาชีพอะไร ทำนา
3. รายได้ของบิดา-มารดา ต่อเดือนประมาณ ทำได้พอกิน
4. จำนวนพี่น้องในครอบครัวกี่คน 5 คน
5. จบการศึกษา ม. 6
6. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ ช้อย อายุ 28 ปี สถานภาพปัจจุบัน โสด
7. ปัจจุบันทำงานอยู่ที่ไหน ในนิคมอุตสาหกรรมบ่อวิน
8. ค่าจ้างที่ได้รับปัจจุบัน 5,000 บาท
9. ค่าใช้จ่ายประจำวันมี ค่ากับข้าว/ ค่าของใช้/ เสื้อผ้า
10. ค่าใช้จ่ายประจำเดือน ค่าเช่าห้อง 1,000 บ. ค่าน้ำ-ไฟ 200 บ. ส่งกลับบ้าน 3,000 บ.
11. ภาระหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบ -
12. สวัสดิการที่ได้รับจากบริษัท มีอะไรบ้าง -
13. ค่าจ้างที่ได้รับปัจจุบันเหมาะสมหรือไม่เพราะอะไร ไม่เพียงพอ ต้องส่งน้องเรียนถึง 2 คน
14. ได้รับการช่วยเหลือจากรัฐ ในเรื่องอะไรบ้าง ไม่ได้รับ
15. ตัวคุณมีความหมายต่อชีวิตคุณอย่างไร มีความหมาย เพราะเป็นหลักของครอบครัว
16. แผนการดำเนินชีวิตของคุณ เป็นอย่างไร ต้องเก็บเงินชักร้อน เพื่อกลับไปอยู่บ้าน
17. คุณให้ความสำคัญต่อชีวิตคุณอย่างไร -ต้องดูแลตัวเองให้แข็งแรงเพราะเป็นที่พึ่งของครอบครัว
18. คุณให้ความสำคัญในการดำเนินชีวิตของคุณอย่างไร -
19. คุณมีความมุ่งมั่นในอนาคตอย่างไร เก็บเงินไปค้าขาย
20. คุณจะยุติการดำเนินชีวิตอย่างปัจจุบันนี้ หรือไม่ ยุติ เมื่อไร เมื่อมีอายุ 35 ปี
ทำไม ร่างกายไม่ไหว และจะไปทำอะไร ค้าขาย
และถ้าไม่ยุติการดำเนินชีวิต แบบนี้เป็นเพราะอะไร -
ทำไม -
21. คุณมีความสำคัญต่อบุคคลเหล่านี้ หรือไม่ เช่น คู่ครอง, เพื่อนร่วมงาน, บุตรหลาน, ต่อลูกค้า
และต่อเจ้านาย, หรือไม่ มีความสำคัญ
- เพราะอะไร เพราะเราต้องรับผิดชอบครอบครัวที่บ้าน
22. ความยากลำบากที่คุณเผชิญอยู่
- อะไรคือความยากลำบากที่สุดของคุณ รายได้ไม่พอกับรายจ่าย ทำงานเช้ากะ
กลางคืน ตรวจสอบชิ้นงานทำให้สายตาสั้น
- ความยากลำบากเกิดจากอะไร ความยากจน ค่าแรงไม่สมดุล
- สวัสดิการที่ได้รับ จากรัฐมีอะไรบ้าง สวัสดิการประกันสังคม

ตัวอย่างกรณีศึกษา แบบฟอร์มการสัมภาษณ์ พนักงานขับคอนแทรค ที่ทำงานในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์

1. ภูมิลำเนาเดิม จ. ชลบุรี
2. บิดา-มารดา มีอาชีพอะไร รับจ้าง , ก่อสร้าง
3. รายได้ของบิดา-มารดา ต่อเดือนประมาณ 3,000 บาท
4. จำนวนพี่น้องในครอบครัวกี่คน 5 คน
5. จบการศึกษา ม. 6 ก.ศ.น.
6. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ บัณฑิต อายุ 27 ปี สถานภาพปัจจุบัน โสด (มีลูก 1 คน)
7. ปัจจุบันทำงานอยู่ที่ไหน ขับคอนแทรค บริษัท 7 M
8. ค่าจ้างที่ได้รับปัจจุบัน 146 บาท/วัน
9. ค่าใช้จ่ายประจำวันมี ค่ากับข้าว
10. ค่าใช้จ่ายประจำเดือน ค่าเช่าห้อง 1,200 บ. ค่าน้ำ-ไฟ ยูนิตละ 5 บาท
11. ภาระหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบ 1,900 บาท ค่าเครื่องใช้ไฟฟ้า
12. สวัสดิการที่ได้รับจากบริษัทฯ มีอะไรบ้าง ค่าข้าว, เบี้ยขยัน, มีรถรับ-ส่ง, ค่ากะ
13. ค่าจ้างที่ได้รับปัจจุบันเหมาะสมหรือไม่เพราะอะไร พอดี
14. ได้รับการช่วยเหลือจากรัฐ ในเรื่องอะไรบ้าง ประกันสังคม
15. ตัวคุณมีความหมายต่อชีวิตคุณอย่างไร ต้องดูแลตัวเองไปอีกนาน
16. แผนการดำเนินชีวิตของคุณ เป็นอย่างไร เก็บเงินทำ อาชีพส่วนตัว ค้าขาย
17. คุณให้ความสำคัญต่อชีวิตคุณอย่างไร ให้ความสำคัญ เพราะต้องช่วยเหลือครอบครัว
18. คุณให้ความสำคัญในการดำเนินชีวิตของคุณอย่างไร -
19. คุณมีความมุ่งมั่นในอนาคตอย่างไร อยากทำงานต่อ อยากเก็บเงิน
20. คุณจะยุติการดำเนินชีวิตอย่างปัจจุบันนี้ หรือไม่ ยุติ เมื่อไร เมื่อมีเงินพอ
 - ทำไม เพราะต้องการมีกิจการเป็นของตัวเอง และจะไปทำอะไร ค้าขาย
 - และถ้าไม่ยุติการดำเนินชีวิต แบบนี้เป็นเพราะอะไร -
 - ทำไม มีเงินพอใช้จ่ายมากกว่านี้
21. คุณมีความสำคัญต่อบุคคลเหล่านี้ หรือไม่ เช่น คู่ครอง, เพื่อนร่วมงาน, บุตรหลาน, ต่อลูกค้า และต่อเจ้านาย, หรือไม่ มีความสำคัญ
 - เพราะอะไร ต้องดูแลน้องผู้ขาย
22. ความยากลำบากที่คุณเผชิญอยู่
 - อะไรคือความยากลำบากที่สุดของคุณ ตกงาน
 - ความยากลำบากเกิดจากอะไร ไม่มีเงิน
 - สวัสดิการที่ได้รับ จากรัฐมีอะไรบ้าง สวัสดิการประกันสังคม

- ผ่านหน่วยงานไหน สำนักงานประกันสังคม
 - องค์การเอกชนเข้ามาจัดสวัสดิการให้เราหรือไม่ ไม่มี

23. ความรู้สึกต่อตนเองในเรื่องอำนาจต่อรอง

 - รู้สึกว่าไม่มี อำนาจต่อรองหรือไม่ ไม่มี
 - เพราะอะไร เพราะเป็นพนักงานขับเคลื่อนแทริค
 - ความรู้สึก ไม่มีอำนาจต่อรองสะท้อนออกมาอย่างไร ไม่สามารถต่อรองได้
 - สภาพวะที่ขาดอำนาจต่อรอง เกิดจากอะไร ความไม่มั่นคงในการทำงาน
 - เมื่อคุณ รู้สึกขาดอำนาจต่อรอง คุณไปขอความช่วยเหลือจากใคร หัวหน้างาน
 - เรื่องอะไร ขอเงินเดือนเพิ่ม

24. ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ

 - คุณมีความสัมพันธ์ กับกลไกรัฐในชุมชนหรือท้องถิ่นที่คุณอยู่หรือไม่ อ.ส.ม.
 - คุณมีความรู้สึกอย่างไรกับกลไกรัฐระดับท้องถิ่น ช่วยอะไรได้ไม่มาก
 - ระดับชาติ พัฒนาเศรษฐกิจให้ดี
 - เขาได้สร้างกลุ่ม เพื่อเพิ่มอำนาจในการต่อรองกับรัฐ หรือไม่ -
 - อย่างไร -

25. การวิเคราะห์วงจร ความทุกข์ยาก

 - ความทุกข์ยากของคุณ เกิดจากปัญหาอะไรเป็นปัญหาพื้นฐาน ไม่มีเงิน ไม่มีงาน
 - หรือเป็นจุดกำเนิดความทุกข์ยากที่คุณเผชิญอยู่ การเป็นลูกจ้างชั่วคราว
 - ความทุกข์ยากนั้น มีวงจรอย่างไร การทำงานที่ถูกเอาเปรียบ
 - คุณคิดว่าจะหลุดพ้นจากความทุกข์ยากนั้น หรือไม่ ได้
 - อย่างไร เราต้องร่วมมือกัน

ตัวอย่างกรณีศึกษา แบบฟอร์มการสัมภาษณ์ พนักงานขับคอนแทค ที่ทำงานในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์

1. ภูมิลำเนาเดิม จ. เพชรบูรณ์
2. บิดา-มารดา มีอาชีพอะไร ทำนา
3. รายได้ของบิดา-มารดา ต่อเดือนประมาณ 3,000 บาท
4. จำนวนพี่น้องในครอบครัวกี่คน 4 คน
5. จบการศึกษา ม. 3
6. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ เล็ก อายุ 23 ปี สถานภาพปัจจุบัน สมรส
7. ปัจจุบันทำงานอยู่ที่ไหน ขับคอนแทค อุตสาหกรรมนิคมบ่อวิน
8. ค่าจ้างที่ได้รับปัจจุบัน 146 บาท/วัน
9. ค่าใช้จ่ายประจำวันมี ค่ากับข้าว , ของใช้จำเป็น , ค่านมลูก
10. ค่าใช้จ่ายประจำเดือน ค่าเช่าห้อง, ส่งให้ที่บ้าน
11. ภาระหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบ หนี้สิน ธ.ก.ส. ของพ่อ-แม่ 80,000 บาท
12. สวัสดิการที่ได้รับจากบริษัท มีอะไรบ้าง ค่าข้าว, ค่ากะ
13. ค่าจ้างที่ได้รับปัจจุบันเหมาะสมหรือไม่เพราะอะไร ไม่เหมาะสม เพราะสวัสดิการยังน้อยอยู่
14. ได้รับการช่วยเหลือจากรัฐ ในเรื่องอะไรบ้าง ประกันสังคม
15. ตัวคุณมีความหมายต่อชีวิตคุณอย่างไร อยากให้ชีวิตตัวเองดีขึ้น พ่อ-แม่ เป็นอยู่สุขสบาย
16. แผนการดำเนินชีวิตของคุณ เป็นอย่างไร อยากเป็นพนักงานประจำของ บ. โท เอ อี เดน ซิ
17. คุณให้ความสำคัญต่อชีวิตคุณอย่างไร อยากเป็นที่พึ่งพาอาศัย ให้กับครอบครัว
18. คุณให้ความสำคัญในการดำเนินชีวิตของคุณอย่างไร -
19. คุณมีความมุ่งมั่นในอนาคตอย่างไร ฐานะการเงินที่มั่นคงตลอดไป
20. คุณจะยุติการดำเนินชีวิตอย่างปัจจุบันนี้ หรือไม่ ไม่ เมื่อไหร่ -
 - ทำไม - และจะไปทำอะไร -
 - และถ้าไม่ยุติการดำเนินชีวิต แบบนี้เป็นเพราะอะไร ไม่มีงานทำ ก็ไม่มีกิน ไม่มีเงินส่ง เสียเลี้ยงดูบุตร เลี้ยงดูครอบครัว
 - ทำไม -
21. คุณมีความสำคัญต่อบุคคลเหล่านี้ หรือไม่ เช่น คู่ครอง, เพื่อนร่วมงาน, บุตรหลาน, ต่อลูกค้า และต่อเจ้านาย, หรือไม่ มี
 - เพราะอะไร เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงในการเลี้ยงดูบุคคลข้างต้น
22. ความยากลำบากที่คุณเผชิญอยู่
 - อะไรคือความยากลำบากที่สุดของคุณ การมีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย โรงงาน
 - ความยากลำบากเกิดจากอะไร ไม่มีเงิน

- สถิติการที่ได้รับ จากรัฐมีอะไรบ้าง	สถิติการประกันสังคม
- ผ่านหน่วยงานไหน	สำนักงานประกันสังคม
- องค์กรเอกชนเข้ามาจัดสวัสดิการให้เราหรือไม่	ไม่มี

23. ความรู้สึกต่อตนเองในเรื่องอำนาจต่อรอง

- รู้สึกว่าไม่มีอำนาจต่อรองหรือไม่ รู้สึก
- เพราะอะไร เพราะเป็นพนักงานชั่วคราวไม่มีสิทธิที่จะเรียกร้องอะไรจากผู้ประกอบการ
- ความรู้สึก ไม่มีอำนาจต่อรองสะท้อนออกมาอย่างไร -
- สภาวะที่ขาดอำนาจต่อรอง เกิดจากอะไร เกิดจากเจ้าของผู้ประกอบการโรงงานไม่เปิดโอกาสรับพนักงานประจำรับเฉพาะพนักงานชั่วคราว
- เมื่อคุณ รู้สึกขาดอำนาจต่อรอง คุณไปขอความช่วยเหลือจากใคร -
- เรื่องอะไร -

24. ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ

- คุณมีความสัมพันธ์ กับกลไกรัฐในชุมชนหรือท้องถิ่นที่คุณอยู่หรือไม่ -
- คุณมีความรู้สึกร่างไรกับกลไกรัฐระดับท้องถิ่น -
- ระดับชาติอยากให้รัฐบาลออกกฎหมายห้ามผู้ประกอบการมีบริษัทผู้รับเหมาแทนบริษัทของโรงงาน
- เขาได้สร้างกลุ่ม เพื่อเพิ่มอำนาจในการต่อรองกับรัฐ หรือไม่ -
- อย่างไร -

25. การวิเคราะห์ห่วงจร ความทุกข์ยาก

- ความทุกข์ยากของคุณ เกิดจากปัญหาอะไรเป็นปัญหาพื้นฐาน เรียนมาน้อย พ่อ-แม่ ยากจน
 - หรือเป็นจุดกำเนิดความทุกข์ยากที่คุณเผชิญอยู่ -
 - ความทุกข์ยากนั้น มีวงจรอย่างไร -
 - คุณคิดว่าจะหลุดพ้นจากความทุกข์ยากนั้น หรือไม่ ได้
 - อย่างไร จะหยุดพัวพันก็ต่อเมื่อมีงาน มีรายได้ เพียงพอกับรายจ่าย เป็นพนักงาน ประจำปี
- มี O.T. สิ้นปีมีโบนัส จะได้มีเงินเหลือเก็บ

ตัวอย่างกรณีศึกษา แบบฟอร์มการสัมภาษณ์ พนักงานขับคอนแทรค ที่ทำงานในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์

1. ภูมิลำเนาเดิม จ. บุรีรัมย์
2. บิดา-มารดา มีอาชีพอะไร รับจ้าง
3. รายได้ของบิดา-มารดา ต่อเดือนประมาณ 1,500 บาท
4. จำนวนพี่น้องในครอบครัวกี่คน 4 คน
5. จบการศึกษา ม. 3
6. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ แดง อายุ 22 ปี สถานภาพปัจจุบัน สมรส
7. ปัจจุบันทำงานอยู่ที่ไหน บ. ขับคอนแทรค
8. ค่าจ้างที่ได้รับปัจจุบัน 146 บาท/วัน
9. ค่าใช้จ่ายประจำวันมี ค่าอาหาร , ค่าของใช้ส่วนตัว
10. ค่าใช้จ่ายประจำเดือน ค่าเช่าห้อง, ค่าน้ำ-ไฟ, ค่านมบุตร, ค่าอาหาร, และของใช้ในครอบครัว
11. ภาระหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบ ส่งให้มารดา และส่งน้องเรียน
12. สวัสดิการที่ได้รับจากบริษัทฯ มีอะไรบ้าง ค่าข้าว, เบี้ยขยัน 100 บ. ค่ากะ 60 บ.
13. ค่าจ้างที่ได้รับปัจจุบันเหมาะสมหรือไม่เพราะอะไร น้อยไปไม่สมดุลกับรายจ่าย
14. ได้รับการช่วยเหลือจากรัฐ ในเรื่องอะไรบ้าง ไม่มี
15. ตัวคุณมีความหมายต่อชีวิตคุณอย่างไร สำหรับตัวเองไม่ค่อยมีเท่าไร แต่ตัวเรามีความหมายสำหรับครอบครัวมากกว่า
16. แผนการดำเนินชีวิตของคุณ เป็นอย่างไร ถ้าทำงานที่นี้ต่อไปแล้วยังเป็นพนักงานชั่วคราวอยู่ก็จะพยายามเก็บเงิน เพื่อทำอาชีพค้าขาย
17. คุณให้ความสำคัญต่อชีวิตคุณอย่างไร อนาคตลูกกับน้องอยู่ที่ตัวเรา
18. คุณให้ความสำคัญในการดำเนินชีวิตของคุณอย่างไร -
19. คุณมีความมุ่งมั่นในอนาคตอย่างไร อยากมีงานทำที่มั่นคง
20. คุณจะยุติการดำเนินชีวิตอย่างปัจจุบันนี้ หรือไม่ อาจจะเมื่อไหร่ เมื่อไม่มีอะไรดีขึ้น
 - ทำไม เพราะตนเป็นพนักงานชั่วคราวไม่ได้ในเมื่อความรู้ความสามารถเท่าเทียมกัน ทำงานที่เดียวกัน และจะไปทำอะไร -
 - และถ้าไม่ยุติการดำเนินชีวิต แบบนี้เป็นเพราะอะไร ได้ปรับเป็นพนักงานประจำ
 - ทำไม รายได้สูงกว่า สวัสดิการดีกว่า มันคงกว่า
21. คุณมีความสำคัญต่อบุคคลเหล่านี้ หรือไม่ เช่น คู่ครอง, เพื่อนร่วมงาน, บุตรหลาน, ต่อลูกค้า และต่อเจ้านาย, หรือไม่ มีความสำคัญ
 - เพราะอะไร เป็นคนหารายได้
22. ความยากลำบากที่คุณเผชิญอยู่

- อะไรคือความยากลำบากที่สุดของคุณ ทำงานหนัก แต่รายได้น้อย
- ความยากลำบากเกิดจากอะไร ความเหลื่อมล้ำในสังคม
- สวัสดิการที่ได้รับ จากรัฐมีอะไรบ้าง สวัสดิการประกันสังคม
- ผ่านหน่วยงานไหน สำนักงานประกันสังคม
- องค์กรเอกชนเข้ามาจัดสวัสดิการให้เราหรือไม่ บริษัท เซเวนเอ็ม เซอร์วิส จำกัด

23. ความรู้สึกต่อตนเองในเรื่องอำนาจต่อรอง

- รู้สึกว่าไม่มี อำนาจต่อรองหรือไม่ มี
- เพราะอะไร เป็นพนักงานชั่วคราวไม่มีสิทธิเรียกร้อง ถ้าเคลื่อนไหวจะโดนไล่ออก โดยไม่สามารถต่อรองอะไรได้
- ความรู้สึก ไม่มีอำนาจต่อรองสะท้อนออกมาอย่างไร ไม่มีกำลังที่จะต่อสู้
- สภาพที่ขาดอำนาจต่อรอง เกิดจากอะไร ความรู้น้อย สถานประกอบการส่วนใหญ่ไม่ค่อยเปิด
- เมื่อคุณ รู้สึกขาดอำนาจต่อรอง คุณไปขอความช่วยเหลือจากใคร -
- เรื่องอะไร -

24. ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ

- คุณมีความสัมพันธ์ กับกลไกรัฐในชุมชนหรือท้องถิ่นที่คุณอยู่หรือไม่ ไม่มี
- คุณมีความรู้สึกอย่างไรกับกลไกรัฐระดับท้องถิ่น ไม่ดี ปลอมใจให้ตำรวจใช้สถานที่ราชการที่เปิดรับสมัครพนักงานชั่วคราว ระดับชาติ -
- เขาได้สร้างกลุ่ม เพื่อเพิ่มอำนาจในการต่อรองกับรัฐ หรือไม่ -
- อย่างไร -

25. การวิเคราะห์วงจร ความทุกข์ยาก

- ความทุกข์ยากของคุณ เกิดจากปัญหาอะไรเป็นปัญหาพื้นฐาน รายได้น้อย ยากจน
- หรือเป็นจุดกำเนิดความทุกข์ยากที่คุณเผชิญอยู่ รายได้น้อย
- ความทุกข์ยากนั้น มีวงจรอย่างไร -
- คุณคิดว่าจะหลุดพ้นจากความทุกข์ยากนั้น หรือไม่ -
- อย่างไร อยากให้สังคมมีความเป็นธรรมมากกว่านี้

ตัวอย่างกรณีศึกษา แบบฟอร์มการสัมภาษณ์ พนักงานขับคอนแทรค ที่ทำงานในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์

1. ภูมิลำเนาเดิม จ. ฉะเชิงเทรา
2. บิดา-มารดามีอาชีพอะไร อยู่บ้านเนื่องจากพ่อแม่มีอาชีพค้าขายข้างทางไส้เหล็ก แม่มีโรคประจำตัว
3. รายได้ของบิดา-มารดา ต่อเดือนประมาณ ไม่มีรายได้
4. จำนวนพี่น้องในครอบครัวกี่คน 10 คน
5. จบการศึกษา ม. 6 ก.ศ.น.
6. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ วรรณ อายุ 44 ปี สถานภาพปัจจุบัน โสด
7. ปัจจุบันทำงานอยู่ที่ไหน บ. ขับคอนแทรค 7 M
8. ค่าจ้างที่ได้รับปัจจุบัน 146 บาท/วัน
9. ค่าใช้จ่ายประจำวันมี ประมาณวันละ 100 บาท
10. ค่าใช้จ่ายประจำเดือน ค่าเช่าห้อง 2,000 บาท
11. ภาระหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบ จ่ายเบี้ยประกันให้พ่อ กู้เงินประกัน 30,000 บ.
12. สวัสดิการที่ได้รับจากบริษัท มีอะไรบ้าง รถรับ-ส่งฟรี และค่าอาหาร
13. ค่าจ้างที่ได้รับปัจจุบันเหมาะสมหรือไม่เพราะอะไร ไม่เหมาะสม เพราะปรับค่าแรงน้อยมาก
14. ได้รับการช่วยเหลือจากรัฐ ในเรื่องอะไรบ้าง ประกันสังคม
15. ตัวคุณมีความหมายต่อชีวิตคุณอย่างไร ต้องดูแลครอบครัว
16. แผนการดำเนินชีวิตของคุณ เป็นอย่างไร ถ้าหากมีโอกาสอยากทำกิจการส่วนตัว
17. คุณให้ความสำคัญต่อชีวิตคุณอย่างไร อยากมีชีวิตที่ดีขึ้น กว่านี้
18. คุณให้ความสำคัญในการดำเนินชีวิตของคุณอย่างไร ต้องดูแลตัวเองให้ดี เพราะทำงานคนเดียว
19. คุณมีความมุ่งมั่นในอนาคตอย่างไร อยากมีบ้านเป็นของตัวเอง
20. คุณจะยุติการดำเนินชีวิตอย่างปัจจุบันนี้ หรือไม่ ยุติ
 - เมื่อไหร่ เมื่อมีเงินรักษาตนเอง และบิดา-มารดา
 - ทำไม อายุมากแล้ว และจะไปทำอะไร ค้าขาย
 - และถ้าไม่ยุติการดำเนินชีวิต แบบนี้เป็นเพราะอะไร -
 - ทำไม -
21. คุณมีความสำคัญต่อบุคคลเหล่านี้ หรือไม่ เช่น คู่ครอง, เพื่อนร่วมงาน, บุตรหลาน, ต่อลูกค้า และต่อเจ้านาย, หรือไม่ มีความสำคัญ
 - เพราะอะไร เพราะต้องทำงานให้กับนายจ้าง
22. ความยากลำบากที่คุณเผชิญอยู่
 - อะไรคือความยากลำบากที่สุดของคุณ เราต้องรักษาสุขภาพ (เป็นโรคภูมิแพ้)
 - ความยากลำบากเกิดจากอะไร เกิดจากการทำงาน